

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 2 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fillér.

Főszerkesztő

Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi főmunkatárs

EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI., Eötvös-utca 32.

TELEFON-SZÁM:

Szerkesztőség 788.

Kiadóhivatal 706.

Kérjük azokat a tisztelt vidéki előfizetőinket, kiknek előfizetése lejárt, hogy előfizetésüket az illető postahivatalnál sziveskedjenek minél előbb megújítani, hogy a lap szétküldése fenn ne akadjon.

Tisztek.

Budapest, január 18.

Azok a tisztek, kikről itt szó van, általában és akik Székesfehérváron föltűnő formában nyilvánították gondolkodásmódjukat, fiatal emberek; husz-huszonkettő-huszonhat éves fiatal emberek. Ebben a korban tükröt zuz, zsidót eszik, pezsgőt iszik, uriasszonyt csipked, fricskákat osztogat az ember akkor is, ha jogász, technikus, medikus, vagy akár gyógyszerészhallgató. A temperamentum lángolása nem a katonatiszt privilégiuma; hanem mégis föltűnő, hogy a katonatiszt-hámból való kirugásának majdnem mindig más következményei vannak, mint az angol ruhákat viselőkének.

Ennek egyik oka kétségtelenül a katonatiszt műveltségi fokában keresendő; a katonatiszt nagyon fiatalon jut csillaghoz, úgy hogy, ha egyebet se csinált volna addig, mint elmélyedt volna azokba a tudományokba, melyeket a világ a műveltség elengedhetetlen kellékének gondol, még akkor sem lehetne nagyon képzett ember. De mert a rideg

szaknevelés alig-alig enged valamit a természettudománynak, az átlagos katonatiszt műveltsége és intelligenciája (nem szólva a kivételekről, akik saját erejükkel pótolják a hiányokat) nem lehet magasabb egy jobb fajta iparoslegény intelligenciájánál és műveltségénél.

Igy esik meg azután, hogy ha hallunk külvárosi kocsmák vasárnapi kéléséről, nem vagyunk meglepődve; de meglepődünk, ha katonatisztek hallunk ilyen, mert a katonatisztet a köztudat besorozta az intelligens, művelt osztályba, ahová hivatalos rangosztályánál fogva is tartozik. Holott egyáltalában nincsen ok meglepetésre, mert a kedélyhangulat tucesapongásainak, itt is, ott is, egy forrása van; a műveletlen és félművelt ember ama rövidlátása, mely gusztusa következményeit nem látja előre s képtelen annak megfékezésére.

E fölfogás rendes kísérője a gög és büszkeség. Igazán művelt ember nem lehet gögös és nem lehet büszke, mert nagyon jól tudja, hogy a világ legnagyobb elméjét is alig-alig választja el valami a legközönségesebb elmétől, ha szembe állítják kettőjüket az ösmeretlennel.

Bárdolatlan ficzkóktól akárki hallhatta ezt a henczegést: Ha valaki én hozzám nyul, az a halál fia. A nullának valamivé való emelése e módját a katonai szellem is akceptálta. A katonatiszt is úgy akar magának tekintélyt és

tiszteletet szerezni, hogy a legkisebb, az ő vélekedése szerint, bántalomra, karddal, puskával, ágyúval válaszol. Ha a becsület- és tiszteletgerjesztés e módja sikerdus lenne, akkor a katonatisztet respektálná már a művelt emberiség, legjobban az. A valóság azonban az, hogy becsület kardafférekkel nem lehet kivívni, hanem csak munkával; a kapitánytól és őrnagytól fölfele már megértették ezt és éppen ezért ritkán hallani arról, hogy őrnagy civileket összekaszabolt volna.

De azokon a fokokon, ahol a tapasztalat és tudás minimális mennyiségben fordul elő, teljesen érvényesül az a katonai fölfogás, hogy a szalámit vacsorázó, nagy hozományra szivdobogva pislogó, alapjában véve félművelt hadnagy, vagy főhadnagy csak karddal meg ököllel tudhat magának respektust kiverkedni. A fényes gomb, a tisztibecsület, a sok hókuszpókusz, a csörömpölő plé: mind arra való, hogy elfelejtessék azzal a szegény fiúval, hogy míg ő fokhagymás szalámit szupázik, addig a kereskedőseged színház után, szmokingban, a barátnőjével elsőrangú vendéglőben félangolosra kéri süttetni a roast-beefjét.

Azt gondoljuk, nincs helye a nagy felháborodásnak, ha katonatisztek a fokhagymás szalámi és a szent tisztibecsület nevében kikezdenek civilekkel és össze is kaszabolják őket — mint ahogy tegnap Székesfehérvárott tör-

Alcestis.

Irtta: Hevesi József.

(Utánpótlás tölcs.)

I.

A nizzai Hotel de France olvasótermében ültem ez előtt három esztendővel és a „Temps” legújabb számából szörnnyilködvő olvastam azokat a rémhíreket, melyeket az oroszországi forradalomról hosszú táviratokban közölt. A nép, ez a tunya óriás — úgy látszik — megmozdult és amint megrázkódtott: az összeomlás veszedelme fenyegette a zsarnokság szilárd bástyáit. Nagy részletességgel voltak leírva a véres utcai harcok, a tüntetések, a zavargások, a katonaság és a rendőrség kiméltlen és kegyetlen erőszakoskodása.

Az olvasóteremben egy ideig csak egymagam voltam és zavartalanul engedhettem át magamat ama szörnyű jelenetek elképzelésének, melyek Szent-Pétervár utcáit holttestekkel és embervérrel borították.

Néma merengésben egy férfi és egy nő zavart meg, akik az olvasóterembe léptek. Érdekes egy pár. A férfi még fiatal volt. Igen előkelő a megjelenése. Az arcán különös kifejezés ült. Ragyogott az örömtől és mégis, mintha az öröm sugarai kiállott nagy szevedések nyomain ragyogtak volna. Ilyen az ég, ha vihar után a nap kisüt.

A nő látása csodálatot keltett. Mily fiatal volt az arca, igen nemések a vonásai.

De a haja ősz volt, fehér, mint a hó. Emlékeztetett a dracocephalum növényre. És az a fehér hó ezen a piros-pozsgás arczon readki-vül módon érdekessé tette ezt a nőt.

Karófogva léptek be az olvasóterembe. Az asszony boldog vágyakozással simult a férjéhez. Mint ahogy a nászutasoknál ezt itt lépten-nyomor látni lehet.

Új vendégek lehettek, akik csak ma érkezettek. En már két hét óta laktam a Hotel de Franceban és eddig még nem láttam őket.

Suttogva beszéltek egymással. De mikor az olvasóasztalhoz léptek, egy-két orosz szót hallottam.

II.

Csakugyan új vendégek voltak. És csakugyan oroszok.

Ezentul tehát naponként sűrűn találkoztam velük. A reggelinél. A dejeuner-nél, a dinernél. Nem vagyok kíváncsi természetű ember, de megvallom, nagyon érdekelt volna megismerni ennek a fiatalon megöszült asszonynak a történetét. Ennek a tavasznak, aki a tél havát hordta magán.

Módomban lett volna ugyan velük megismerkedni — hiszen egy szállóban laktunk! — de egész életemben irtóztam a pryválkoskodástól.

A véletlenre bízom a dolgot. Novella istenasszonyára.

Nem is hagytam cserben.

Egy este ugyanis a dinernél az én orosz párom asztalánál egy ismerőst pillantottam

meg. Egy Ivanoff nevű orosz festőt, akivel Velenczében ismerkedtem meg a nemzetközi műkiállításou és akivel sok szép estét töltöttem el a Piazza San Marcon.

Igen nagy volt az ő részéről is a viszontlátás öröme. Már messziről üdvözölt és mihelyt a desserten tuestünk, otthagya a fiatal szerelmeseket és asztalombod sietett, mely mellett busmagányosan, egyedül ültem.

En természetesen, mihelyt a viszontlátás sok obligát kérdésén tuestünk, arra a fiatal orosz párra tereltem a beszédet. Kik azok? Mik azok?

Ő sunyi módon nevetett a bajusza alatt.

— Ugy-e érdekes asszony? Mi? Azzal az ősz hajjal a fiatal, rózsaszínű arczon, mi?

— Nagyon érdekes, nagyon föltűnő és nagyon szép, — mondám, — azt hiszem, ez ősz hajnak tragikus története lehet.

— Eltalálta, — szólt Ivanoff mester. — Hát hallgasson ide, majd elmesélem.

III.

— Maga, mint íróember, bizonyára ismeri Alcestis történetét, ugy-e? — így kezdé Ivanoff.

— Ugy homályosan emlékszem erre a mithológiai alakra. Ha jól tudom, a férje valami Admetus volt. És mikor ez egyszer halálosan megbetegedett, Apollo kijelentette, hogy fel fog gyógyulni, ha a család egy tagja kész érte meghalni. A családból erre persze senkisémm vállalkozott. De felesége,

tént. Még csak azt sem kell követelni, hogy vegyék el tőlük az oldalfegyvert, ha nincsenek szolgálatban. Hiába is követelnék, úgy se lenne foganatja, mert hiszen a hosszú kard, éppen úgy, mint a külön katonai becsület, a szalámi egyensúlyozója. Hanem azok a civilek, ha olyan helyekre járnak, ahol tisztékkel találkozhatnak, tegyenek úgy, mint ahogy tenni szoktak akkor, ha például külvárosi kabaret-kba szottyán kedvük menni. Ha ilyen helyekre mennek, fölfegyverezik magukat, abban a föltevésben, hogy az ott uralkodó műveltség palládiuma alá testi épségüket nem helyezhetik. Ugy látszik, tiszték részéről szintén nem lehet elvárni a civilizáció legelemibb szabályait, ennek következtében alkalmazkodni kell a helyzethez.

Budapest, január 18.

A képviselőház holnap, délelőtt tíz óra körül ülést tart, amelyen elsőbbsen a megüresedett bizottsági helyeket tölti be, azután egy kisebb kereskedelmi javaslatot és végül Harambasics Ákos mentelmi ügyét tárgyalja.

A szövetkezett pártok vezetősége, tekintettel arra, hogy a bizottsági tagok betöltése felett a képviselőház holnap mindjárt az ülés elején határoz, arra kéri a koalíciós pártok tagjait, hogy az ülés legelején minél nagyobb számban sziveskedjenek megjelenni.

A horvát bán Budapesten. Báró Rauch Pál horvát bán szombaton este Bécsből Budapestre érkezett s itt időzését arra használta fel, hogy Wekerle Sándor miniszterelnökkel és Josipovich Géza horvát miniszterrel a horvátországi ügyek fölül tanácskozzék. Ezekbe a tanácskozásokba a látón reggel Budapestre érkezett Crnkovich Miklós horvát belügyi osztályfőt is bevonták. A bán ma este utazott vissza Budapestre Zágrábra.

Az alkotmánypárt értekezlete. Újabb intézkedés következtében az alkotmánypártnak holnapi, keddi konferenciája nem 6 óraker, hanem négy óraker kezdődik.

Az összeférhetlenségi bizottság. A képviselőház összeférhetlenségi állandó bizottsága esütörtökön, a hónap 21-én délután 3 óraker a képviselőház I. számú termében ülést tart, amelyen tárgyalás alá kerül Szent-Iványi Gábor összeférhetlenségi bejelentése.

Alcestis készséggel a halálba ment, hogy férje életét megmentse. Így van?

— Pompás! Látszik, hogy jól ismeri ezt a költői mesét. Én bizony nem ismertem. Csak az imént hallottam annak a szép asszonynak a férjétől, az én régi Sarapov barátomtól. Ő nevezte az előbb a feleségét Alcestisnek. Mert ennek a mythológiai dicső asszonynak a hőstettére emlékezett az ő feleségének bátorsága.

— Kiváncsi vagyok reá!

— A dolog úgy történt, hogy Sarapov barátom, az a tatárfejű fickó ott, az egyetemen ismerkedett meg madame Alcestisszel Párisban. Mind a ketten oroszok és mind a ketten mohón szívták itt magukba az emberi jogok bódító, nagy eszméit. És a közös lelkesedés közelebb hozta őket egymáshoz. A lélkük megértette egymást és a szívük is szent hevületben dobbant össze. Rajongók lettek, mint mindazok az oroszok, akik hazájuk nyomasztó levegőkörekből kiszabadulnak és megérik a szabadság lüktető lehetét. Együtt mentek haza azzal az eltökélt szándékkal, hogy annak a szent propagandának szolgálatába állanak, mely a zsarnokság bilincseit akarja összezúzni. De viszont egy más bilincset vesznek magukra: azt a bilincset, mely kettőjük rajongó szívét egymáshoz kapcsolja.

— Milyen szépen beszél ön, Ivanoff barátom.

A festő elnevette magát.

— Én már előre úgy beszélék, amit ön

A politika világából.

Budapest, január 18.

Gróf Andrássy Gyula a királynál.

Gróf Andrássy Gyula belügyminiszter ma délután öt óraker Bécsbe utazott és holnap délelőtt tizenegy óraker különkihallgatáson jelenik meg a király előtt.

A politikai világban ma este terjedt el ez a kétségkívül igen jelentőséges hír és mindenfelé a legnagyobb feltűnést keltette. A kombinációk a legkülönbözőbb változatban keltek egyszerre szárnyra, amelyvel szemben a legkiválóbban informált helyről kapjuk a következő felvilágosításokat:

— Gróf Andrássy Gyula belügyminiszter mai bécsi útja a választói reform tárgyalása időpontjának megállapításával függ össze. Gróf Andrássy tudvalevőleg kezdettől fogva arra az állapontra helyezkedett, hogy a választói reform csak akkor kerülhet napirendre, amikor az általános politikai helyzet már teljesen tisztázódott, vagyis, amikor a fuzió következtében a kormány mögött a koalíció helyett egységes párt áll. Ezért dolgozott gróf Andrássy olyan buzgalommal azon, hogy konszolidált helyzetet teremtsen és ezért igyekezett a fuziót a katonai kérdések megoldása alapján létrehozni. Minthogy azonban ez a terve nem vezetett eredményre, mert a függetlenségi párt a fuziót csak az önálló bank megvalósítása alapján hajlandó elfogadni, gróf Andrássy ezt az alapot is elfogadta a helyzet tisztázására. Gróf Andrássynak ez az állapontja azonban találkozott a függetlenségi párti fölfogással is, amely viszont a bankkérdés megoldását igyekszik siettetni azzal a fenyegetéssel, hogy amíg az önálló magyar jegybank 1911-re való felállítása biztosítva nincs, sem a választói reformot, sem az annexió javaslatot nem tűzi napirendre. Ezen az alapon jött létre a pénteki minisztertanácsban az a határozat, hogy a képviselőház napirendjére — az adóreform és az újonczavaslatokon kívül — csak a már előkészített és politikai szempontból indifferens javaslatokat tűzik. Ilyen értelemben tett We-

kerle Sándor miniszterelnök is szombaton előterjesztést a királynak a parlament munkarendjére vonatkozólag. És ezen a szombati audiencián történt aztán, hogy — minden valószínűség szerint az osztrák kormány befolyása alapján — a király úgy vélekedett, hogy a bankkérdés semmiképpen sem hátrálthatja a választói reform elintézését. A bankkérdés szerinte gazdasági kérdés, már pedig a paktum értelmében a két államot érintő gazdasági kérdések a két kormány közötti egyetértéssel oldandók meg, ha pedig megegyezés nem jön létre, marad a status quo ante. Így tehát a választói reform elintézését ettől a feltételtől függetleníteni kell. Wekerle Sándor miniszterelnök a király eme állásfoglalásáról rögtön értesítette gróf Andrássy Gyula belügyminisztert, aki viszont nyomban kihallgatásra jelentkezett a királynál. Az audienciát holnap délelőttre tűzték ki s ezért utazott gróf Andrássy ma délután Bécsbe.

Ebből az információból kitűnik, hogy az az állapont, amelyet gróf Andrássy Gyula képvisel, tulajdonképpen az egész magyar politikai világnak is állapontja. Az egész közvélemény érzi és tudja, hogy a választói reformot csak egységes többség intézheti el és az egész közvélemény osztozik abban a fölfogásban, hogy ezt a korszakos reformot nem szabad pártpolitikai hangulatok hatásának kitenni. Gróf Andrássy Gyula éppen azért kért kihallgatást a királytól, hogy a felelő előtt kifejtse ennek az egyedül helyes állapontnak igazságát és eloszlassa az uralkodó esetleges agyályait, amelyeket különben is az osztrák kormány éleszthetett föl, nagy érdeke lévén, hogy Magyarországon lehető nagy zavart idézzon elő.

Az adóreform tárgyalás.

A képviselőház mai ülésére szokatlanul nagyszámban jöttek el a képviselők. A folyosó fölöttébb élénk volt és az ülés előtt egyetlen jelenség sem mutatta, hogy a helyzet válságos volna. A képviselők vidáman üdvözölték egymást s a miniszterek is jókedvvel beszélgettek velük. A rövid ülés után újra megelénkült a

volt segítség. Hát akkor ez a hőslélek Alcestis, ez a bájos asszony beopta magát a fömlőzbe, megvesztegette az őrt és ruhát cserélve vőlegényével, azt kiszöktette a börtönből női ruhában, ő meg benmaradt. Szergiust persze csak azzal tudta rávenni ez a lődozat elfogadására, mert elhitette vele, hogy mihelyt kiderül majd a szökés, őt, a nőt nem ítélik halálra. Egy éjszakát töltött Nasztya a börtönben. Egy végtelen hosszú éjszakát, melynek virradatára a halál vigyorgott feléje. Ez alatt az egy éjszaka alatt szép gesztenyebarna haja fehérre őszült. Mikor hajnalban a bitófa alá vitték az elítélteket, kiderült Szergiusz szökése. Nagy zavar támadt ebből és ebben a nagy zavarban sikerült az összeesküvők mindig résen levő barátainak az elítéltek közül többeket megszöktetni. Nasztyát is.

— Ez az asszony igazán megérdemli a boldogságot.

— Hát nem látja, milyen boldog? Hogy ragyog az arca hajának hava alatt! Mert mondanom sem kell, hogy most már — a szülők beleegyezésével — boldog házasság.

IV.

Ivanoff mester fölemelte poharát és diszkrétén jelzett a fiatal pár felé egy távközeztintást.

Ezek tisztában voltak vele, hogy most közöttünk róluk esett szó és a hős Alcestis pirulva sütötte le szép, dióbarna szemét.

majd ezt a történetet egy novellához meg fogja írni. — Nos, hát a fiatal párnak éppenséggel nem volt szerencséje. Sarapov szülei éktelen dühbe gurultak, mikor fiuktól megtudták, hogy ő Nasztyát, ezt a szegény, vagyontalan leányt akarja nőül venni. Mindent elkövettek, hogy ebben megakadályozzák. A leányt befektették előtte. Őt kitagadással fenyegették. Hanem az én Sergius barátomnál ez nem sokat jelentett. Kemény tatárfejét nem tudták megpuhítani. Ő kijelentette, hogy Nasztya lesz a felesége és az öreg kormánytanácsos papa hiába fenyegetőzött.

— És nőül vette?

— Csak sorba, barátom, csak szép sorba. Már ki volt tűzve az esküvő napja, mikor az én Sarapov Szergiusz barátom lakásán megjelent a rendőrség és szépen letartóztatta. Roppant kompromittáló adatokat kaptak róla, hogy részese egy összeesküvésnek, hogy forradalmár, nihilista, hogy a czár élete ellen forralt komplotban nagy szerepet játszik. Szóval... hiszen a többi sejtetheti! Szépen megvasalták és a Pál-erődben adták neki ingyenszállást. A dolog persze nagyon komoly volt és az én Szergiusz barátom élete nem ért már egy fakopejkát sem. Halálra ítélték egy csomó többi összeesküvővel együtt. Hadd teremjen minél több véres gyümölcsöt a szabadság szent fája! Már ki is volt tűzve a halálos ítélet végrehajtásának a napja.

— És Szergiusz befolyásos apja?

— Szaladgált az fűhöz-fához, — de nem

K
folyo
pedig
erő
kivál
portl
elnöl

tüzel
hogy
utám

niezt
hogy
keze
vita
a ho
latok
este
mive
esak
mai
nácsk
Rész
terelh
bert

bécsi
hogy
hivjá
tik.
előké
Rész
san a
azért
üléss
szini
kozás
tárid
kell i
azért
Auszt
a hel

48-as
érteke
alatt.
nak a
az eg
rói A
terpel
hez J
burcz

K
mezőb
a kép
niszte
kormá
a vár
elvisel
válasz
aligha
tésben
lalkoz
ezelő
heti a
rél me
módjá
akció
is seg
dőtse
minisz

I
Az ut
katasz
égi é
képví
interp
pellac
mondj

folyosó s ezuttal már politikáról esett szó és pedig az adóreformról. A városi képviselőknek erős kifogásaik vannak az adójavaslatok ellen, kivált a kereskedők adója miatt. Az egyik csoporthoz odament *Wekerle* Sándor miniszterelnök s ezt mondotta:

— Nem értem, miért okoskodtok és miért tüztek a reform ellen, ki fogom mutatni, hogy *senki sem fog többet fizetni a reform után, mint amennyit eddig fizetett.*

A képviselők egy része nem osztotta a miniszterelnök fölfogásában s előre látható volt, hogy — amint a függetlenségi párt mai értekezlete is mutatta — a Házban is nagyobb vita lesz a reform tárgyalásán. Feltűnt, hogy a holnapi ülésre nem tüzték ki az adójavaslatokat. Ennek oka az, hogy a pártok csak ma este és holnap foglalkoznak a reformmal s mivel alkalmasint módosításokat tesznek, ezért csak az értekezletek után tárgyalja a Ház. A mai ülés előtt különben az elnöki szobában tanácskozás volt a képviselőház napirendjéről. Részt vettek benne: *Wekerle* Sándor miniszterelnök, *Justh* Gyula elnök, gróf *Apponyi* Albert miniszter és *Náday* Lajos alelnök.

A delegációs ülészek.

Wekerle Sándor miniszterelnök szombati bécsi időzésével kapcsolatban az a hír terjedt el, hogy a delegációkat már a tavasszal összehívják. Ezzel szemben most Bécsből azt jelentik, hogy a jövő évre való közös költségvetés előkészítésének munkálatait fölfüggesztették. Részint azért, mert még nem látszanak világosan a hadügyi költségvetés keretei, részint pedig azért, mivel az eredetileg májusra tervezett ülészeket *elhalasztották*. A delegációk valószínűleg csupán *ősszel* tarthatják meg tanácskozásukat. Ugy halljuk, hogy a legkésőbbi határidő, ameddig az országos bizottságnak egybe kell ülnie, *október közepe* lesz. Ezt a terminust azért választották, mert remélik, hogy eddig úgy Ausztriában, mint Magyarországon tiszta lesz a helyzet.

Budapest, január 18.

A balpárt értekezlete. A függetlenségi és 48-as balpárt ma este József-köruti helyiségében értekezletet tartott *Babocsay* Sándor elnöke alatt. Az értekezleten élénk eszmecsere folyt a pártnak a parlamentben követendő magatartásáról és az egyes javaslatokkal szemben való állásfoglalásról. *Nagy* György képviselő bejelentette, hogy interpellációt jegyzett be a honvédelmi miniszterhez *Janics* Gyula önkéntesnek Bécsben való megbuzdoltatása tárgyában.

Küldöttség Andrassy belügyminiszternél. Semmeczbanya város küldöttsége tiszteltet ma délelőtt a képviselőházban gróf *Andrassy* Gyula belügyminiszternél. A küldöttség kérése abban áll, hogy a kormány nagyobb államségéllyel tegye lehetővé a városra vasútépítés révén kirótt magas pótdadó elviselését. Gróf *Andrassy* Gyula belügyminiszter válaszában kijelentette, hogy a kért nagy segélyt aligha adhatja meg, mert erre fedezet a költségvetésben nincs. A kormány azonban komolyan foglalkozik a városok anyagi helyzetének javítását célzó javaslatokkal és reméli, hogy ezekbe felveheti a most előadott kívánságot is. A maga részéről meg fogja vizsgálni az ügyet és ha egyáltalában módjában van, igyekezni fog még a városok segélykezlőjének törvényhozási uton való elintézése előtt is segítségére lenni a város lakosságának. A küldöttség nagy megelégedéssel vette tudomásul a miniszter válaszát.

Interpelláció a bányakatasztrófák ügyében. Az utóbbi időkben többször megismétlődött bányakatasztrófák ügyében az országgyűlés függetlenségi és 48-as párt részéről ma *Sztalmári* Mór orsz. képviselő interpellációt jegyzett be a képviselőház interpellációs könyvébe. *Sztalmári* képviselő interpellációját a legközelebbi interpellációs napon mondja el.

A függetlenségi párt értekezlete.

— Az adóreform tárgyalása. —

Budapest, január 18.

A függetlenségi és 48-as párt ma délután öt órakor a pártkör tanácstermében értekezletet tartott. Az értekezleten *Thaly* Kálmán, a függetlenségi párt tiszteletbeli elnöke, később gróf *Bathlyány* Tivadar, a párt alelnöke elnököltek. A kormány részéről jelen voltak dr. *Wekerle* Sándor miniszterelnök, gróf *Apponyi* Albert és *Günther* Antal miniszterek, *Papovics* Sándor, *Désy* Zoltán, *Mezőssy* Béla és *Meskó* László államtitkárok. A jegyzőkönyvet *Laehno* Hugó vezette.

Thaly Kálmán megnyitva az értekezletet, napirend előtt kegyeletes szavakban parentálta el *Szabó* Kálmán elhunyt képviselőt és bejelentette, hogy temetésén a párt képviseltette magát és ravalalára kezeset helyezett. Indítványozza, hogy az elhunyt érdemeit jegyzőkönyvben örökítsék meg. (Helyeslés.)

Jelölések a bizottságokba.

A napirendre áttérve, *Hoitsy* Pál az üresedésben levő bizottsági tagságok betöltésére vonatkozólag tesz előterjesztést. Indítványozza, hogy *Bizony* Ákost, aki egy félreértés miatt — beszédét tévesen közzölték a lapok — lemondott bizottsági tagsági állásáról, valamint *Gaál* Gasztont, aki a földművelésügyi bizottsági tagságáról lemondott, újból jelöljék ezekbe a bizottságokba. (Élénk helyeslés.) A többi üresedésben levő helyek betöltésére vonatkozólag szavazás utján abban állapodott meg az értekezlet, hogy a következőket jelöli: földművelésügyi bizottság báró *Sennyey* Miklós, igazságügyi bizottság *Duchon* Ödön, kérvényi bizottság *Fried* Lajos, közoktatásügyi bizottság *Szentkirályi* Zoltán, mentelmi bizottság *Botzenhardt* János, munkásügyi bizottság *Solymossy* Endre, pénzügyi bizottság *Szentiványi* Árpád, közgazdaság-bizottság báró *Manndorf* Géza, országos ipartanács *Hlatky-Schlichter* Lajos, kivándorlási bizottság *Nadányi* Károly és számvizsgáló bizottság *Mády* Kovács János.

Eber Antal szükségesnek tartja, hogy a bizottsági tagok szorgalmasan részt vegyenek a bizottsági üléseken.

Ráth Endre bejelenti, hogy zárszámadási bizottsági tagságáról le fog mondani.

Az adóreform.

A napirend második pontja az adóreform tárgyalása volt. Az adóreformról szóló törvényjavaslatokat *Hoitsy* Pál előadó ismertette részletesen. Az adóktól való általános idegenkedésnek tulajdonítja azt a nyugtalanságot, amelyvel a közvélemény az adóreformot fogadta. Az adóreform nemcsak, hogy nem fokozza a jövedelmeket, nemcsak hogy több adót nem jelent, de — különösen az első időkben — igen nagy visszamaradást fog okozni az állami bevételekben. A reform csak a későbbi években lesz alkalmas arra, hogy a jövedelmeket emelje. A miniszterelnök 20 millióra teszi azt az összeget, amelyvel eleinte apadni fognak az adóbevételek. Tartja tőle, hogy ez az apadás még nagyobb összegeket fog kitenni. Az adóreformot szükségessé tette — nemcsak nálunk, de az egész művelt világon — annak a közfelfogásnak a kialakulása, hogy a kis existenciákat istápolni kell. — a nagyok rovására is. A reformnak a célja nálunk is az volt: enyhíteni a jelenlegi pénzügyi törvényeknek visszaosságait. Ehez képest a legsérlemesebb adókat eltörli, másokat mérsékel, másokat ismét módosít ennek a felfogásnak megfelelően. Részletesen ismerteti az egyes javaslatokat és végül ismétli, hogy a reform nem rejt magában adóemelést, csak az adók igazságos elosztására törekszik és meggyőződése szerint e reform korszakos. Hogy a reform jól van megvalósulva, arra garancia *Wekerle* Sándor miniszterelnök pénzügyi tudása (Lelkes éljenzés), aki egész életében pénzügyekkel foglalkozott és nem a könyvekből, hanem az életből szokott dolgozni. Elfogadásra ajánlja a javaslatokat.

Nagy Sándor szólott hozzá elsőnek az adóreformhoz. Elismeri, hogy az egész munkálatt nagy koncepcziója, de több aggodalma van vele szemben. Ilyen alakban az adóreformot elfogadhatatlannak tartja és kiemeli, hogy a pénzügyi bizottság, ha javított is, de sokat rontott az eredeti javaslaton. Kifogásolja főleg, hogy a reform nem lép a kontingentálás útjára. Fenn kell tartani a reformnak eredeti rendelkezését, hogy 200 millióban kontingentáltság maximalitert az egyenes állami adók összege. Ha több folyik be, akkor ez a hozadéki adó kulcsának csökkentésére fordíttassék. Másik kifogása, hogy a reform semmiféle lépést sem tesz arra nézve, hogy valamikor Magyarországon is az egyedüli modern adórendszer, a tiszta jöve-

delmi adón alapuló adórendszer lépjen életbe. E helyett azt látja, hogy a reform a hozadéki adó kulcsának lezsalálása helyett a hozadéki adókat erősebben, mint valaha feléleszti, noha ezáltal a tudomány álláspontja szerint nem a valódi jövedelem, hanem átlagok és suppozíciók képezik az alapot, ami után a hozadéki adót kivetik.

A részletekre vonatkozólag rámutat arra, hogy a földadónál nem szűnnek meg az aránytalanságok. A harmadik osztályu kereseti adónál elfogadja az összeget, amelyet az érdekeltek kívánnak, a 26 milliót. A pénzügyminiszter itt téved, amikor az 1906. évi abnormis adókvétést veszi alapul. Az általános jövedelmi adó kontingentálása is igazságtalan, ugyancsak azért, mert az 1906-iki adókvetéshez tapad. A jövedelem megállapítását sem helyesli, a jövedelem nyomonzásánál sokkal szigorubbak a mi törvényeink, mint a külföldi törvények. Örömmel üdvözlöli a javaslatot azért, hogy behozta az egyedüli igazságos jövedelmi adót, amely magában is már óriási előrehaladás. Nem találja meg azonban a törvényjavaslatban annak garanciáját, hogy nem fog adóemelést eredményezni.

Ráth Endre az általános kereseti adóról szóló törvényjavaslat 44. szakasz 2-ik bekezdésének törlesztést kéri. Az ügyvédek, mérnökök ebben a pontban nagy sérelmet látnak, számításaik szerint mintegy 133 százalékkal emelkedik adóterhük e révén.

Somogyi Aladár figyelmeztet arra, hogy a másodosztályu kereseti adónak, a családtagok adójának megszüntetésével, valamint a létminimum behozatalával a községi háztartások jövedelmében egy ür marad. Törvényes biztosítékot óhajt arra nézve, hogy az a hiány, amely ezen adók pótdózájának megvonása által be fog állani, a törvényhozás, illetőleg az állam által fog pótoltatni. Másik megjegyzése a behajtásra vonatkozik.

Petrogalli Oszkárnak aggályai vannak a javaslat egyes intézkedéseivel szemben. Visszaállítani kívánja a kereseti adó kontingentálását, még pedig 26 millióban. A nyilvános számadásra kötelezett vállalatok adójánál javasolja, hogy 8 százalék minimumot vegyenek fel, abban az esetben azonban, ha a bankkamatláb 5 százaléknál feljebb emelkedik, akkor csak 3 százalékkal haladhatna felül a bankkamatlábát az illető bank kamatlába. Kéri továbbá, törüljék azt, hogy a jövedelmi adó alól a képviselői tiszteletdíj mentes. (Élénk helyeslés.) Sajnálattal konstatálja, hogy nem teljesedett azon reménye, hogy a városok és községeknek az adókezelésekkel járó nagy terheit könnyítsenek.

Lányi Mór a tőkekamat- és járadékadó és a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok adóját teszi szóvá. A tőkekamatadónál a pénzügyi bizottság bizonyos irányban helytelenül változtatott. Indítványozza, hogy a tőkekamat- és járadékadó törvényben a takarékbetétek ne 10 százalékkal, amint a javaslat tervezi, hanem 5 százalék tőkekamatadóval rovasanak meg. Ha meg akarjuk termékenyíteni a gazdasági életet és a vállalkozást, akkor hozzá kell járulnunk, hogy ezek a pénzintézetek megszerezhesék maguknak a nagyobb takarékbetéteket a nagyobb állandóságú tőkéket. A nyilvános számadásra kötelezett vállalatok kereseti adójánál indítványozza, hogy a törvény 21. szakasza kihagyassék. Indítványait határozati javaslat formájában benyújtja.

Eber Antal is több és súlyos aggodalmat táplál a javaslattal szemben. Legnagyobb aggodalma a kereseti adó kontingentálására vonatkozik. Az adó-többletet valamivel több munkával, vagy takarékossgal — ez a két tényező sokkal fontosabb tényező minden iparág prosperitásánál, mint akármilyen adó — kiegyenlíthetik. De a jövedelmi adót üjtük agyon, ha a kereseti adó további emelkedését egy magas adókules által le nem kötjük. Akkor nem lehet tisztességes bevallásokat várni. A jövedelmi adót kell tisztán meghagyni, ott kell a legnagyobb szigorú érvényesíteni, de csak úgy, hogy gondosan örködünk, hogy a kereseti adónál, hozadéki adónál ne támadjon esetleges jövedelmi emelkedés. A törvényjavaslatot elfogadja általánosságban, mert nem tulajdonít olyan életbevágó jelentőséget annak, hogy valamivel kisebb, vagy nagyobb az adó, a kereső osztályok közötti irigység pedig éppen nem osztja (Helyeslés); nem akarja azt a látszatot kelteni, mintha azok táborában állana, akik oly éles fegyverekkel szálltak síkra a javaslat ellen és elfogadja végül azért is, mert reméli, hogy a pénzügyminiszter eddig is tanúsított tárgyilagosságával és előzékenységgel nem fog elzárkózni a plenáris tárgyalások során a jogos és indokolt módosítások elől.

Szentiványi Árpád szerint a javaslatnak hatása az lesz, hogy aki eddig keveset fizetett, sokat fog ezután fizetni, akik pedig sokat fizettek, azok fognak fizetni még többet. Mégis elfogadja a javaslatot úgy általánosságban, mint részleteiben, mert nézete szerint, ha a törvényhozás a kormány vállaira terheket rakott, úgy a kormánynak gondoskodnia kell megfelelő fedezetéről.

Ballagi Aladár általánosságban elfogadja a javaslatot. Felhívja a pénzügyminiszter figyelmét

a Tisztviselőtelepre és kéri, hogy az ottani házakat ne a házbér, hanem a házostályadó alá vonják.

Kelemen Samu mindenekelőtt Szentiványi Árpádnak megjegyzésével szemben hangoztatja, hogy az adóreformnak kifejezett célja nem az adóemelés, hanem az adók igazságosabb megosztása és így nem tanácsos ilyen szempontokat belekeverni a vitába. A kereseti adó kérdésével foglalkozva rámutat arra, hogy nemcsak politikai érdek, de a méltányosság követelménye, hogy az országban mutatókozó nyugtalanság megszűnjék. Annál a bizalomnál fogva, amelylyel a miniszter nagy tudású iránt viseltetik, reméli, hogy vagy a kontingentálásban, vagy az adók leszállításában, de megtalálja a megfelelő utat és ezért általánosságban elfogadja a javaslatot.

Lázár Zoárd kívánja, hogy az ármentesítési költséget a kataszteri tiszta jövedelemből levonják. A felelősi eljárásnál helyesebb, ha először a kintstári képviselő köteles nyilatkozni és csak aztán az adózó polgár.

Bohus Károly a határvidékre nézve kéri az eddigi 17 százalékos földadó meghagyását.

Holló Lajos szerint a pénzügyi bizottság tagjai is azzal a tudattal tárgyalták le a javaslatot, hogy abban adóemelés nem foglaltatik, hanem az adó helyesebb megosztása céloztatik. A megszávozott kiadásokra a törvényhozás megszavazta a felémelt szeszadót és a még szükséges többletet meg fogja találni a pénzügyi kormányzat az adók természetesen fejlődésében.

A javaslat mindenütt kiméli az alsóbb existenciákat. A kereseti adót támadják a legnagyobb mértékben, leginkább politikai okokból. Vannak jöhiszemlék is, de többnyire politikai vendencziából folynak ezek a támadások. Támadják a javaslatot azzal, hogy az agráriusok és a feudális érdekeket védelmezi első sorban a kereskedő osztályokkal szemben. Teljesen valótlan állítás, mert hiszen a leszállított földadó is a föld jövedelmének 8 és 10 százaléka között ingadozik; ezt a 8-10 százalékos földadót megtalálják azután a községi és az önkormányzati testületek a maguk súlyos adóival. A javaslatot a maga egészében egészségesnek találja és meggyőződése, hogy ha az törvényerőre emelkedik, abból az országnak nagy haszna lesz, a miniszter pedig ezzel nagy érdemeket szerez. (Helyeslés.)

Wekerle beszéde.

Wekerle Sándor miniszterelnök a javaslatra nézve néhány nem politikai, hanem tisztán szakaszerű megjegyzést kíván tenni. A javaslat nézete szerint egy gazdasági, mint szociális szempontból elmegy addig a végső határig, ameddig adóreformnál csak el lehet menni. A reform a legteljesebb mértékben igyekszik megvalósítani az adózás arányosságának elvét és keresztül vinni azt az elvet, amelyet már a 48-iki törvényhozás állított fel, amelyet azonban csak egy tekintetben vitt keresztül, hogy t. i. kimondotta az általános teherviselést, de nem vitte keresztül azt, hogy a teherviselés egyenlő is legyen. Ezt a helyes arányt igyekszik most megállapítani a javaslat a különböző jövedelmi források között. (Élénk helyeslés, halljuk, halljuk.)

A legnagyobb terhet ró a javaslat az ingatlanokból fundált jövedelmekre, ezek közül a földre és a házra. A házadó nagyjában megmarad eddigi keretében némi mérsékléssel és egyszerűsítéssel. A földadóra nézve képtelenség a kereskedők értekezletének az a megállapítása, hogy a földadó átlag a föld jövedelmének csak 3 százaléka. A legújabb adatok szerint a földre rótt adóterhet arányba hozva a bérterekkel, a földadó a föld jövedelmének 10 cs századát teszi ki.

A tökéletesebb megállapításánál nemcsak a teherviselési képesség, hanem magasabb közigazgatási szempontok is vezéreltek. Amikor a tőkegyűjtés és a tőke jövedelmezősége a nagy világ-gazdaság befolyása alatt áll, akkor nézete szerint nem lehet elzárni szempontok szerint itélni meg a tőkének jövedelmét. Hogy emeljük gazdasági versenyképességünket és hitelünket, amely minden foglalkozási ágra kihat, azért ajánlotta az öt százalékos leszállításban álló jelentékeny áldozatot. Ezek a magasabb szempontok vezéreltek és meggyőződése, hogy előbb-utóbb utat fognak törni, különösen ma, amikor a gazdasági függetlenség nek és hitelviszonyaink önálló berendezésének irányában haladunk. Súlyt helyez arra, hogy a javaslatnak alapelvei egy gazdasági mint szociális szempontból törvényerőre emeltessenek, azonban az egyes részletekből természetesen távolakérdést nem csinál.

A kereseti adót a javaslat leszállítja öt százalékra. Nagy lármát csapnak azért, mert ezennél ennek utána fognak járni. De hol? Mi nem a kis tételről — mert ott nem fizeti ki magát, — hanem a nagyokról; — ez pedig igazságos és helyes. A kisemberekre a legnagyobb figyelemmel van a javaslat és határozottan állítja, hogy szociális szempontból ilyen jelentékeny kedvezmények kisembereknek soha nem adtak. Azzal vá-

dolják a javaslatot, hogy mint minden adójavaslat, ez is adóemelés jelent. Ezt sehol sem tudja a javaslatban felfedezni. Vádként felhozták, hogy nem történhetik elhatározó lépés a jövedelmi adóra és ennek igazolásul azt említik, hogy megtartjuk a hozadéki adókat és hogy azok nem kontingentáltak. Hát a hozadéki adókat sehol sem törlötték, csak átengedték azokat az autonóm testületeknek.

A kontingentálást illetően elvileg nem zárkózik el a kereseti adó kontingentálása elől, de ahhoz nem járulhat hozzá, hogy az úgy állapítsák meg, mint a földadónál, ahol a földdel az adva van. A kereseti adónál számítani kell az ipar fejlődésére, különösen most, amikor gazdasági átalakulás korszakát éljük. Az utolsó 18 esztendői időszak alatt a kereset adó összege 37,7 százalékkal emelkedett, vagyis 2 százalékos évi emelkedés van. Belemegy abba, hogy a kereseti adók bizonyos összegben, a maiban megállapítottán, ehhez évenként hozzávéssék 2 százalékos emelkedés és amennyiben a tényleges eredmény ezt legalább fél százalékkal meghaladná, ez a keresetadó leszállítására fordítható. (Élénk helyeslés.)

Teljesen tarthatatlan az a vád, amelyet egyesek hozoztatnak, hogy a kereskedők fogják a földbirtok terhet viselni. Az összes ipar és kereskedelem 15 millió koronát visel átlag évenként és így lehetetlenség túlságos megterhelésről beszélni.

Ez az eljárás tehát a mainak nem szigorítását, hanem tökéletesítését jelenti és így nemcsak vökmerek és igaztalanok a paraszok, hanem a szintén túltengően méltányos eljárással szemben teljesen nélkülöznek minden erkölcsi alapot.

Ami az Ausztriával való összehasonlítást illeti, a megterhelés Ausztriában jelentékenyebb, mint nálunk és pedig úgy a hozadéki, mint a jövedelmi adónál.

Részletesen reflektál ezután az egyes felszólalásokban felhozott konkrét megjegyzésekre és kéri a javaslatok elfogadását. (Hosszantartó élénk helyeslés.)

Nemes Bertalan a pénzügyminiszter megnyugtató nyilatkozata után csupán annak kijelentésére szorítkozik, hogy kéri a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok és egyletek adójáról szóló törvényjavaslat 21. szakaszának törlését.

Nagy Sándor azoknak az érveknek a sulya alatt, amelyeket a pénzügyminiszter a beszédeben felhozott, nem átalja bevallani, hogy aggályait a pénzügyminiszter kijelentései a legnagyobb részben eloszlatták és ezért a javaslatot elfogadja. (Helyeslés.)

Gróf Batthyány Tivadar elnök szükségessé tartja annak hangoztatását, hogy míg egy a kormány, mint a párt a legmesszebbmenő előzékenységet tanúsítja azokkal a objektív felszólalásokkal szemben, amelyek az adóreform egyes konkrét intézkedéseit az objektív bírálat alapján módosítani, javítani törekednek, addig a legnagyobb mértékben itélik az adóreform ellen való azt az agitációt, amelyet jól ismert alakok mozgatnak és amelyek nemesek nem használnak az ügynek, hanem ártanak, sőt kompromittálják azokat is, akik komoly argumentumokat hoznak fel a javaslatok egyes intézkedései ellen. Köszönetet mond a pénzügyminiszternek megnyugtató felvilágosításaiért.

Az elnök kérdésére az értekezlet a pénzügyminiszternek benyújtott nyolc javaslatát úgy általánosságban, mint részleteiben egyhangulag elfogadja.

Markos Gyula bejelenti, hogy a pusztai júrás közigazgatása körül történt visszaélések tárgyában interpellációt kíván a belügyminiszterhez intézni. Egyéb tárgy nem lévén, az értekezlet véget ért.

Budapest, január 18.

Horvátországi hírek. Zágrábból jelentik: A lapok híre szerint a parasztpárt és a haladópart legközelebb fuzionálni fognak. A „Srbobran” és a „Hrvatska” című lapok hirt adnak egy beszélgetésről, melyet Visontai Soma képviselő Polit Mihály képviselővel folytatott, mely alkalommal Visontai jogi szempontból bírálta és helytelenítette a nagyszerb propaganda miatt indított perben közzétett vádindítványt. A nevezett lapokat emiatt konfiskálták. Hasonló sors érte a „Slobodna Rječa” című szocialista párti lapot, mely vezércikkben foglalkozott a vádindítvánnyal és kifejtette, hogy itt nem közjogi sérelmekről, hanem az emberi jogok védelméről van szó. A horvát képviselők szerdán érkeznek Budapestre, hogy az országgyűlés tanácskozásában résztvegyenek.

Küldöttségek Sztterényi államtitkáránál. **Jekelfalussy** Lajos honvédelmi miniszter vezetésével küldöttség tisztelettel ma délelőtt Sztterényi József államtitkáránál. A küldöttség a zólyomi ipar-területhez tartozó kék- és kelmekestők részére ál-

lamsegélyt kért. Sztterényi József államtitkár válaszában kijelentette, hogy Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter, kinek nevében a küldöttséget fogadja a legnagyobb jóakarattal fogja kérésüket a lehetőség szerint teljesíteni, még pedig valószínűleg olyképpen, hogy államsegélyként gépeket bocsát rendelkezésükre. — A selmecbányai polgárság küldöttsége tisztelettel Sztterényi József államtitkáránál, hogy a városra kirótt 300.000 koronás vasutépítési pótdadót a kormány államsegéllyel váltsa meg. Sztterényi József államtitkár a legnagyobb jóakarattal biztositotta a küldöttséget s kijelentette, hogy kérésüket pártolól fogja Kossuth Ferenc miniszter elé terjeszteni.

Beharangozás.

— A képviselőház ülése. —

Budapest, január 18.

A karácsonyi szünet után ma ült össze először a Ház, hogy megállapítsa munkarendjét. A holnapi napra nem tűztek ki elsőrangú tárgyalást. A napirend megállapításán kívül csak annyi megemlítsékre méltó történet, hogy az elnök tolmácsolta a Ház részvétét az itáliai katasztrófa dolgában és a honvédelmi miniszter benyújtotta az ujonczjavaslatokat.

Részletes tudósításunk ez:

A képviselőház ülése.

— Kezdődik d. e. 11 órakor. —

Az elnök: Első sorban bejelentette, hogy az újév alkalmából a képviselőház hódolatleltjes szerezése kívánatait tolmácsolta s hogy a miniszterelnöktől kapott értesítés szerint a király az üdvözlésért őszinte köszönetét nyilvánítja.

Ezután a következőkben emlékezett meg a messinai földrengési katasztrófáról:

Az a borzalmas katasztrófa, mely az olasz birodalom délvidekén dult, melyen megrendítette a magyar nemzetet, melyet a belső rokonszenvek annyi köteléke fűz az olasz néphez. Mindnyájunk őszinte érzelmeinek kívántam tehát kifejezést adni, amidőn a képviselőház nevében azonnal, amint a roppant elemi csapásról tudomást szereztem, az olasz képviselőház előtt távirati uton kifejezést adtam a súlyosan megpróbált nemzet iránt érzett meleg rokonszenveinknek és fájdalmas részvétünknek. E táviratra az olasz képviselőház elnökétől választávirat érkezett, melyben az olasz képviselőház legelénkebb haláját fejezi ki a mi testvéri érzelmeinkért, mondván, hogy az irtózatosan megsebzett olasz nép mindenkor emlékében fogja tartani a magyar nép barátságának ezen tanubizonyosságát. Kérem, hogy az elnök előzetes intézkedését jóváhagyólag tudomásul venni méltóztatassanak.

A Ház helyeslőleg vette tudomásul az elnök szavait.

Bejelentette ezután az elnök, hogy Szabó Kálmán, Debreczen III. kerületének képviselője időközben elhunyt. A Ház jegyzőkönyvében fejezte ki részvétét. Ugyancsak bejelentette az elnök, hogy az új választás iránt intézkedett.

Bemutatta az elnök Bizony Ákos levelét, a melyben az igazságügyi és a választói reform tárgyalására kiküldött bizottságokban viselt tagságáról lemond. Bemutatta továbbá az időközben beérkezett kérvényeket.

Felolvasták a válasz nélkül maradt interpellációk sorjegyzeit.

Nagy György: A kormány nem tartja be a házszabályokat s nem felel az interpellációkra még hónapok mulva sem. A Ház tekintélye és a parlament méltóságának megóvása érdekében kéri, hogy a Ház itélje el a kormány ténykedését.

A felszólalásnak semmi visszhangja sem akadt.

Jekelfalussy Lajos honvédelmi miniszter bejelentette az ujonczlétszám 1909. évi megállapításáról és az 1909. évi ujonczok megajánlásáról szóló törvényjavaslatokat, az önkéntesek tisztviselőjéről és a hadseregben előfordult öngyilkosságokról szóló jelentéseket. Valamennyit kiadták a véderőbizottságnak.

Az elnök ezután javaslatot tett a holnapi ülés napirendjét illetően. E szerint első sorban be fogják tölteni az üresedésben levő bizottsági helyeket. A napirend további pontjai lesznek még: az ipari és kereskedelmi árusításnak korlátozásáról Budapest székesfővárosban vásári vasárnapokon a kereskedelmi miniszter jelentése és a mentelmi bizottság jelentése Harambasies Ágost mentelmi ügyében.

Az elnök előterjesztését elfogadták s mintán az ülésnek egyéb napirendje nem volt, az ülés fél-tizenkettőkor véget ért.

A t. Házból.

I. Az első gyűlékezés.

— Wekerle miniszterelnök bemutatja a kormány programját a képviselőház foglalkoztatására vonatkozólag.

Ezzel az egyszerű bővített mondattal riasztgatták egymást a képviselők, akik pár nap óta megint „hivatásuk magaslatára emelkedtek“, tudniillik érdeklődni kezdtek a politikai témák iránt és igyekeztek tájékozódni afelől, hogy melyik párthoz tartoznak. Sőt, az intelligensebbek tovább mentek és tapogatóztak: melyik párt, melyik árnyalata szorulna rá az ő támogatásukra. Ha azonban Wekerle programot ad, akkor valamely tájékozódásra számíthatnak. Mert, ha Wekerle beszél, hát a beszéd után csoportosulás keletkezik a folyosón; a csoportosulásban lesznek kiabálók, a kiabálók aztán népszerűen megmagyarázzák, hogy ki, hol keresheti a hasznát.

Nem esoda ennek folytán, hogy ha a formális ülés alkalma csak ürügynek szolgált, hogy a folyosók benépesedjenek. Minden oldalról sietve gyűltek résen lévő nagyságok és őket követik a fontoskodók és a csillagvizsgálók, kik a politikai égboltozat változásait lesik.

Legkorábban az ellenzékiek folyosója telik meg. Polónyi Géza sorban konferál a vállalkozásra hajlandókkal. Az adóreformellenes gyűlések visszhangjai verődnek vissza egy-egy intim csoportban. Az öreg Szappanos István szemlét tart csapatja felett a balpárton.

— Minden ember a fedélzetre! — adja ki a parancsot Molnár Jenő, kapitányi rangban.

— Ki akarják tüzetni holnapra az adóreformjavaslatot — jár a véres karddal Nagy György. — En fel fogok szólni ellene.

— Pártunk nevében Pilis István fog felszólalni! — referál az intéző elnök. (És ott is van a szép asszony az elnöki emelvény feletti páholyban fehérben, széles fekete kappal és fekete boával várakozva, hogy vajon lesz-e az urának itt akkora sikere, mint neki a „Szerencse fiában“ a színpadon.)

— De azért én is beszélhetek, — véli Nagy György.

— Minél több, annál jobb, — hallatszik a pártkötőzéstől.

Wekerle derült arccal jön be.

— Wekerle mosolyog, rossz jel, — mondanák a régi politikusok.

(De az újak nem értenek hozzá és ellenkezően tapogatóznak:

— Wekerle mosolyog; minden rendben van.)

A miniszterelnök térül fordul. Bemegy a szobájába, tanácskozik gróf Andrássy Gyulával. Kijön a szobájából, bemegy Justh Gyulához és ott tanácskozik, nem Justh Gyulával, hanem gróf Apponyi Alberttel, aki e minutában Kossuth Ferenczet is képviseli. Apponyi kijön és beviszi magával gróf Zichy Aladárt. Utánuk megy Darányi Ignác. Megnézem, mit csinálnak, mond Jekelfalussy Lajos a honvédelmi miniszter. Excellenciás kollégáimnak dolguk akadt, véli Josipovich Géza, horvát miniszter és kiunt marad viglálni a folyosón.

Ugy fest a dolog, mintha az elnöki szobában részleges miniszteri tanácskozás lenne. És Wekerle akkor is mosolyog, amikor on-

nan kijön. Mosolyog s egy csoporthoz lép, ahol az adóreform ellen agitálnak:

— Nem értem, mit okoskodtok, — szól hozzájuk Wekerle s egy perc múlva ott hagyja őket.

A szép asszony busulhat fent a páholyban, az ura nem fog fellépni. Wekerléék elhatározták, hogy holnapra nem tűzik ki az adójavaslatot, következésképpen nem lehet ellene tiltakozni, továbbá a párt nem foglalhat állást és ha a párt nem foglal állást, akkor a párt szónoka nem állhat fel.

— Hát mi lesz? — kérdezik a szenzációkra várakozók.

— A helyzet stagnál! — tudatja Holló Lajos.

(Mit meghallván Simkó József rosszállva lógatja fejét:

— Mindig németül beszélnek, amikor azt akarják, hogy ne értsük meg őket.)

— Ne kerteljetek — magyarázzák a bal szögletben — már tudjuk, hogy a király kijelentette, hogy neki a kartellbank kell. Mit szól hozzá Batthyány gróf?

— Én nem tudok semmit — felel hirtelen Batthyány.

Ugron Gábor szó nélkül jár a tanakodók között. Ilyen szép gyűléseket és senki se tud semmit. Jekelfalussy egy táskát lógat a kezében.

— Legalább azt tudnók, hogy ebben mi van? — kíváncsiskodik Molnár.

— Ebben az ujonczjavaslat van, — jelenti egyszerűen a miniszter.

— Menjünk be, menjünk be! — verbuválják a folyosót a jegyzők. — Mert ha nem sietünk kijönnünk anélkül, hogy bementünk volna.

Tehát rövid az ülés. Rövid az ülés, alig néhány peroznyi. Messinát részvétező Justh, az elnök és parentálja Szabó Kálmánt, ki nek kerületében, Debreczenben már lobognak a választási zászlók. Jön a város első követe, Thaly Kálmán szürkében, excellenciás ur lett belőle, amióta utóljára itt járt, de elhárítja a gratulációkat. (Nem tudja a sok közül, aki most üdvözölni akarja, hányan igyekeztek mérget keverni örömebe.) Jelenti az elnök, hogy mi interpellációk várnak még elintézésre és Nagy György megrója a minisztereket, mert nem igyekeznek válaszolni. Hisz az egész csak beszédbe kerül. (Am a miniszterek kevésbé szeretnek beszélni, avagy nem akarják elrabolni az időt Nagy Györgyötől.) Senki se reflektál a felhívásra és felkel helyéből Jekelfalussy, honvédelmi miniszter, benyújtja az ujonczjavaslatokat.

— Igen, — kiált most boszúból Nagy György, — a császárnak katona kell, ez sietős nekik. De az önálló bankot nem csinálják meg. A nemzetről mindig megfélemedezik a nemzeti kormány.

A kiáltások miatt izzadságeseppék gyöngyöznek a homlokán. Otthagyták, hadd lássa a karzat: van, aki verejtekezik a hazáért. Különben pedig még nem érkezett meg az az ezer törülközőkémény, amit a székegy asszonyok szöttek Nagy Györgynek. (Katonának kardot adnak, beszélő vitéznek csak törülközőkendőt. Így változnak az idők és változnak a stilszerű ajándékok.)

Nincs több ügy. Apró-cseprő tárgyakat tűznek ki a holnapi ülésre, egyelőre, hogy a pártkörökből gyakorolják magukat a beszédben az elszokott képviselők. Avagy, hogy hadd beszéljenek ott, mert vagy rendbejön a helyzet és akkor a Házban nem lesz szükség vitatkozásra. Vagy nem jön rendbe és akkor éppen nem segíthetnek rajta beszédekkel.

S amilyen nagy érdeklődéssel sietve jöttek az első gyűlékezésre, oly csendesen, lassan távoztak el.

Egy idegen francia magyarázza a vele jött hölgyeknek:

— Ez, kérem, egészen európai parlament. Ennek a felülete sima, nyugodt, mint egy diplomatának az arca, de belül a gondolkodásában, az agyvelejében bonyolódott tervek kergetőznek.

— Melyik az agyvelő? — tudakozódnak.

— Ott van annál a nagy borotváltarcu elegáns férfunál, aki a miniszteri sorban a közepén ült, mindig mosolygott. Az a president, a miniszterelnök.

II. Kidobták a kanapét!

Már majdnem elszédtek, amikor a képviselőházi irodából előhozták az ujonczjavaslatokat, melyeket a honvédelmi miniszter benyújtott.

Páran, akik itt maradtak, megnézték a címet. Azt hitték, hogy tán a miniszter tévedett, vagy ők nem hallották jól, a javaslatok címéből hiányzik a „közös“ szó. Az „ujonczlétszám megállapításáról“ és az „ujonczok megajánlásáról“ szólnak, de nincs ott, mint azelőtt, hogy a közös hadsereg ujonczairól és a m. kir. honvédségről szólnak, csak hadsereg van és m. kir. honvédség.

— Tehát nincs közös hadsereg. Eljen a vívmány!

Gyenge öröm. Csak a czimben nincs. Mert helyesen azt kellett volna hozzátenni, hogy a közös hadsereg „magyarországi részében“ ám két szó hozzáadása helyett elvettek egyet és minden marad a régiben.

— Kidobták a kanapét! — adja a meghatározást a báró.

Mivelhogy az ujonczlétszám csak a régi marad, mégis többet ér, ha a címet kisebbre fogták, mintsem a létszámot növelni akarnák.

...Azonban, ami késik, nem mulik.

Budapest, január 18.

Az ujonczjavaslatok. Jekelfalussy Lajos honvédelmi miniszter a képviselőház mai ülésén terjesztette be az ujonczlétszám megállapításáról és az ujonczok megajánlásáról szóló törvényjavaslatokat. A miniszter mindkét államra nézve 103.100 főben, a m. kir. honvédség létszámát pedig 12.500 főben kéri megállapítani. A közös létszámból a magyar szent korona országai az 1909. évre 44.076 főnyi ujonczjutalékot állít ki. Az ujonczlétszámnak és az ujonczjutaléknak az 1909. éven túl leendő megállapítása iránt még ez év folyamán új javaslatot fog az országgyűlés elé terjeszteni a miniszter. A megajánlásról szóló törvényjavaslat szerint a fősorozás 1909. év március hó 1-től május hó 31-ig terjedő időszak alatt tartandó meg. Megjegyzendő, hogy a benyújtott javaslatok a múlt évi állapothoz képest semmiféle változást sem tartalmaznak.

Jekelfalussy Lajos honvédelmi miniszter ezenkívül betervezte a képviselőházhoz az 1907—908. évben tényleges szolgálatban állott közös hadseregbeli és honvéd egyévi önkéntesek tisztviselőjének eredményéről és az 1907—908. szolgálati év folyamán a közös hadsereg magyarországi ezredeiben és a m. kir. honvédségnél előfordult öngyilkossági esetekről szóló jelentéseit is.

Az önálló bank érdekében. A marosvásárhelyi függetlenségi és 48-as párt vasárnap az önálló magyar nemzeti bank érdekében népgyűlést tartott, amelyen a vármegyei függetlenségi pártok küldött-ségileg képviseltették magukat. A központ képviselőjében Lovász Márton képviselő jelent meg, megjelentek továbbá Bedőházy János és Fenyvesi Soma a város képviselői, ifj. Ugron Gábor főispán. Petri Zsigmond elnök üdvözli a központ küldöttjét és hangsúlyozza, hogy a gyűlés célja állást foglalni az önálló bank mellett. Szakács Péter pártelnök az önálló bank érdekében határozati javaslatot ajánl elfogadásra. Lovász Márton tagadja az önálló bank káros és veszedelemes voltát és az erre vonat-

közö teóriákat hamisnak és megtévesztőknek mondja. Csak politikailag független nemzet lehet független gazdaságilag is. *Bedőházy* János kifejti, hogy azokat a korlátokat, amelyek a külföld előtt függetlenségünket elhomályosítják, le kell rombolni. *Bedő Sándor*, *Erős József*, majd *Fenyvesi Soma* képviselő szólalt fel. *Gáspár Gyula* pártelnök határozatilag kimondja, hogy a gyűlés az előterjesztett határozati javaslatot elfogadja és az ország összes függetlenségi pártjaival közli. Ezután köszönetet mond a megjelenteknek. Indítványára a gyűlés táviratilag üdvözi *Kossuth* Ferenczet. — *Panesova* város törvényhatósági bizottsága szombaton tartotta folytatódó közgyűlését, amelyen egyhangulag elhatározták, hogy követelik az önálló bank felállítását még áldozatok árán is. Kimondta a közgyűlés, bizik a törvényhozás és a kormány bölcsességében, hogy a meghozandó áldozatok a gazdasági életet megtérítik nem fogják. Bars megye ez ügyben való átiratát a közgyűlés hasonló felirattal támogatja.

A városok háztartása. A háztartási bizottság, melyet a városok országgyűlési képviselőinek bizottsága küldött ki a városok háztartásának tanulmányozására, *Holló Lajos* elnöklésével ma délelőtt ülést tartott. Jelen voltak *Wekerle Sándor* miniszterelnök, gróf *Andrássy Gyula* belügyminiszter, *Kmetz Károly*, *Szilasy Zoltán*, *Szász József*, *Várady Imre*, *Petrogally Oszkár*, *Csizmázia Endre*, *Halász Lajos*, *Bernát István*, örgróf *Pallavicini* és *Pescha Miklós* országgyűlési képviselők.

Holló Lajos elnök előadta, hogy az albizottság tanácskozott a városok háztartásának rendezéséről és a javaslat elkészítésével az elnöket és *Szász József* jegyzőt bízta meg. Beszámolt a március 10-iki értekezletből kiküldött háztartási albizottság működéséről. Az albizottság mindenekelőtt a városok és községek területének rendezését tartja szükségesnek azon az elvi alapon, hogy a községi terhek alól való kibúvás minden eszközzel megakadályoztassék. Kivánatosnak teszi továbbá az egyenlő teherviselés elve, hogy az átruházási és az örökösödési illeték után községi pótlék állapíttassék meg. Rendezni kell az állami hozzájárulást, amely a kormány minden további intézkedése nélkül fizetessék be a vármegyéknek törvényhozásilag visszaállítandó pénztárába. Leghelyesebb volna az állami hozzájárulást a városok és községek részéről beszédett összes állami adók 1—5 százalékában megállapítani. Az állami vállalatokat és az állami tisztviselőket községi pótládó fizetésére szintén kötelezni kellene. A községi magánvállalkozásokat, míg azok megerősödnek, nagyobb kedvezményekben, esetleg teljes adómentességben kellene részesíteni. A városok részére tett jótékony alapítványok és hagyományok is teljes illetékmentességben lennének részesítendők. A városok tervszerű fejlesztésének érdekében szükségesnek mutatkoznék városi rendelkezési alap létesítése is, esetleg a vagyonátruházási illetéknek a városok javára beszédett egy százalékából és az állami hozzájárulás bizonyos összegéből. A városi tisztviselők fizetési fokozatait és nyugdíjigényét az albizottság véleménye szerint az önkormányzati jog minden sérelme nélkül ugyan, de törvényileg kell megállapítani. A végleges rendezésig a költségvetésbe fölvetett két millió korona felhasználásával a városi tisztviselők fizetéskétségét haladéktalanul keresztül kellene vinni.

A javaslat felett pontonként nagy és mélyreható vita indult meg, amelyben valamennyi bizottsági tag résztvett. A vita során *Wekerle Sándor* miniszterelnök kijelentette, hogy a javaslatot általánosságban hozzájárul, a vagyonátruházási és az örökösödési illeték kivételét nem ellenzi s úgy kívánja megállapítani, hogy ez az átruházásoknál egy százalék, az örökösödéseknél a kincstári százalék husz százaléka legyen. Kijelentette továbbá, hogy a városoknak a két millió segélyt állandósítani óhajtja; a felvett két milliót nagy részben a városi tisztviselők fizetésrendezésére kívánja fordítani törvényhozási uton. Az egyenes adó átengedésének elvét helyesli és ezt az új adójavaslat törvényerőre emelkedéséig egy százalékban, azontúl két százalékban kívánja megállapítani.

Gróf *Andrássy Gyula* a javaslatot általánosságban szintén megvizsgálendónak tartja. A kérdéssel ő is foglalkozik. Megtette az összes előkészítő lépéseket és az adatok már együtt is vannak, amelyeket sürgősen tanulmányoz. Végleges eredményt a városok háztartása rendezésének kérdéséről most még nem tud mondani, de rövid időn belül abban a helyzetben lesz, hogy nyilatkozhatik.

A bizottság a tisztviselők megadóztatására vonatkozó rész kivételével és több apró módosítással az albizottság munkáját elfogadta. A plénum még e héten fog ülést tartani, hogy e kérdéssel foglalkozzék.

A debreczeni választás. Debreczen város III. kerületének függetlenségi képviselőjelöltje, *Csanak János* vasárnap mondotta el programbeszédét. Támogatására lement Debreczenbe az országos függetlenségi és 48-as párt 35 tagja, élén gróf *Batthyány Tivadar*, *Sághy Gyula* és *Holló Lajos* alelnökökkel, akiket a választó polgárság nagy lelkesedéssel fogadott. *Bakonyi Samu* nyitotta meg a gyűlést. Utána *Csanak János* mondotta el programbeszédét és a függetlenségi párt hívének vallotta magát. Gróf *Batthyány Tivadar* a bank dolgáról nyilatkozott.

Két pontot kíván érinteni a kérdésben. Az egyik, hogy tudjuk, hogy ma már a nagyvilágban az összes nemzeti bankok bizonyos összeköttetéseket tartanak fenn kölcsönösen a többi bankokkal. Igen természetes, hogy amikor felállítjuk a magyar nemzeti bankot, mi, akik — sajnos, de úgy van — Ausztriával oly óriási gazdasági nexusban állunk, mi igenis fogunk az osztrák nemzeti bankkal bizonyos megállapodásokat létesíteni. (Helyeslés.) Hogy ezek a megállapodások a magyar nemzeti bank felállítására előtt, vagy után történnek-e, az egészen mellékes kérdés. Ha ma az osztrák klerikálisok azt hirdetik, hogy nekik nem kell karterbank, hát felállítjuk a nemzeti bankot. Ha előre meg nem egyeznek, bizonyos, hogy később maguk fognak jönni egyezkedni, mert az osztrák tőke, ipar, kereskedelem érdeke ezt éppúgy megkívánja, mint a miénk. (Ugy van.) Aki azt mondja, hogy ezzel a karterrel mi nem tudom mi csoda hazaárulást követünk el, az csak azt bizonyítja, hogy nincs fogalma a kérdésről. (Ugy van.) A másik pont, amit érinteni kívánok, a legújabb eseményekből előállott újabb argumentum az önálló bank mellett. A lapokban nemrég egy kommuniké jelent meg, amely szerint az osztrák-magyar bank igazgatósága Szerajevóban egy új fiókot állított fel. Ez a fióktüntetést sem a magyar, sem az osztrák főintézet alá nem helyeztetett, hanem önálló fiók, amely egyenesen az osztrák-magyar bank igazgatósága alatt van. Ez jelenti az első lépést a trializmus felé, jelenti azt, hogy az osztrák-magyar bank azt a bizonyos harmadik politikai testet látja Boszniában, amelyet sem magyar, sem osztrák fenhatóság alá nem akar helyezni. *Lichtenstein* herceg az osztrák parlamentben nyíltan hirdette, hogy a magyar szent korona birodalmának egyes részeit, Horvátországot és Szlavóniát át akarják kapcsolni egy új, most alakítandó harmadik délszláv államba. Ez ellen nekünk a végsőkig kell küzdenünk. (Élénk helyeslés.) *Sághy Gyula* sikert kívánt a debreczeni függetlenségi párt küzdelméhez. *Holló Lajos* rendkívüli fontosságúnak mondotta a debreczeni választást. Itt vivja csatáját a régi rendszer és ismét le akarja tiporni a függetlenségi nagy gondolatot. A függetlenségi párt a függetlenségi állam kiépítésében elsőnek az önálló nemzeti bankot akarja megteremtetni. Ez csak az első lépés a gazdasági felszabadulásra, gazdasági erőink függetlenítésére. (Ugy van.) A függetlenségi párt csak úgy ment bele a kiegyezésbe, hogy az önálló bankot 1910. végére felállítja. Most elkövetkezett az ideje, hogy a bankközösséget megszüntessék és a nemzetre vár a döntés, hogy akare inkább harcot, küzdelmet, de a függetlenség utjáról nem tér le és a függetlenségi elvek megvalósítására az első lépést az önálló bank felállításával általánosan keresztül fogja vinni. (Élénk helyeslés.) A függetlenségi párt igenis érvényesíteni akarja a függetlenségi politikát. Bizik benne, hogy a választásból a függetlenségi párt győztesen fog kikerülni. (Lelkes éljenzés.) Beszédet még *Csizmázia Endre*, *Kelemen Samu*, *Bura Barna*, *Marjai Péter*, *Irsay József*, *Papp Elek* és *Bakonyi Samu*, akik a jelölt mellett való kitartásra buzdítottak. A függetlenségi képviselők délután 5 órakor utaztak el Budapestre.

Beszámoló. *Gothardt Sándor*, Szombathely város képviselője, vasárnap az iparos körben beszámoló beszédet mondott, melyben foglalkozott a bankkérdéssel, az ipartörvényvel, a katonai kérdésekkel, a fuzióval és beszélt az annexióról és a választási reformról is. Az önálló bank mellett foglalt állást s kijelentette, hogy a gazdasági viszonyok rendezését fontosabbnak tartja a katonai ügyek megoldásánál. A fuzió kérdésében kijelenti, hogy a függetlenségi párt a 48-as alapról nem térhet le. Az általános választójok hívének vallja magát. A beszámolóbeszédet nagyszámu választókörzéség hallgatta végig.

Nagygyűlés az adóreform ellen

Budapest, január 18.

A főváros polgársága, a nagy ipari és kereskedelmi testületek, a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara, a Magyar Gyáriparosok Országos Szövetsége, a Magyar Kereskedelmi Csarnok, az Országos Iparegyesület és az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesülés kezdeményezésére és vezetésével vasárnap délelőtt tiltakozó nagygyűlést tartott az adójavaslatok ellen. A nagygyűlésen, amely az újvárosi közgyűlési termében folyt le, mintegy ötszázan vettek részt s egy határozati javaslatot fogadtak el, amely a városi polgárságnak, különösen pedig az ipar és kereskedelem képviselőinek az adóreformmal szemben való követeléseit tartalmazza.

A nagygyűlést tizenegy óra tájban *Hieronym Károly* titkos tanácsos nyitotta meg. Hangoztatta, hogy meggyőződése szerint azok a panaszok, amelyek az ipar és kereskedelem, a szellemi foglalkozást üzők és a városok részéről az adójavaslatok ellen fölhangzottak, jogosultak. Elismerte, hogy adórendszerünk reformra szorul s hogy e reform végső célja csak a terhek arányosabb megosztása lehet. De ezt az elvet az adójavaslatokban keresztülvéve nem látja. A földbirtok jövedelme után átlag 3 százalékot fizet. Ezzel szemben a személyes keresetet 5 százalékkal megadóztatni flagrans igazságtalanság.

A megnyitó beszéd után *Glücksthal Samu*, az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesülés ügyésze ismertette azokat az aggodalmakat, amelyek az adójavaslatok ellen a kereskedők körében fölhangzottak. Nem lehet megengedni, hogy a magyar kereskedő nagyobb adóterhet névén a nemzetközi versenyben kedvezőtlenebb helyzetbe jusson más államok kereskedőinél. (Éljenzés.)

Dr. *Hegedüs Loránt*, a Magyar Gyáriparosok Országos Szövetségének ügyvezető igazgatója éles szavakkal bírálja a parlamentnek az ipar érdekei ellen irányuló intézkedéseit. Rámutat a munkásbiztosítás körül fölmerült bajokra, a szeszadótörvényre, amelyhez most hozzájárul az adóreform. A jövedelmi adónál az ipari és kereskedelmi testületek együttes akciója lényeges enyhítéseket eredményezett, de a kereseti adó tekintetében a súlyos adótétel változatlan maradt. A jövedelmi adó alól nem vették ki még azokat az ipari vállalatokat sem, amelyeket adómentesség ígéretével csalogattak ide. Pedig, hogy lehet kivételt tenni, azt bizonyítja a pénzügyi bizottságnak az a módosítása, hogy a képviselői fizetést kivette a jövedelmi adó kötelezettsége alól. Fölolvassa *Wekerle Sándor* miniszterelnöknek egy régebbi jelentését, amelyben tiltakozik az ellen, hogy a földművelő osztály terheinek egy részét a kereskedelemre és iparra akarják hárítani. Végül hangoztatta, hogy a városi polgárság el van határozva, hogy szervezkedni fog s megalakítja az iparosok és kereskedők választási ligáját. (Hosszantartó éljenzés és taps.)

Dr. *Szende Pál*, az „O. M. K. E.” főtitkára, azután fölolvasta a következő határozati javaslatot:

„A magyar gyáripari, ipari és kereskedelmi egyesületek, valamint a magántisztviselők és kereskedelmi alkalmazottak testületei által az évi január hónap 17-én Budapest fővárosi székhelyében megtartott nagygyűlés tiltakozik az egyenes adó reformjáról szóló törvényjavaslatoknak az ipar, kereskedelmet, a pénzügyeteket s alkalmazottakat sújtó rendelkezései ellen, különösen tiltakozik az ellen, hogy a nagyobb adójütelek alkalmazásával a magyar iparos s kereskedő nagyobb adóterhet viseljen osztrák versenytársainál, tiltakozik a nagygyűlés a képviselőház pénzügyi bizottságának az ipari érdekeket károsító módosításai ellen, melyek egyrészt a kormány eredeti terveivel szemben a tőkekamat adóját kétszeresre emelték fel, másrészt pedig a városi lakosság keresetének megadóztatásánál nem alkalmazták azt a mértéket, mint a mezőgazdasági jövedelmeknél. A nagygyűlési testülettel felhívja a képviselőház t. tagjait, hassanak oda, hogy mindezen sérelmek a képviselőházban kiküszöböltesenek és fejtsenek ki ellentételt a képviselőházban esetleg az ipar és kereskedelem érdekeit károsító bármely indítvány ellen. Főszerelem városi kereskedő lakosságunknak az, hogy a jövedelmi adó tehozatalával egyidejűleg kereseti adójuk is a jövedelmi adónak a tiszta jövedelmet megállapító rendszere szerint alakították át; és ekként városi lakosságunk két jövedelmi adót fizet s viszont a két adó egyesített kulcsával jóval nagyobb terhet rak rá, mint ugyanezen osztrák társadalmi osztályokra. Ennélfova tiszteltetel kérjük azt, hogy vagy a kereseti adó kulcsa három százalékban állapíttassék meg, vagy pedig teljes biztosíték nyújtassék az iránt, hogy a kereseti adó nem növeltetik; ez a kincstár érdekeinek szem előtt tartásával elérhető, ha a törvényhozás kimondja,

hogy n
koroná
adó les
tetébe
kiváral
és köz
szolgál
zási át
vábbá,
ozimén
és fönt
a város
sitéket
előtt a
újjal o
javasla
pitása
történj
nagygy
lépte e
sók. (É
M
rövid f
vaslath
Váron
fól. Ha
pártker
városi
külföld
minden
zést, de
egész r
földmiv
adóját
csak né
lójában
5 száza
adóme
inkvizí
és a ké
őszinte
szembe
sét köv
Bá
nyes he
oly na
ben. De
irányu
tere, es
reform
het. Ez
nek rö
(Lelkes
Zs
Dezső
iparos
szerepl
érdekek
kel. Ig
abban
ipar és
kes élje
Hi
javaslat
gyűlést
Az
bizottsá
a házas
tárgyal
bályok
re, han
tése ma
tól, aki
jelenet
képvisé
dolgában
és. Re
intézh
felolvas
pártok
nem es
nos vit
hogy a
gyen az
bizottsá
elutasít
lavak k
tározott
nek cső
álló vis
mutatn
nem. A
elfogad
teni an

hogy mihelyest a kereseti adó főösszege 26 millió koronát meghalad, a túlhaladó összeg arányában az adó leszállítottassék. A jövedelmi adó részletei tekintetében ismételt hangoztatnunk kell azon jogos kívánalmakat, hogy annak adóalapjából az állami és községi adóba fizetett összegek leütessenek; a szolgálati viszonyban levő egyének lakáspénze, utazási átalánya és pótlékai adómentesséssé, továbbá, hogy az új iparvállalatoknak iparfejlesztés címén megadott adómentességek az új törvényben is fentartassanak. Különösen fölkéri a nagygyűlés a városok képviselőit arra, hogy szerezzenek biztosítékot az iránt, hogy az adóreform életbelépte előtt az 1788-ból származó jövedelmi büntető jog újjal oseréltessék fel; hogy a házbéradóba az új javaslat szerint belékerülő városi körzetek megállapítása a városi és ipari tényezők meghallgatásával történjék; elengedhetetlenül szükségesnek tartja a nagygyűlés, hogy ugyancsak az adóreform életbelépte előtt a községek adózási rendszere rendeztesék. (Élénk helyeslés.)

Mössner József, Farkas Elek és Lukács Jenő rövid felszólalása után, amelyben a határozati javaslatokhoz való csatlakozásukat jelentették be, Várossy Vilmos országgyűlési képviselő szólalt föl. Hangoztatta, hogy az adóreform nem lehet pártkérdés s az ellen mostani formájában minden városi képviselőnek tiltakoznia kell. A javaslat a külföldi törvényekből átvett minden szakaturát, minden az ipart és kereskedelmet sújtó rendelkezést, de kihagyott belőle minden könnyítést. Az egész reformból hiányzik az őszinteség. Csak a földművelő osztályllyal szemben őszinte, mert ennek adóját valóban leszállítja. A városi lakosság eddig csak névleg fizetett 10 százalékos kereseti adót, valójában azonban legföljebb 3 százalékos s így az 5 százalékos adókulcs nem adóleszállítás, hanem adóemelés, különösen a kényszerbevallás, a finanszírozás, a könyvek fölmutatásának kényszere és a kémrendszar behozatalával kapcsolatban. Nem őszinte a javaslat az állam saját alkalmazottaival szemben sem. Pedig a városi lakosság megerősítését követeli Magyarország egész jövője. (Hosszantartó éljenzés és taps.)

Bárczy István polgármester úgy érzi, hogy kényes helyzetben van a kormányval szemben, amely oly nagy jóindulatot tanúsított a fővárossal szemben. De ezt a mozgalmat nem tekinti politikai irányú mozgalomnak s mint a főváros polgármestere, csatlakozik hozzá. Meggyőződése, hogy az adóreformot ebben a formában életbe léptetni nem lehet. Ezért meggyőződése, hogy ennek a küzdelemnek rövid idő alatt meglesz a kívánt eredménye. (Lelkes éljenzés.)

Zsengeri Mamó felszólalása után dr. Nagy Dezső országos képviselő szólalt föl. Helyesli az iparosok és kereskedők szervezkedését, de nagy szerencsétlenségnek tartja az ipari és kereskedelmi érdekek szembeállítását a mezőgazdasági érdekekkel. Igéri, hogy a parlamentben minden befolyását abban az irányban fogja érvényesíteni, hogy az ipar és kereskedelem érdekei megvédessenek. (Lelkes éljenzés.)

Hieronymy Károly elnök azután a határozati javaslatot elfogadottnak jelentette ki és a nagygyűlést berekesztette.

Budapest, január 18.

Az osztrák hárszabálybizottság. A hárszabálybizottság ma megkezdte dr. Steinweil előadónak a hárszabály módosításra vonatkozó javaslatainak tárgyalását. Az előadó ismételve rámutat a hárszabályok legalább részleges módosítása szükségére, hangsúlyozza, hogy az elnöki jogok kibővítése ma nem volna keresztülvihető és a választótól, akik teljesen megelégték a parlamenti durva jeleneteket, nevelő befolyást vár a parlamentre. A képviselői díjak egy összegben való megállapítása dolgában kell várni a kormány kezdeményezését. Reformra szorulnak különösen az elnökökhöz intézhető kérdések, valamint az interpellációk felolvasása. Végül kijelenti az előadó, hogy a nagy pártok hozzájárulása nélkül a hárszabályreform nem csinálható meg. Pachet javasolja az általános vita elhalasztását, amíg a plénum összeül, hogy a német-nemzeti szövetségnek alkalma legyen az előadó javaslataihoz állást foglalni és a bizottságban lévő tagjait informálni. E javaslatot elutasítják és az általános vitát folytatják. Bielohlavék képviselő rámutat arra, hogy a lakosság hárszabályozottan elítéli a képviselőház munkaképességének csökkentését. Meg kell változtatnunk a fennálló viszonyokat. Ha ez nem sikerül, meg kell mutatni Ausztria népének, ki akar dolgozni, ki nem. Az előadó javaslatait nem tartja egyszerűen elfogadhatónak, de lehetőségét meg kell teremteni annak, hogy Ausztriában parlamentárisan le-

hessen kormányozni. Pachet képviselő az előadó javaslatait tulmessenemőknök mondja. Adler képviselő hangsúlyozza a hárszabályrevízió szükségességét és kijelenti, a szociáldemokrácia szívesen fog mindent támogatni, ami alkalmas arra, hogy a ház munkaképességét emelje, de természetesen mindent elvetnek, ami a ház hatalmát csökkenthetné. Dr. Waisenhofer a jelen időpontot a hárszabályrevízióra a lehető legalkalmatlanabbnak tartja. Éppen most szükséges, hogy valamennyi nemzetiségi párt szabadságukat megtartsák, hogy a tervezett nemzetiségi törvényjavaslatok ellen minden eszközzel állást foglalhassanak. Kéri a kormány képviselőit, nyilatkozzanak arról, vajjon nem-e szándékoznak a 14. szakaszt megfelelőképpen szövegeznük. Romanczuk képviselő javaslatára a holnapi görög-katolikus ünnepre való tekintettel holnap délutánra tűzik ki.

A balkáni események.

Budapest, január 18.

A török kormány tegnapi minisztertanácsán foglalkozott Ausztria-Magyarország javaslatával, s mint Konstantinápolyból jelentik, az ajánlat kedvező fogadtatásra talált. A kabinet néhány tagja azonban, állítólag, ellene van annak, hogy a kárpótlást a monarchia részletekben fizesse. Ennek dacára Konstantinápolyban remélik, hogy a végleges megállapodás már csak napok kérdése. Ezt igazolja az is, hogy a konstantinápolyi bojkott-bizottság intézkedett a bojkott megszüntetésére. Az intézkedésnek azonban még nincs látszatja, mert ma is több helyről érkezett táviratok szerint, a bojkott nem engedett erejéből.

Belgrádban a török megegyezés hírére a régi módszerhez folyamodtak és a legsúlyosabb gyanúsításokkal illetik a török államférfiakat, azzal vádolva őket, hogy megvesztegették magukat Pallavicini nagykövet által. A szerbek különben, hogy a veszett fejszének legalább nyelét mentse meg, elismernék már Bosznia-Hercegovina annexióját, csak némi rekompenciát kapjanak. A Velimirovics-kormány váltása még mindig nem intéződött el, dacára annak, hogy Péter király sürgeti a pártok megegyezését.

Mai híreink a következők:

A megegyezés Törökországgal.

A „Jéni Gazetta“ szerint a tegnapi minisztertanács az Ausztria-Magyarország és Törökország megegyezésére vonatkozó jegyzőkönyv alapjára és részleteire nézve megállapodott. A lap azt mondja, hogy a jegyzőkönyvet Béccsel való levélbeli tárgyalás után véglegesíteni fogják.

E hírrel szemben Konstantinápolyból a következőket jelentik: Tegnap a minisztertanács hat óra hosszat tárgyalta a megegyezést és a jegyzőkönyv pontozatait, de végleges döntést nem hozott. Annyi kétségtelen, hogy a miniszterek majdnem kivétel nélkül ellenzik a boszniai kárpótlás részletekben való törlesztését s nem fogadják el a pénzügyminiszternek azt a közvetítő indítványát, hogy az osztrák-magyar monarchia legalább egy nagyobb összeget adjon előlegül, hanem ragaszkodnak ahhoz, hogy Ausztria-Magyarország egy összegben fizesse ki a

A mai kamarai ülésen az elnök közölte, hogy 13 képviselő interpellációt nyújtott le a boszniai kérdésben. Szaid üszkübi képviselő ezen interpelláció sürgős tárgyalását javasolta. Rövid vita után az interpelláció tárgyalását elnapolták. Az interpellációt csak akkor olvassák föl, ha a kabinet az Ausztria-Magyarországról szóló jegyzőkönyvet előterjeszti.

Mit kíván Szerbia?

Vesnic párisi szerb követ néhány nap előtt meglátogatta Pichon külügyminisztert és kifejtette, hogy Szerbia ragaszkodik az annexió után is a területi kárpótlás követeléséhez s nem nyugodhatik addig, míg Bosznia-Hercegovina területéből egy keskeny földcsíkot nem kap. Pichon azt válaszolta, hogy ez a követelés nem jogosult és Ausztria-Magyarországot bizonyára fel fogja ingerelni, azt tanácsolja tehát a szerb kormánynak, hogy mondjon le erről az igényéről és iparkodjék mentől előbb békés megegyezésre jutni Ausztria-Magyarországgal.

Mikor Belgrádban nyilvánosságra jutott a megegyezés Ausztria-Magyarország és a porta között, a szerb lapok előkelő török államférfiakat meggyanúsítottak, hogy az osztrák-magyar monarchia megvesztegette őket. Ezek a vádak még most sem simulnak el. Ma egy lap leplezetlenül azt írja, hogy a bécsi külügyi kormány megvásárolta Kiamil pasát, a „Beogradske Novine“ pedig azt írja, hogy Pallavicini öngyűf nagy pénzüsszeget megvesztegette a „Suraj Umet“ című ifjútörök lapot. De egyáltalán a szerb lapok kivétel nélkül gyanúsítják az ifjútörök bizottságot és a párt vezetőit.

Belgrádból még a következő jelentést kaptuk: Miután a porta elfogadta Ausztria-Magyarország ajánlatát, a kormány első lépése az lesz, hogy jegyzéket intéz a nagyhatalmakhoz, melyben körvonalazza Szerbia álláspontját az annexióval szemben és felsorolja azokat a garanciákat, amelyeket Szerbia szabad fejlődése érdekében szükségesek. A jegyzék annyiban fog változtatni az ismeretes követeléseken, hogy nem fogja említeni az annektált tartományok számára a szultán szuverenitása alatt az autonómiát, mert Törökország önként lemondott fenhatóságáról és így ez a követelés önmagától elesik, a területi kompenzációkról azonban nem hajlandó lemondani Szerbia, ha ezek a kárpótlások még oly csekélyek lennének is.

A Velimirovics-kormány váltása.

A „Stampa“ hiteles értesülések alapján közli, hogy a kormányváltás oka nem kizárólag a Pasics-csoport intrikája, hanem az is, hogy az ó-radikális miniszterek nem akarják viselni a felelősséget a skupstina által kezdeményezett külpolitikáért, mivel a két radikális párt vezetői nem tudnak megegyezésre jutni az annexió dolgában követendő eljárásra nézve. De más befolyások is közrejátszottak a kormányváltás előidézésében, így az is, hogy Pasics újjában nagyon kedvelt ember lett az udvarnál.

A tegnap folytatott tanácskozások során a király fölhívta a két radikális pártot, hogy az új kormány ügyében ma délelőtt 10 óráig egyezzenek meg, mert ellenkező esetben nem fogadja el a Velimirovics-kormány lemondását. Minthogy azonban a pártok e terminust nem tarthatták be, a király azt esti tíz óráig meghosszabbította. Velimirovics, Popovics, Nikolic és Milosavljevics óradikális miniszterek semmi szín alatt sem hajlandók megmaradni hivatalukban. Ez a körülmény, feltéve, hogy a váltás az éjjeli órákban nem ér véget, a megoldás elő újabb nehézségeket gördítene, mert újabb hosszadalmas tárgyalások válnának szükségessékké.

Belgrádból jelentik a Südslavische Correspondenznek, hogy még nem sikerült a kabinetalakítás akadályait elhárítani. A tárgyalások, amelyeket a király személyesen vezet, eddigelő nem vezettek eredményre, ilyen körülmények között a mostani kormány kénytelen a skupstinát e hó 21-ig elnapolni s abban bizakodik, hogy addig sikerülni fog az ó és az új radikálisok között megegyezést létesíteni. Velimirovics miniszterelnök kijelentette a skupstina elnökének, hogy a skupstinára való tekintettel, de azért is sürgős az új kormány megalakítása, mert ő rá nézve lehetetlen tovább a kormány élén maradni.

A bojkott.

A konstantinápolyi bojkott-bizottság elhatározta, hogy az osztrák és magyar hajók és árúk bojkottálását megszünteti, miután Törökország teljes elégtételt kapott. Jövő hétfőtől kezdve az összes osztrák és magyar hajókat rendszeresen ki fogják rakni.

Ennek dacára Szalonikiben — mint onnan jelentik — a bojkott változatlanul tart tovább. A kikötőben egy Lloyd-gőzös még mindig nem tudott kirakodni.

A Vossische Zeitung tudósítója táviratozza Üsküből, hogy az ottan felhalmozott ausztriai ezukorszállítmányokat már most sem váltották ki a czimzettek, mert a török lakosság bosszúval fenyegetőzik és a bojkottmozgalom vége egyelőre beláthatatlan.

Nikita nem mond le.

Cettinjből jelentik, hogy teljesen valótlan az a hír, hogy Nikita fejedelem lemondott. Az azonban tagadhatatlan, hogy a fejedelem ellenségei újra felülkerekedtek és a dinasztiaellenes mozgalom, amelyet a harci lármával el tudtak téríteni, most újra aggasztó kezd lenni. A helyzet zavaros és meglepetés nincsen kizárva. A fejedelemnek nincs semmi népszerűsége. A fejedelem ezt tudja és megteszi a szükséges óvatossági intézkedéseket, de ezzel még jobban elmérgesíti a helyzetet. A montenegróiak sohasem gondoltak az Ausztria-Magyarország ellen való háborúra, de a fejedelem harcra szólította föl népét és a montenegróiak, ezek a született katonák engedelmeskedtek. Most általános a kiábrándulás és mindenki tisztességtelen üzemekkel vádolja a fejedelmet s azt mondják, hogy Béccsel tárgyal és el akarja adni országát. A montenegróiak azt mondják, hogy közvetlenül, a fejedelem nélkül akarnak Ausztriával és Magyarországgal tárgyalni; gazdasági kedvezményeket akarnak, amelyekre biztosan számíthatnak is.

Más forrásból eredő távirat szerint Cettinjből nagy meglepetést keltett szombaton éjjel, mikor Bécsből és Berlinből egyidejűleg tudakozódtak, hogy igaz-e Nikita fejedelem lemondása és hogy csakugyan Mirko herceg lett-e a fejedelem. Montenegróban semmi sem történt, ami ilyen hírekről vagy trónváltásra okot adhatna, az pedig egyenesen kizárt dolog, hogy Danilo herceget mellőzzék a trónöröklésben, mert az ő trónigényét törvény állapítja meg és Danilo herceg a lehető legjobb viszonyban van atyjával. Ezek a kalandos hírek bizonyos belgrádi forrásból támadnak s ugyanazok terjesztik világra, akik a boszniai annexió előtt Nikita fejedelem ellen agitációt kezdtek, később bombákat küldtek Cettinjébe.

Állítólag Mirko herceg terjesztette a Nikita fejedelem lemondásáról szóló híreket. Mirko herceg hívei ugyanis szeretnék Danilo herceget a trónörökléstől megfosztani, mert felesége német származású.

Válságos helyzet a Szandzsákban.

Prpojéből szerb forrásból jelentik, hogy a helyzet a Szandzsákban nagyon veszedelmes és véres összeütközésekre van kilátás a mohamedánok és szerbek között. A viszonyok elmérgesedése miatt a törökök felelősek, akik a szerbekkel szemben kihívóan viselkednek. Üsküből Prpojéba érkezett az ifjútörök bizottság egy küldöttsége, de a rendet és nyugalmat nem sikerült helyreállítani.

Bosznia alkotmányja.

Mosztárból jelentik, hogy a boszniai országos kormány körrendeletben utasította a kerületi főnököket, hogy lépjenek érintkezésbe a lakosság előkelőbb polgáraival egy anket elkészítése végett, melyben a boszniai és hercegovinai alkotmány ügyét fogják megbeszélni. Az alkotmányt népképviselői alapon tervezik. Az összehívandó anketban szerb, muzulmán és katolikus vallásúak egyaránt képviselve lesznek. Az anket időpontja még nincs megállapítva.

A helyzet Törökországban.

A régi rezsim hivatalnokainak megrendszabályozása ügyében a kamarában felvetett kérdésből panama-ügy keletkezhet, miután a törvényes megrendszabályozás esetén számos szennyes ügy kerülhet nyilvánosságra, amely mind a mai napig szolgálatban álló állami hivatalnokokat is kompromittálhat. Hussein Dshib képviselője a Tanin-

ban kifejti, hogy ezen égető kérdést feltétlenül külön bíróság elé kell vinni. Megnyilvánult az a törekvés is, mely oda irányul, hogy a veszélyes ügyet elsimítsa.

A Fedakiaran-bizottság tagjai szóban és írásban állítják, hogy az ellenük emelt összes vádak, különösen a nagykövetek meggyilkolására vonatkozó, alaptalanok és hogy az állítólag talált okmányok hamisítva vannak.

Hilmi basa belügyminiszter a macedóniai vilajetek parancsnokainak szigorú utasításokat adott a hatóságok tekintélyének fenntartása és a hatósági intézkedések végrehajtása dolgában. Valamennyi törvénytelen politikai egyesülést még erőszak alkalmazásával is fel kell oszlatni. A kormány által kinevezett hivatalnokokat el kell ismerni és csendőroket, és rendőroket, kik kötelességüket elmulasztják, fel kell jelenteni. Oly hivatalnokok ellen, kik a kormány rendeletei ellen cselekednek, azonnal megindítandó a fegyelmi vizsgálat.

A kamara nagy többséggel hosszabb vita után elhatározta, hogy a nagyvezér kérelmét az előmozdított menekült vagy fogságban lévő régi regimébeli hivatalnokok elleni eljárást illetően külön bizottság elé utalja.

A Newyork Heraldnak jelentik Konstantinápolyból, hogy Kiamil pasa nagyvezír és Zia pasa pénzügyminiszter lemond. Külügyminiszterre Ismail Kemal bey képviselő van kiszemelve, aki Kiamilnak egyik legmeghittebb barátja. A hivatalos lap jelentése szerint a szultán a nagyvezérnek kitűnő és kipróbált szolgálatai elismerésül a Medsidje-rend gyémántos nagykordonját adományozta.

Tolsztoj a szlávokhoz.

Egy párisi heti folyóiratba gróf Tolsztoj Leó cikket írt, amely egyben fölhívás a Balkán szláv népeihez. Azt tanácsolja nekik Tolsztoj, hogy hagyjanak föl a háborus lármával, amely örület és a pánszláv hóbotlalt, inkább kövessék a humanizmus dicső eszméit és keressenek vigasztalást a vallásban.

Legujabb.

Konstantinápoly, január 18.

A tegnapi minisztertanács apró változtatásokat tett az osztrák-magyar-török egyezményen. Az osztrák-magyar nagykövetség ma Bécsbe küldte jóváhagyás végett a tervezetet.

KÜLFÖLD.

A német birodalmi gyűlés. A mai ülésen folytatták az igazságügyi költségvetés tárgyalását. Dr. Wagner konzervatív kifejti, hogy a polgári törvénykönyvben sem lehet elkerülni különösen a bírók jog tekintetében dr. Beler (centrum) kifogásolja, hogy a tanzási kötelezettségre vonatkozó eljárás, különösen ami az újságírókra való alkalmazását illeti, még nincs rendezve.

Nieberding államtitkár kifejti, hogy az új perrendtartás tervezetét a szövetségstanácsban teljes erővel előmozdították. Remélem, a javaslat a birodalmi gyűlés elé kerül, mielőtt a költségvetési tanácskozások véget értek. A tanzás megtagadásáról is pontos intézkedéseket tartalmaz a javaslat. Hogy az Eulenburg-perben különös figyelemben részesítették volna a vádlottat, ez nem áll. Sajnálatos, hogy a per oly sokáig elhúzódott, de az eljárás tartott a lehetőség határáig, amíg az orvosok kijelentették, hogy a tárgyalás folytatása veszélyezteti a vádlott életét. Ez esetben a legszegényebbnök is joga van az eljárás megszakítására. Ha Eulenburg herceggel enyhébben bántak, mint szokás, ez nem a vádlottra való különös tekintetből, hanem a per mielőbbi befejezése céljából történt. Most még egyszer magasabb orvosi szakvéleményeket szerzünk be és ha ezek Eulenburg herceg állapotát olyannak tartják, hogy résztvehet a tárgyaláson, a törvényszék haladéktalanul megkezdi az eljárást. Tartani lehet attól, hogy a pártok részéről számos

kívánság hangzik el és új pontok felvétele által az elintézés a végtelenségig húzódní fog. A birodalomnak hivatalnokaiért való szavatolására vonatkozó törvényt benyújtottunk a szövetségstanácsnak, amely bevárja a poroszországi ugyancz tárgyról szóló tanácskozásokat. Dolgozunk az illetékügy rendezésén és a tarifaszorzódések törvényes szabályozásán. Az új polgári perrendtartás szintén készülöben van és éppen ugy a birodalmi törvényszék terheitnek könnyítésére vonatkozó törvény is.

Dr. Heinze (nemzeti liberális) a legujabb lapjelentések szerint Eulenburg herceg sokkal jobban van. Bizunk a kormányban, hogy teljes energiával folytatja a pert és azt, amikor csak lehet, megkezdi. Nem azt sajnáljuk, hogy Eulenburg herceggel enyhébben bántak, hanem, hogy másokat szintén nem részesítenek épp ily bánásmódban. (Igen helyes balfelől.)

Obstrukció a tiroli tartománygyűlésen. A tanítói fizetésemelések fedezése ügyében a pártok között folytatott tárgyalások meghiusultak. A tartományülések tegnap esti ülésén ennél fogva dr. Grabmayr és társai az összes német pártok nevében sürgős javaslatokat nyújtottak be a tanítóknak az 1909. évből adandó pótlékok és azoknak 50 százaléknya az iskolakerületek és községek részéről való hozzájárulása által történő fedezések tárgyában. Dr. Grabmayr a megokolásban kifejtette, hogy a javaslat nem irányul az olaszok ellen, hanem csupán ideiglenes megoldás. A javaslat következtében az olasz képviselők obstruáltak. Valamennyien szó-lásra jelentkeztek. Gentili képviselő majdnem háromórás beszédben éles polémiát folytatott a német pártokkal és kifejtette, hogy az olasz községek és iskolakerületek további megterhelést nem bírnak el. Ugyanily értelemben szölet Pinalli képviselő is. Báró Spiegelfeld sajnálatát nyilvánította a tárgyalások meghiusultán, hangsúlyozta a kérdés megoldásának szükségességét és megleghangu felkívásban kérte a két nemzetiség képviselőit, hogy újból a tárgyalások terére lépjenek. Dr. Conci képviselő erre kijelentette, hogy a helytartó intencióit há-lásán támogatni fogja. Szóla a sürgős javaslatban nem lát az olaszok ellen irányuló élt és javasolja, hogy az ülést új tárgyalások megindítása céljából zárják be. Erre az ülést éjjel 10 óra után bezárták. Következő ülés hétfőn.

A francia flotta hasznavehetetlen. Párisból jelentik, hogy e héten fog eldőlni a Clemenceau-kormány sorsa, addig Picard tengerészeti miniszter még egyszer megvizsgálja a flotta hiányait és a hadikikötők rossz karban levő felszerelését. A haditengerészet újjászervezésére Picard szerint 230 millió frank kell s ebből az összegből kitelnek a hadikikötők kiépítése, a hiányos készletek kiegészítése és a szénpark új berendezése. Enélkül a francia flotta szükség esetén teljesen hasznavehetetlen. Picard terve szerint ezt az összeget természetesen több évre lehetne felosztani, de Caillaux pénzügyminiszter még így is ellenkezik s egyelőre háromtagu bizottságot küldött ki, hogy az megvizsgálja a tengerészeti minisztérium terveit. Caillaux azt az álláspontot foglalja el, hogy elsősorban az agkori munkásbiztosításról szóló törvény megvalósítására kell előteremteni a szükséges összegeket, csak aztán kerülhet a sor a flotta reformjára. És ezzel szemben Clemenceau miniszterelnök is tehetetlen, noha ő nagy súlyt helyez a flotta újjászervezésére. Caillaux küzdelme a tengerészeti költségek ellen nem új keletű. A képviselőház még Thomson tengerészeti miniszternek megszavazta a flottaprogrammot, de Caillaux megbuktatta Thomsont. A lapok egy része válságot emleget, más organumok abban bizakodnak, hogy el fognak simulni az ellentétek a Clemenceau-kabinet kebelében.

A porosz költségvetés. A ház a mai ülésen megkezdte a költségvetés első olvasását. Pappenheim (konzervatív) szükségesnek mondja a hivatalnokai fizetések emelését. Szükség van az alapos pénzügyi reformokra. Természetesen a 30 milliónyi új adótétel megszavazása alól nem vonhatjuk ki magunkat. Helyesli az országos választói jog reformját, de kétségbe vonja, hogy ennek szükségessége Poroszországban nagyobb, mint más államokban. Pártja a választói reformnál minden körülmények között erőlyesen védelmezni fogja a korona hatalmi állását.

Steinheilmé a gyilkos.

— Végtetes vallomás. —

Budapest, január 18.

A világhírhedt Steinheil-ügy kezd kibontakozni eddigi homályából. Ez természetesen még nem jelenti azt, hogy a kínos pörben teljes a világosság, ámde a sok ellentmondásból, melybe Steinheilmé eddig keveredett, egész világosan lehet bünrészességre következtetni. A vizsgálóbíró mult szombaton újra kihallgatta Steinheilnét s ez alkalommal föltétlen bizonyosságot szerzett arról, hogy az asszony maga volt az, aki azt a helyzetet és azt az állapotot elrendezte, amelyet a rendőrök a gyilkosság fölfedezése alkalmával találtak.

Az így jelenlegi állásáról tudósításunk a következő:

Tudvalévő, hogy az asszony megkötözve feküdt ágyában, s hogy ágya mellett a földön összegyömöszölt vattadarabot találtak, amelyet állítólag Steinheilmé szájába tömtek. Steinheilmé első kihallgatása alkalmával azt vallotta, hogy a vattát nagy erőfeszítéssel kiköpte szájából. A törvényszéki orvos is első jelentésében nedves vattáról beszélt, később pedig megvallotta, hogy ezt a kifejezést a háziorvostól hallotta, és tőle vette át. A vizsgálóbíró kémiai és fizikai szakértők által megvizsgáltatta a vattát és a szakértők kijelentették, hogy a vatta sohasem volt emberi szájból; egészen száraz volt s azt lehetett hiinni, hogy éppen akkor esomagták ki. Ugy látszik tehát, hogy a törvényszéki orvosok legelőször kötelességeiket elmulasztották. A vizsgálóbíró figyelmeztette Steinheilnét kihallgatása alkalmával arra a régi vallomására, hogy a gyilkosok értékes gobelineket is elraboltak tőle és hogy utólagosan megállapították, hogy a villában egyáltalában nem voltak gobelinek és ha igaz lett volna az, hogy Steinheilnének harmincezer frank értékű gobelinjei voltak, akkor bizonyára eladta volna, hogy ismeretes pénzavarától megszabaduljon.

A „Matin“ mai számában azt jelenti, hogy Steinheilmé a vizsgálati fogságban egy vele együtt fogva levő asszonynak részletes és kimerítő vallomást tett. Azzal vádolta magát, hogy ő követte el a gyilkosságot és büntársának nevét is megmondta, amelyet azonban a „Matin“ egyelőre nem tesz közzé.

Már két esztendő óta, így adta elő Steinheilmé, foglalkoztam azzal a tervvel, hogy férjemtől megszabaduljak. Szabad akartam lenni, hogy kezemet adjam annak a férfinak, akit szerettem és aki nagy pénzáldozatokhoz érttem. De azt hittem, hogy egyedül nem oldhatom meg borzasztó föladatomat. Segítőtársra volt szükségem és meg is találtam azt az embert, aki hajlandó volt segítségét följárni. Fényes jövőt ígértem neki. De ezután eszembe jutott, hogy gyanút keltene, ha csak a férjemet gyilkolnám meg. Okvetlenül mindenki azt hitte volna, hogy én voltam a gyilkos. Anyámat is föl kellett áldoznom, mert senkisémet mekte volna a leányt azzal vádolni, hogy a saját anyját meggyilkolta. Miután tervemet megállapítottam, táviratoztam vidéken lakó anyámnak, hogy jöjjön Párisba. A gyilkosságot megelőző estén férjemenek és anyámnak grogot adtam, amelybe altatószert tettem. Mind a ketten mélyen aludtak. Éjjel tájban beboacsátottam segítőtársamat és három órákor reggel végrehajtottam a gyilkosságot. Én magam tettem a hurkot férjem nyakára és megfojtottam. Azután anyámra került a sor. Mindent én magam tettem és segítőtársam inkább csak bátorított jelenlétével, de keveset segített. Én magam borítottam föl a tintatartót, hogy a küzdelem látványát keltsen. Az egész tragédia esőndben, alig néhány perc alatt ment végbe. Nem hiszem, hogy az egész tíz percnél tovább tartott volna. Azután ágyamba fektettem és büntársam megkötözött.

A „Matin“ fölézölítja a bíróságot, hogy ezek után tegye meg a kötelességét.

Éjjel jelentik Párisból: Sembelle automobil-soffőr, aki a Steinheil-ügyben elejétől fogva gyanús volt, a legutolsó kihallgatáson ellentmondásokba keveredett. Azt állította ugyanis, hogy a gyilkosság éjszakáján nem is volt Páris-

ban. Egy nappal előbb a Páris közelében levő La Bourboule fürdőhelyre ment gépkocsijával és csak agusztus 12-én tért vissza onnan. Ézzel szemben annak az auto-garagenak, ahol Sembelle alkalmazva volt, följegyzéseiből kiderült, hogy Sembelle csak hat héttel a gyilkosság után hagyta el Párisot, a gyilkosság éjszakáján pedig sokat keresett és taxamétere különösen nagy várakozási időt mutatott. Másnap Sembelle nem jelentkezett szolgálatra. Különbösen is gyanús volt a soffőr, mert sokan tudták, hogy bizalmas viszonyban van Steinheilnével és gyakran vitte őt auto-taxaméteresen. Most André vizsgálóbíró szemmel tartatja és meghagyta neki, hogy a napon minden órájában álljon rendelkezésre.

Véres kardaffér Székesfehérvárott.

— Részeg tisztek garázdálkodása. —

Budapest, január 18.

A hadsereg nálunk sohse volt a társadalomnak valami tulságosan kedvelt rétege. Milliókat rabolt el ettől a szegény országtól és olyan hatalmat képviselt, amely egyszerűen nyílt gyűlölettel viseltetett a magyarság iránt. A katonaság pedig nemcsak, hogy nem igyekezett ezt az ellenszenvet kisebbiteni, hanem teljes erejével rajta volt, hogy a csákó és kardbojt iránti ellenszenv a gyűlöletté fokozódjék. A kardjukkal vagdalkozó tiszti urak botrányos duhajkodásai egymásután izgatják fel a közönséget. Nemrégiben a fővárosban rendeztek egy kis parázs verekedést a mulatóhelyvitézek és a kávéházlósok, — ma pedig Székesfehérvárott vagdalt le négy berugott katona egy békés, esendes polgárembert.

A székesfehérvári eset a maga fölháborító és undort keltő részleteivel súlyos és nagy gyakorlati horderejű tanulságot hozott a magyar polgári társadalomnak. A katonák folytonos visszaéléseit a fegyverviselési kiváltsággal meg kell végre szüntetni és el kell venni a kardot meg a revolvert attól a henye és a dolgozó társadalom zsrján élő kasztól, amely a gyilkoló eszközöket közönséges bűntettekhez használja fel. A mi védelmünkre, a mi pénzünkön vettünk fegyvert a mundéros uraknak, el kell csikarni a kezükből abban a pillanatban, amikor azt gyáván ellenünk használják. A társadalom nem tűrheti el, hogy egy osztálya privilegiumot kapjon a gyilkolásra és a legförtelmebb vérontásra.

A katonaság él azzal a mentelmi jogával, amely kivési őt a közönséges büntető törvények hatálya alól. A katonaság él azzal a jogával, hogy fegyveresen járhat fegyvertelen emberek között. És ha a katonaság ráadásul veszélyeztetni a közbiztonságot épp úgy, mint a közönséges fegyveres utónálló. hát akkor meg kell mezdulnia a társadalomnak és le kell tépnie a katonák oldaláról azt a kardot, amelyet ártatlan polgárokkal szennyeztek be, és amelyre méltatlannak bizonyultak.

A székesfehérvári eset, a legfrissebb kardaffér, a szombatról vasárnapra virradó éjjel játszódott le.

A „Magyar király“ vendéglőben éjjel után négy tiszti volt együtt: gróf Vay Arthur közös hadseregbeli huszárhadnagy, Taaby Kálmán, Luby Pál és Schmidt Sándor honvédhadnagyok. A tisztek hatalmas lakomát esaptak és mikor már kissé fejükbe szállt a bor, virtuskodni kezdtek. Revolvereket rántottak elő és sorra elsütöztették. A golyók a vendéglői helyiség menyezetébe furódtak, senkiben sem tettek kárt. A közönség riadtan menekült a helyiségből, ahol a duhajkodó tisztek tartózkodtak, mikor aztán már senki sem volt a teremben, a négy tiszti is fölkészült és elindultak a Ligetsoron végig.

A Ligetsoron nemsokára újra megdördültek a revolverek. Ott, ahol Lichtenstein Alajos herceg és neje, Erzsébet Amália főhercegnő lakik, a tisztek megállottak a főhercegi lakással szemben és többször egymásután belöttek az ablakon. Az egyik

golyó a főhercegnő szalonjának esillárjába eszaladt és azt darabokra törte. Egyéb részletek eddig még nem szivárogtak ki a főhercegi lakás előtt törént botrányról.

A Ligetsorról az Elit-kávéházba ment a négy duhajkodó katona. Taaby hadnagy itt egyenesen a kasziros kisasszonyhoz ment és paprikát kért tőle. A lány eleinte vonakodott, de a hadnagy fenyegetőzni kezdett, mire a kasziro egy csomó paprikát adott neki. Taaby begyömöszölte a paprikát egy darab papirosba és ezzel társaival együtt távozott.

— Ez a heccz egy zsidónak a szemébe kerül majd, — mondotta még Taaby távozás közben.

Nemsokára az egész társaság a Korzó-kávéházban jelent meg. Ekkor már hajnali két órára járt az idő és a kávéházban körülbelül harminczan voltak. Alig hogy beléptek, gróf Vay elkiáltotta magát:

— Egy komisz zsidóra van szükségünk! Zsidóvérben akarok fürödni.

A kávéházi pénztár mellett Weisz Hugó huszonnyolczéves megárhivatalnok egy barátjával beszélgetett.

— Itt ez a zsidó, ez kell nekünk. — szolt az egyik tiszti, mire Taaby hadnagy a markában levő paprikát odatartotta Weisz elé:

— Büdös zsidó, szagold meg!

— Pardon, — mondta Weisz, — ilyet urimber nem tesz, — és félrelökte Taaby kezét.

— Micsoda, hát nem szagold meg? — ingerelte a tiszti.

— Nem, — felelte nyugodtan Weisz.

Erre Taaby a paprikát Weisz szemébe szórta és a ráhintett paprikát szétmázolta a megrémült fiatalember arcán.

Weisz segítségért kiáltott. A tisztek röhögtek az otromba tréfán. Weisz szidta őket és a székekbe fogódzkodva a kávéház egyik sarkába vonult, hogy megmossa az arcát. A tisztek követték és a falhoz szorították.

— Mit mondtál, zsidó? — kérdezte Vay.

— Azt, hogy ez nem katonatisztekhez méltó eljárás.

Luby hadnagy azt ajánlotta, hogy lovagias tere viggék az ügyet, mire Vay kardot rántott. — Vért akarok látni, — ordította.

Most Weisz egy billiárd-dákót kapott elő, mert Luby és Taaby hadnagyok is kardot rántottak. Az első csapást Vay mérte, de ezt felfogta a dákó. A második vágást Taaby mérte, az a hivatalnok koponyáját behasította. A fiatalember vére hatalmas ivben szökött fel s pár perc múlva összeesett. A kávéházban jelen volt dr. Parányi Ferencz kórházi orvos, aki bekötötte Weisz sebeit.

Gárdos Zeigmond, a kávéház tulajdonosa, látván, hogy a tisztek a védtelen Weiszt támadják, segítségére sietett, de a következő pillanatban már ő is kapott két vágást: egyet az oldalára és egyet a jobbkarján.

A vendégek rémülten menekültek a kávéházból, a tiszti urak ellenben annál féktelenebb mulatozásba esaptak. Végre megjelent a kávéházban Istvánffy Miklós ügyeletes százados és a tiszteket eltávolította a kávéházból.

A négy tiszti másnap mindent elkövetett, hogy a dologból ne legyen botrány. Sorra járták a szerkesztőségeket és ilyeneket mondogattak:

— Ha megírják a dolgot, akkor velünk gyűlik meg a bajuk!

A szerkesztők nem vették tudomásul a fenyegetést, a lapok ma megirták a gyalázatos botrányt, az újságírók pedig revolverrel fegyverezték föl magukat.

Lichtenstein herceg magához hívatta Teleházy Jánost, a 17. honvédfalgeczred parancsnokát és Koch Lajost, a 10. közös huszárezred parancsnokát. Nagyon valószínű, hogy a szombati lövöldözést tette szövő, amelyből az ő lakásának is kijutott. A botránynak ezt a részét nagyon titkolják. Ugy a herceg, mint Erzsébet Amália főhercegnő rendkívül föl vannak háborodva.

Weisz Hugót mentők szállították el a Szent György-kórházba, ahol vasárnap fölkeresték őt Luby Pál és Schmidt Sándor hadnagyok.

— Eljöttünk — mondották — gróf Vay és

Tasby bajtársaink nevében, hogy az ügyet a lovasági szabályai szerint elintézzük.

A bekötött fejű, véres szemű hivatalnok megvető mozdulattal felelt:

— Egyenruhás banditákkal nem állok szóba.

Különben Weisz Hugó a Szent György-kórházban fekszik súlyos sebével. Az orvosok szerint állapota komoly, de nem aggasztó. Azt remélik, hogy három hét múlva fölgógyul. A fiatalember fejébe a halánték fölött van, hét centiméter hosszú és három centiméter széles. A vagdalkozás áldozata nagyon gyöngy, mert nagy vérvesztést szenvedett.

Teleházy János ezredes úgy nyilatkozott az esetről egy estilap tudósítója előtt, hogy a vérengző tiszteket szigorúan meg fogja büntetni. *Tasby* Kézdivásárhelyre, onnan Csíkszeredára helyezik át.

Székesfehérváron óriási a fölháborodás a brutális katonatisztek garázdálkodása miatt. Mindenütt izgatottan tárgyalják a merényletet és kiadták a jelszót, hogy a polgárság fegyverkezze föl, mert nem lehet tudni, mikor sujt le rá a meztelen tisztikard. A januári városi közgyűlésen szóvá teszik a botrányt és valószerűleg a képviselőházhoz intézendő fölirat formájában tiltakoznak a katonai gázság ellen. Nagyon jó hatással van, hogy a főbb parancsnokságok súlyosan elítélik a vérengzést. Bárány Gézát, Székesfehérvár képviselőjét föl fogják szólítani, hogy a brutalitás miatt interpellálja meg a honvédelmi minisztert.

A messinai kárvallottakért!

Budapest, január 18.

A segítőakció.

A messinai szerencsétlenekért mind szélesebb körben folyak a segélyakció. Az ország legkisebb zugában megmozdult a részvét és letézi fillérsit a jótékonyk oltárára.

Dr. Boda Dezső főkapitány fölhívást intézett az állami rendőrség tisztikarához és legénységéhez, hogy a mérhetetlen nyomor és szenvedés enyhítésére, amelybe Délolaszország az emberpusztító földrengés juttatta, amely sötét szienekkel festi meg a rettenetes pusztulást, a többi közt ezeket mondja:

— Mi tudjuk legjobban, mi az emberi nyomor. Mi ismerjük az éhezést, nyomorgó ember rettenetes kínjait. Mi nem lehetünk közönyös szemlélői annak az elképzelhetetlen tömegnyomornak, amely egy nemrég virágzó és gazdag ország részében maradt lakosságát az éhenhalás veszélyével fenyegeti. Sorakozunk tehát mi is az életmentők hatalmas táborába, vegyük ki mi is részünket az emberismeret nemis munkájából. Száz ezer ember könyörög kenyerért. Adjunk mi is néhány morzsát fölsglogunkból. Tőlünk nem kér és nem vár senki nagyobb áldozatot, mindenki csak annyit adjon, amennyit nélkülözhet. Minden fillér áldást hoz, mert minden falat kenyérral éhséget csillapítunk s talán egy emberéletet mentünk meg. Amidőn szerencsétlenül járt embertársaink fölségélyezésére a gyűjtést a magam részéről száz korona adományozásával ezennel megindítom. Fölkérem az osztály- és hivatalvezető urakat, valamint a rendőrfőparancsnok urat, sziveskedjenek ezt a fölhívást a tisztviselő urak, detektívek, kézbesítők és egyéb közegek, valamint a rendőrelégénység között terjeszteni, a gyűjtést a fönt megjelölt célra mielőbb megkezdni és az összeggyűjtött adományokat a gyűjtőkkel együtt hozzám február hó 10-ig betérjeszteni.

A hercegprimás után a többi egyházfejedelen is megszólal a segítő-akció érdekében. Ma *Balázs* Lajos rosnói püspök adott ki pásztorlevelet a károsultak érdekében.

A vidéken is buzgón folyik a gyűjtés.

Nagyváradon tegnap és tegnapelőtt az utcákon papirosra festett urnákat állítottak fel, melyeknél szebbnél-szebb fiatal hölgyek gyűjtötték a közönség adományait. Mindegyik plakátok hirdették a gyűjtés célját: „Segítsük szerencsétlen olasz testvéreinket! Mentjük meg a hátrahagyott ártatlan árvaikat! A rendet diszbeleltető rendőrök

tartották fenn. Szombaton szakadt az eső, de a gyűjtés eredménye mégis igen szép volt.

Piume város közönsége a délolaszországi földrengés áldozatai felségélyezésére eddig 40.473 líra és 26 centisimit gyűjtött. Ez összegben befoglaltatik a város által megszavazott 10.000 korona is. A pénzt a gyűjtő-bizottság az olasz konzulátusnak adta át. A gyűjtések még mindig folynak. Legközelebb a Comimale-színházban tartanak előadást, amelynek tiszta jövedelmét is ugyane célra szánják.

Ciano Sándor korvettkapitány a „Piemonte“ nevű olasz hadihajó parancsnoka a következő elismerő levelet intézte *Lustig* Ignáchoz, az *Adria* hajózási társaság messinai vezérigazgatójához: „Az olasz hajóraj ezirkáló hadosztályának tengernagy parancsnoka megbízásából nagyon köszönöm Nagyságodnak, hogy oly kegyes volt január elsején a Matlekovits-hajót a menekülteknek Messinából Palermo-ba való szállítására rendelkezésére bocsátani. Szívesen megragadom az alkalmat, hogy önnel egyuttal a magam részéről is különös nagyrabecsülésnek adtak kifejezést.

Dr. *Charas*, a bécsi önkéntes mentőegyesület főnöke ma reggel két heti távollét után visszatért a délolaszországi vidékekről. Impresszióiról akként nyilatkozik, hogy a leírások és esetlesek egyáltalában meg sem közelítik a szörnyű valóságot. Még legalább 50.000 ember van a romok alatt eltemetve. Catania volt számukra a legalkalmasabb működési hely, miután ott mintegy 35.000 segélyre szoruló ember gyűlt össze a katasztrófa után. A mentőegyesület akciója igen költséges volt. Rómában dr. *Charas*-t, valamint gróf *Wilczek*-et és *Wetter*-t a pápa és a király kihallgatáson fogadták. A pápa élesen érdeklődött a mentőegyesület szervezete iránt és husz perczet szentelt a nála tisztelgő küldöttségnek. A király rendkívül szívesen fogadta a küldöttséget és örömet fejezte ki, hogy Bécs és Ausztria ily segélyre késznek mutatkoztak.

A földrengés színhelyéről.

Messinában még mindig folytatják a barakkok építését. A „Vasco di Gamma“ hadihajó mentőszerekkel a kikötőbe érkezett. Mazza tábornok táviratban tudatta Glöhltyi miniszterelnökkel, hogy a kikötő rendbehozására a közmunkügyi bizottságból kiküldött bizottság szintén Messinába érkezett. Ez a bizottság elsősorban a romok eltakarításának kérdésével foglalkozik, amelyet a tengerbe szándékozik sülyeszteni. Mindenekelőtt a Messinát átszelő két folyót kell szabadabbá tenni a törmeléktől és romoktól, nehogy a folyó vize kiszáradjon. Ez a messinai menekültek munkát szerez. Szüntelen igyekeznek a katonai raktárak szabadabbá tételére, mert azokban nagy gabona- és lisztkészletek voltak. A lakosság egészségi állapota kielégítő. A gőzmozgató állomány látogatja a sujtott helységeket.

Messinában a múlt éjjel ismét több földrengést érezték. Sok fal összedőlt. Esik az eső. A Piazza Cairaonin az üzleteket lassankint ismét megnyitják. Most már mindennemű áru kapható.

Legutóbb ismét öt tolvajt tartóztattak le. Egészben vére idig hetvenkilenc fosztogató várja a haditörvényszék ítéletét.

A torinói „Stampa“ elbeszélése szerint a pápa egy prelátnak azt az indítványát, hogy a délolaszországi földrengés-katasztrófa alkalmából utazzék a szent atya a szerencsétlenség színhelyére, a következő szavakkal utasította vissza:

— Ilyen gyászos eseményt mi nem kívánunk más célra kihasználni. Azt mondanák, azért ragadtam meg ezt az alkalmat, hogy egy engem érintő kérdést megoldjak. Ez csak fokozná a zavarokat és növelné azok nehézségeit, akik azon fáradoznak, hogy a szerencsétlen messinai és reggioi életbenmaradtak szenvedéseit enyhítsék.

Amikor a pápát felszólították, hogy a Santa Marta-udvarban elhelyezett menekültek közvetlenül megérkezésük után látogassa meg, vonakodott és így szolt:

— Adjatok enni mindegyiknek, adjatok rájuk ruhát és főleg ne kérdezzétek egyikőtől sem, hogy melyik valláshoz tartozik, vagy egyáltalán van-e vallása. Majd később felkeresem őket.

Az ajkai bányakatasztrófa.

— Az áldozatok temetése. —

Budapest, január 18.

Vasárnap temették el az ajkai bányaszerencsétlenség áldozatait. Sok száz ember szívetéptő zokogása kísérte a hosszú kocsisort, amely a koporsókat a környékbeli temetőbe szállította. A vármegye alispánja ugyanis megengedte, hogy azok, akik nem Csingervölgyben laknak, halottaikat hazaszállítsák. Így az urkúljak, kislődiek, városlődiek, tósokberendiek és csekuliak már szombaton délután elhantolták halottaikat, Ajkán, Ajkarendeken és Bóden vasárnap délelőtt, vasárnap délután pedig a huszonnégy csingervölgyi halottat takarították el.

Az ajkai állomás kis váróterme már korán reggel megtelt gyászolókkal, akik távolabbi helységekből utaztak a temetésre s koszorut, virágot hoztak elvesztett kedveseik sírjára. Szombaton hajnalban megérkezett a temetésre *Günther* vezérigazgató is Bécsből, valamint a bányaszerencsétlenség vizsgálatára kiküldöttek is úgy a budapesti bányakapitányság, mint a bécsi vezérigazgatóság részéről.

A huszonnégy csingervölgyi halott a felsőbánya területén az aknáknál volt koporsóba téve. A koporsók körül állandóan öt-hatszáz főnyi tömeg tartózkodott s négy csendőr ügyelt a rendre.

A kora délutáni órákban ott volt az egész környék lakossága, hogy részt vegyen a temetésben. A koporsókat valósággal elfődték a koszorúk, virágok s — a rájuk boruló zokogó gyászolók. Egyik-másik asszony rémes sikoltással verte kezével a koporsót és költögette halottját:

— Kelj föl, Császár István! Te aranyos, jó kenyérkereső . . .

Néhány gyászoló asszony egy-két éves árvaikat is hozott magával a temetésre. A legszomorúbb látvány volt ezeket a csöppségeket nézni, amint mosolyogva, nevetgélve játszottak az édes apjuk koporsóján lévő virágokkal.

Három órakor megjött *Szobek* Loránd római katolikus pap Tosok-Benderiről két ministráns gyermekkel s megkezdődött a gyászszertartás. A szertartás alatt egymás után estek észre az elájult gyászolók, akiket hóval dörzsölték, hogy eszméletre térítsék őket.

A szertartás végeztével a legkínosabb jelenetek következtek. Az özvegyek nem akartak megválni férjük koporsójától s a csendőröknek valósággal bírkóznok kellett a magánkívüli állapotban örjögő asszonyokkal.

Végre megindult a szomorú menet; tizenkét szekerre rakták föl a huszonnégy koporsót s megindultak lépésben a csingervölgyi bányatemető felé. Négy óra után ért a menet a temetőbe, ahol egy két méter széles és tizenöt méter hosszú mély sír várta a halottakat.

A sírnál *Günther* vezérigazgató beszélt németül; könyves ezemmel vigasztalta az áldozatok hozzátartozóit. A bányavezetőség négy koszorut tett a sírra; egyet a tisztviselői kar a munkások sírjára; egyet *Günther* igazgató a bányamunkások sírjára; a részvénytársaság pedig egyet a munkások, egyet pedig a főaknamester sírjára.

Az elhantolásnál ismét megújultak a kínos jelenetek, úgy, hogy a csendőrök alig tudták távol tartani a sírtól a gyászolókat arra az időre, amíg beföldelték a hatalmas sírt.

A vizsgálatra kiküldött bizottságok vasárnap délelőtt lementek az Ármin-bányába; minthogy azonban a légakna még el van zárva, vizsgálatot nem lehetett tartani.

A vizsgálat befejezéséig az Ármin-bánya üzeme szünetel.

A király 5000 koronát ajándékozott magánpénztárából az ajkai bányakatasztrófa hátramaradottainak felségélyezésére. Az összeg ma érkezett *Koller* Sándor alispán kezébe.

Tűz a Nemzeti Színházban.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, január 18.

A Nemzeti Színház ma esti előadásán csaknem nagy veszedelem történt. A színpad előfüggönye véletlenül tüzet fogott s hatalmas lángokban égni kezdett. Szerencsére a színház műszaki személyzete nem vesztette el a lélekjelenlétét s a veszedelem elhatalmasodását sietve meggátolta.

„Monna Vanna” volt ma műsoron a Nemzeti Színházban. A darabnak azonban csak a második felvonásáig juthattak, mert a felvonás végén már a színpadi záporokészülék és a vasfüggöny folytatta az előadást. A darab második felvonása tudvaleg a nevezetes sátorjelenettel végződik. Prinziivalle és Monna Vanna egyedül vannak a komor fátyalfényvel világított színpadon és nagyszerű szomorúsággal játszó végig a híres sátorjelenetet. Monna Vannát Márkus Emília, Prinziivalle Garamszegi adta. A felvonás végén viharos tapsal hívta a közönség a szereplőket és Márkus Emília partnerével háromszor meg is jelent a lámpák előtt. Mikor azonban a színpad előfüggönye harmadszor is összelibbent, a függöny egyik szárnya a színpadon megerősített fátylaktól tüzet fogott s hatalmas lánggal égni kezdett.

A színházban szerencsére nem volt nagy közönség. Sem a földszinten, sem a páholyokban nem voltak sokan, csak az erkély volt erősebben látogatva. Valószínűleg ez a kényelmes helyzet volt az oka, hogy a közönség a veszedelemmel szemben páratlan hidegvérűséggel viselkedett. Mindenki látta, hogy az ut szabad előtte, tehát nem támadt tülekedés.

A veszedelem különben is csak pillanatokig tartott. Székely József ügyeletes tűzör-mester ugyanis, az első lángokat látva, azonnal megeresztette a záporokészülék csapjait, amelyek pompásan működtek s a bőségesen zuhogó víztömeg egy szempillantás alatt eloltotta a tüzet. Ugyanekkor a színpad műszaki személyzete is megtette a magáét, hogy a veszedelmet a nézőtérrel elszigetelje. Abonyi ügyelő parancsára hirtelen leboosították a vasfüggőnyt, amely kifogástalan precizitással működött. Itt jegyezzük meg, szinte kuriózumképpen, hogy ez az egyetlen eset a színházi tüzek történetében, amikor a vasfüggöny a vész pillanataiban kifogástalanul működött.

A vasfüggöny legördülése után, Török rendőrfogalmazó, aki a színháznak ma este ügyeletes tisztje volt, egy elsőemeleti páholyban megnyugtató szavakat intézett a közönséghez, amely a szavak hatása alatt tényleg meg is nyugodott és újra elfoglalta helyét. Néhány pillanattal utóbb Abonyi ügyelő is megjelent a színpadon és közölte a közönséggel, hogy semmi komoly baj nem történt, a tűz teljesen el van oltva. A közönség ezt is tudomásul vette és egész kedélyesen a helyén maradt, várva az előadás folytatását. A darabot azonban folytatni nem lehetett, mert a megeresztett zápor az összes díszleteket eláztatta.

Ezen aztán békétlenkedni kezdett, a kénytelen-kelletlen oszladozó közönség és a hátsó kijáratnál a pénzt követelte vissza. A békétlenkedőket azzal nyugtatta meg a színház vezető-sége, hogy mindenki tartsa meg a jegyszelvényt, holnap aztán közölni fogja az igazgató-ság, hogy miként kárpótolja a mai látogatókat az elrontott esteért.

A tűzhöz a tüzoltóság is kivonult. Breuer és Kállay segédtszolgálat parancsnoksága alatt kivonult a IV., V., VI., VII. és VIII-ik kerület tüzorsége. Dolga azonban a tüzoltóságnak nem akadt, mert mire a színházhoz értek, már a színpadon minden rendben volt. Az ügyeletes rendőrtisztviselő azonban ennek dacára is, azonnali tüzvizsgálatot rendelt annak megállapítására, hogy nem lappang-e valahol senvé-
dő zsebrák. A tüzvizsgálat megnyugtató eredményre végződött. A színház belsejében azonban ma éjszakára mégis permanens tüzoltó őr-ség marad, amely óráról-óra át fogja vizsgálni a színpad minden zugát, hogy esetleges

veszedelemnek, ha az éjszaka folyamán valahol, minden elővigyázat dacára is baj mutatkoznék, elejét vegye.

A tűz híre nagy gyorsasággal terjedt el a városban mindenütt, megdöbbenést és rémületet keltve. A színház előtt meglehetősen tömegek is verődtek össze, mert az volt a hír, hogy a színház egész belseje ég. Tíz óra felé azonban, már mindenki tudta, hogy semmi komoly baj nem történt, s hogy a tűznek még balesete sem volt. A Nemzeti Színházban azonban egy pár napig valószínűleg nem lesz előadás, mert a víz- és tüzirongálások reparációja egy ideig el fog tartani.

TÁVIRATOK.

A német hírodalmi bank.

Berlin, január 18. (Saját tudósítónktól.) A hírodalmi bank ma nem vetett piacra kincstári utalványokat. A magánkamatláb háromnyolcad százalékkal csökkent és állandóan két és fél százalékkal. A párisi váltóárfolyam 81.63-ra emelkedett, de később 81.61-re mérséklődött. Az emelkedésnek az volt az oka, hogy Németország részéről nagyobb jegyzések történtek az orosz kölcsönre és megfelelő rimesseket kell adni.

Clemenceau a német háborúról.

Páris, január 18. A Havas-ügynökség a következő jegyzéket teszi közzé: Clemenceau miniszterelnök határozottan megczáfolja egy reggeli lap azon jelentését, amely azt állítja, hogy a miniszterelnök egy újságírónak azt mondta, hogy a jövő tavasszal Németországgal háborúba leszünk bonyolódva.

A francia kamara ülése.

Páris, január 18. Jaurés szerint nagy hibát követelt el Németország a casablancai ügyben, amidőn ultimátum jellegű jegyzéket intézett Franciaországhoz. Németország és Franciaország amelyek egyenlő erőkre való tekintettel egész bátran léphetnének a közeledés útjára, ezzel nem igaznak Angliát, mert az is szeretné, ha minden kétszínűség megszűnne. Sajnálja, hogy Regnault követ Muley Hafidhoz utazott tárgyalások folytatása végett, még mielőtt a kamara jóváhagyta volna a neki adott instrukciókat. Végül sajnálja az egyes államokban észlelhető fegyverkezéseket. (Helyeslés a szélsőbaloldalon.) Ezután a külügyminiszter szólalt fel és az előtte szólók fejtételeire válaszolt. Beszéde végétével a kamara 380 szavazattal 98 ellenében napirendet fogad el, amely a kormányznak bizalmat szavaz. Majd 459 szavazattal 64 ellenében megszavazza a Marokkó részére kért póthitelt.

UJDONSÁGOK.

NAPIREND. Naptár. Kedd, január 19. Róm. kat.: Kanut kir. vt. — Prot.: Sára. — Görög-orosz: jan. 6. Epifania. — Zsidó: Teb. 26. — A nap két reggel 7 óra 43 perczkor, nyugszik d. u. 4 óra 39 perczkor. — A hold két éjjel 3 óra 19 perczkor, nyugszik d. u. 1 óra 51 perczkor.

A közoktatási államtitkár fogad 12—2 óráig.
A kereskedelmi államtitkár fogad 4 órakor.
Halmi-kiállítás a Nemzeti Szalóban nyitva 9—4 óráig. Belépődíj 1 korona. — A Könyves Kálmán Nagy-mező-utcai szalónja rendezés miatt zárva. — Az Új Művészeti Szalon (Kecskeméti-utca 3.) nyitva egész nap. Belépődíj nincs. — A Műhely kiállítása az Uránia Kigyó-téri szalónjában nyitva 9—5-ig. Belépődíj 20 fillér. — A Nemzeti Múzeum régiségtára nyitva 9—2-ig. — A Szépművészeti Múzeum nyitva 10—2-ig. — A Mezőgazdasági Múzeum nyitva 10—1-ig. — Az Iparművészeti Múzeum zárva. — A Történelmi Képesarnok nyitva 10-től fél 2-ig. — A Földtani Intézet Múzeuma zárva. — Széchenyi Múzeum nyitva 10—12-ig. — Az aquineumi múzeum nyitva egész nap. — A Techn. Iparmúzeum nyitva 9—1-ig. — A Ráth György Múzeum nyitva 10—4-ig. — Az Erzsébet múzeum nyitva 9-től fél 1-ig és 3—4-ig. — A Nemzeti Múzeum könyvtára nyitva 9—4-ig. — Az Akadémia Könyvtára nyitva 3—7 óráig. — Az Egyetemi könyvtár nyitva 9—12-ig és 3—8 óráig. — A Fővárosi könyvtár nyitva 9—2-ig. — A pedagógiai könyvtár zárva.

A Graben.

Prágában a főváros legszebb része a Graben, ahol napfényes délben és esti villanyfény kigyulása után a város szép aszfaltos és előkelő gavallérjai korzózni szoktak. És ezt a szép városrészt a közepén egy az aszfaltjárán keresztül futó vonal vágja ketté: a vonalon innen van a német Graben; a vonalon túl a cseh Graben. Korzó időben, amikor a fényes palotasorok köze — akárcsak a mi Váci-utcánk hullámos sokaságtól népes, ez a vonal élesen vágja ketté a sétáló, nevetgélő tömeget. Sem a csehek, sem a németek nem lépik át a kijelölt határt: ezen a járdareszen farkasszemet néznek egymással, azután hátat fordítva indulnak vissza a maguk utcájába.

Egy darab idő óta azonban az történik, hogy hol a német, hol a cseh diákok átlépik a krétázott Rubikont s bevonulnak egymás területére. A másik területen pedig már fűtykös, boxerrel, revolverrel fölfegyverzett csoportok várják őket, lesz harezizaj, lesz pof, koponyabeberés. „Hoch!” és „Abczug”, rendőri attak, jó, békés népek rémülete; csehek, németek szétszaladása; csehek, németek befogdosása; a közrendőrök megpofozzák, a kapitányi rangban levő rendőrök megbírságot adják a befogottakat; végezetül pedig a cseh lapok a németekről, a német újságok a csehekről kiírják, hogy tolvajok és gazemberek. Mindez azért, mert tíz-tizenöt kölyökifjú tulmerészkedett a cseh-Graben és a német Graben határvonalán.

Mindez inkább bohókás számárságnak látszik mint komoly esetnek, mert ki venne tragikus komolyan egy aszfaltba beágyazott idegen színű csikot. És ki venne komolyan olyan embereket, akik szemüket erre a vonalra szegezve, becsületsértésnek tekintik, hogyha azt az ő engedelmiük nélkül lép át valaki más. Egy csomó bevett fejű, letört dereku ember miatt azonban mégis statáriumot kellett hirdetni Prágában, olyan hevesen és sürtün naponta fordultak elő a grabeni határsértések. Hóhér is érkezett oda ebben az ügyben, hóhér, aki kötelét készítve, minden órában parancsra állt. És csak ez: a hóhér és a statárium tudta helyreállítani a Graben békéjét; amint a hóhér elutazott s a statárium megszűnt, újra kezdődött a harc-háborúság s a németek, csehek vígan verekednek megint.

Egy krétarubikon, mint komolytalan szimbolum így lesz takarójává a legvéresebb komolyságnak; két életerős faj nacionalista ellentétének. A krétarubikon azonban nem egyetlen ebből a furcsa nemből: az emberiség mindig szükségét érezte annak, hogy gyermekes játék formájába öltöztetett szimbolumokkal jelezze az absztrakt fogalmakat. Az ilyen szimbolum mindig apró jelzőszalocska egy-egy absztrakt fogalom fölött: mint ahogy az imával, esókkal, hősívérrel szerett hönizáló sem egyéb egy ilyen szimbolumnál, hiszen, ha nem ez volna, mindenki meglátná benne a rudnyélre tűzött szines rongyot.

A Graben krétarubikonja tehát bátran belekerülhet a világtörténelembe. Az igazi rubikon sem volt komolyabb, legfeljebb ennél hosszabb és szélesebb valami. És ha az istenfogalom nem szégyeli, hogy néha egy rozsdás dugóhúzó fetis mögött kell meghúzódnia a nacionalizmus tekintélyét fenyegeti a Grabent kettéosztó szines húzás.

— A király Budapesten. A király e hónap végén, valószínűleg 25-ike és 28-ika közt Budapestre utazik, ahol több napot fog tölteni. A király budapesti tartózkodása alatt valószínűleg általános kihallgatásokat is ad. Az újonnan kinevezett titkos tanácsosok eskütétele szintén a királynak mostani budapesti tartózkodása alatt lesz. Mindezeknél sokkal nagyobb jelentősége van annak a hírnök, hogy Kossuth Ferencz, aki betegsége miatt nem utazhatott Bécsbe, most Budapesten valószínűleg megjelenhetik audiencián a királynál. Valószínű, hogy ez alkalommal fogadja a király a képviselőház elnökségét, amely újévi szerencsekívánatait

fejezi ki. *Justh Gyula* tehát, habár csak formális kihallgatáson, de mégis megjelenhetik a király előtt. Természetes, hogy Budapestén a miniszterelnököt is fogadja a király s valószínű, hogy más minisztereket is kihallgatásra fognak hívni a budai várba.

— **Udvari táncestély.** A február 1-ére tervezett udvari táncestélyt február 15-ére halasztották el. Ennek folytán Apponyi Lajosné grófnő született Scher-Thoss Margit grófnő palotahölgy, a bemutatásra jelentkező hölgyeket és leányaikat február 10-én és 13-án délután 3 és 5 óra között (VI., Andrassy-ut 117.) fogadja.

— **Főhercegi nászut.** *Renáta Mária* főhercegnő szombaton este férjével, *Radvill Jeromos* herceggel Saybuschból Budapestre érkezett. A fiatal pár a Hungária-szállóban szállt meg s a vasárnapot a fővárosban töltötte. Reggel a vendégek mi sét hallgattak s a nap folyamán megtekintették a főváros látványosságait. Este utaztak el a fővárosból Fiuméba, hová ma reggel érkeztek. A főhercegi pár Fiuméből Lussin-Piccolóba utazik.

— **Merénylet a fiumei kormányzó ellen.** Gróf *Nákó Sándor* fiumei kormányzó ma délután automobil-kirándulást tett Fiuméből Abázia felé. Visszajövet a csantridai határ közelében, osztrák területen, 7 óra felé közvetlen közelségből egy ismeretlen tettes rálőtt az automobilra, azonban a kormányzónak nem történt semmi baja. A golyó a soffőr horkabátjának jobb ujját lyukasztotta át a könyök tájékán. *Schmeling* soffőr előadta, hogy a lövés Csantridának Abázia felőli bejáratánál történt, hol egy sárga-kabátos munkás kinézési embert látott a sövénykerítés mellett guggolni. Gróf *Nákó* kormányzó jelentést tett a rendőrségen az ismeretlen tettes ellen.

— **Főuri eljegyzés.** Galánthai és fraknoi gróf *Esterházy Pál* kamarás, a hetedik huszárezred hadvezére, néhai galánthai és fraknoi gróf *Esterházy Móricz*nak és feleségének, született *Stokau Paula* grófnőnek fia eljegyezte csikszentkirályi és krasznahorkai *Andrassy Ilona* grófnőt, néhai csikszentkirályi és krasznahorkai gróf *Andrassy Tivadarnak* és feleségének, született *Zichy Eleonora* grófnőnek leányát.

— **A katonaság köréből.** Az uralkodó elrendelte: Báró *Latscher von Lavendorf Gyula* volt miniszter nyugdíjazását saját kérelmére, akinek kiváló szolgálatait újabb elismerésül az I. osztályú vaskorona-rendet díjmentesen adományozta. *Glückmann Károly* altábornagy, a 3. gyaloghadosztály parancsnokának egészségi okokból a parancsnokságától való felmentését, valamint kinevezte báró *Veigel József* altábornagot, a 3. gyaloghadosztály parancsnokává. Egy január 12-iki körrendelet a következőket mondja: Ó felséze kegyeskedett megparancsolni, hogy *Ferencz Ferdinánd* főherceg lovassági tábornok mindenkor szírnagyaként mint a főherceg katonai irodájának főnöke szerepeljen. A király elrendelte, hogy *Belányi László, Birck Ernő és báró Majthényi István* pécsi 8. honvédszázadbeli főhadnagyoknak több embernek a tüzhatalmától saját életük veszélyeztetésével való megmentéséért a legfelsőbb megelégedés kifejezése tudtul adassék.

— **Füredi Ignác meghalt.** A magyar pedagógiai életet grász érte: *Füredi Ignác*, nyugalmazott tanítóképző intézeti tanár tegnapelőtt éjjel hetvenkét éves korában meghalt. *Füredi Ignác* néhány esztendővel ezelőtt ment nyugalmába, csaknem ötven esztendő tanítás után. A magyarországi zsidó tanítók nagyrésze az ő tanulója volt s nagy érdeme van a zsidó tanításügy megmagyarosításában. A pedagógiai irodalomban is hasznos munkásságot végzett. Lefordította Rousseau klasszikus *Emil-jét*, írt szótárt a helyes magyarságnál, pedagógiai és tudományos tanulmányokat. Értelmes ember volt, akinek az iskolában és az iskolán kívül végzett munkássága egyképpen hasznos volt. Ma délután temették a rákoskeresztúri temetőben.

— **Szterényi József tiszteletbeli tagsága.** A brassói magyar kaszinó gróf *Mikes Zsigmond* főispán elnöklése mellett ma tartott ülésén dr. *Zakariás János* országgyűlési képviselő, a kaszinó igazgatójának indítványára *Szterényi József* államtitkárt a brassói magyar ház megszerzése körüli nagy érdemeiért egyhangú lelkesedéssel a kaszinó tiszteletbeli tagjává választotta meg.

— **A trónörökös svájci utazása.** *St.-Moritzból* táviratozzák, hogy *Ferencz Ferdinánd trónörökös* családjával együtt hosszabb tartózkodásra már a legközelebb odautazik. Abból a körülményből, hogy a trónörökös, aki tudvaleg a haderő legfőbb parancsnoka, huzamosabb időre távozik Bécsből, a külpolitikai helyzet javulására következtetnek.

— **Választás az esztergomi egyházmegyében.** Az esztergomi egyházmegye papsága a dr. *Csernoch János* csanádi püspökhöz történt kinevezésével megüresedett autonómiai képviselői állásra *Turi Bélát* választotta meg, aki a mai szavazatoszeszámolás eredménye szerint a legtöbb szavazatot kapta.

— **A nagyszerb hazaárulási pör.** Zágrábból jelentik: A nagyszerb hazaárulási pör vádiratát bírálva, több magyar lap a vádirat egyik pontját kifogásolta, hír ezert azért, mert az Horvát-Szlavonország közjogi viszonyát helytelenül jelöli meg. E pont állítólag azt mondja, hogy a vádlottak oda törekedtek, hogy Horvát- és Szlavonországot az osztrák-magyar monarchia törvényes és egységes kötelekéből kivigyék. A pont ilyen magyarázata azonban félreértésen alapul, mert a vádirat eredetije azt mondja: Vádlottak ellen az a gyanu merült fel, hogy odatörekedtek, miszerint Horvát-Szlavonországot a törvényes egységes állami kötelekéből és az osztrák-magyar monarchia országátöréből kivigyék. Ez a helyes kitétel és felfogás tárgyalanná teszi a magyar lapok által felhozott sérelmeket.

— **Új demonstrációk Prágában.** Vasárnap megismétlődtek Prágában a demonstrációk, nem anélkül, hogy újabb összeütközések ne lettek volna németek és csehek között. Amikor a német diákok a Grabenen megjelentek, lármával fogadták és körülfojták őket, úgy hogy a rendőrségnek kellett őket kiszabadítani. Később is folytonosan szükség volt, hogy a német diákok védelmére a rendőrség erőlyesen közbelépjen. A közúti vasut utjának biztosítására lovasrendőrököt vettek igénybe. A közönség, mely nemzeti dalokat énekelt, makacs ellenállást fejtett ki és kigunyolta a rendőrséget, mely többször közbelépett és többeket letartóztatott. Végül csendőrséget vettek igénybe, mely a Grabent megtisztította, ami csak nagynehézen sikerült, mivel a megjelentek közt számos asszony volt kis gyermekekkel. A Grabent ezután elzárták és a tüntetőket szétszörték.

— **A fekete sasrend ünneplése.** A fekete sasrend ünnepélye ma délelőtt kezdődött a berlini királyi kastélyban. Résztvett *Szögyény-Marich* osztrák-magyar nagykövet is. A császár fedett fővel helyet foglalt a trónon. *Henrik és Eitel Frigyes* hercegek, *Valdemár és Joachim* hercegeket a trón elé vezették, ahol a császár szertartáson megölelte őket. Ugyaníly ünnepiességgel investálták a többi új lovagot is. A szász-altenburgi hercegnek betegsége miatt azonban Berlinből el kellett utaznia. A gyűlésteremben ezután a császár mint a rend első nagymesterének elnöklésével gyűlés volt. Este 8 órakor az Erzsébet-teremben disztrakció volt.

— **Az Országos Kaszinó közgyűlése.** Az Országos Kaszinó vasárnap, január 31-én délután négy órakor tartja meg rendes évi közgyűlést *Kossuth Lajos-utcai palotájában*. Tárgysorozat: 1. Az évi jelentés kapesán az évi számadás megvizsgálása, a fölmentvény megadása, valamint az 1909. évi költségvetés megállapítása. 2. A kilépő egyik igazgató és 16 választmányi rendes tag helyének, valamint az üresedésben levő két választmányi póttagságnak titkos szavazás útján való betöltése. A közgyűlést este félkilenc órakor társasvácsora követi.

— **Katasztrófa egy szén-savgyárban.** Brozalmas katasztrófa történt Saragossában, egy szén-savgyárban. Felrobbant a kazán, két munkás meghalt, egy munkavezető és négy munkás megsebesült. A két halott teljesen összeroncsolódott s testrészeit nyolcvan méternyire a szerencsétlenség színhelyétől szedték össze.

— **Elöléptetés.** Az Adria biztosítótársaság a kolozsvári vezérigénökségnél alkalmazott *Buzási Lajost* huszonegy évi eredményes szolgálati elismerésül főhivatalnoknak léptette elő.

— **A magyar háziipar fejlesztése.** Az Országos Magyar Háziipari Szövetség végrehajtó bizottsága ma délben gróf *Batthyány Lajosné és Szterényi József* államtitkár elnöklése alatt ülést tartott. Az ülés, melyen *Baumgarten Egmondné, Benczur Gyuláné, Goszthonyi Béláné, Holitscher Siegfriedné Sarlay* Ferenczné, gróf *Batthyány Lajos, Fittler Kamil, Gelléri Mór, K. Lippich Elek, Márkus Miksa, Radisich Jenő és Szüry János* vettek részt, megállapította a szövetség munkaprogramját, majd ügyvezető igazgatót és két titkárt választott. Ügyvezető igazgatóul sikerült megnyerni *Copperly Dömét*, a Magyar Kereskedelmi Részvénytársaság aligazgatóját, titkárokl megválasztották *Palotai Hugót és Szmik Antalt*.

— **Véres tüntetés Drezdában.** Vasárnap Drezdában a szociáldemokraták választógyűlése volt, melyen — sajnos — embervér is omlott. A gyűlés után ezrekre menő tömeg az Altmarkt-n ker-sztül akarta törni a rendőrkordont, hogy a királyi kastély elé jusson. A rendőrség fegyverét használta. Mindkét részen sebesülések történtek, husz tüntetőt letartóztatottak. Két óra felé a rendet helyreállították. Egy másik távirat szerint a tegnapi tüntetés alkalmával sok csendőr súlyosan megsebesült. Mikor a csendőrség kivonult, a tüntetők közaport zudítottak a lovascsapatra, sőt egy csendőrnek csuklóján átvágták a kezét. Körülbelül egy időben a királyi zárt udvari hintón, lovascsendőrségtől követve az iparcsarnokba hajtatott, ahol *Dernburg* államminiszter felolvasást tartott. A királyi hintójának közeledésekor a tüntetők fűtyültek. Iszonyu nagy volt az izgatottság városzerte. A forgalom teljesen megakadt. A csendőrség husz tüntetőt, köztük két városi tanácsost letartóztatott. Késő éjjel még csendőrség székelt az utcákon.

— **Hamis vádak egy árvaszéki ülnök ellen.** *Pogány Zsigmond* mármaroszigeti árvaszéki ülnököt egy ottani lap hivatali sikkasztással vádolta meg. *Szöllössy Ferencz* volt rendőrkapitány pedig bűnvádi feljelentést tett ellene. *Pogány Zsigmond* ellen ma egy a várnegyvi fegyelmi választmány, mint a kir. ügyészség a vizsgálatot beszüntette, illetőleg a feljelentést elutasította büncselekmény fen nem forgása címűen. Az ártatlanul megvádolt árvaszéki ülnök rágalmozói ellen a sajtópert megindította.

— **A Keleti Akadémia felügyelő-bizottságának új elnöke.** *Wekerle Sándor* miniszterelnök *Kossuth* Ferencz kereskedelmi miniszterrel egyetértőleg néhai *Falk Miksa* helyébe a Keleti Kereskedelmi Akadémia felügyelő-bizottságának elnökévé *Nagy Ferencz* nyugalmazott államtitkár, országgyűlési képviselőt nevezte ki. Az új felügyelő-bizottsági elnököt az Akadémia tanári karának részén dr. *Kunos Ignác* igazgató üdvözölte, utalva ama kiváló képességekre és érdemekre, amelyek *Nagy Ferencz*et ennek az állásnak betöltésére különösen alkalmassá teszik. A felügyelő-bizottság nevében dr. *Lers Vilmos* miniszteri tanácsos fejezte ki örömét a kinevezés fölött s üdvözölte az új elnököt. *Nagy Ferencz* meleg szavakkal mondott köszönetet az üdvözlésért és biztosította a felügyelő-bizottságot és a tanári kart, hogy az intézet fejlesztése érdekében minden tőle telhetőt el fog követni és igyekezni fog a rá váró feladatoknak megfelelni.

— **Házasság.** *Fleischl Sándor* budapesti dán főkonzul eljegyezte *Deutsch Olga* kisasszonyt, *Deutsch Antal*, illusztris közzgazdasági írónak leányát. *Józsa Mariska és Telkessy Gyula* kir. mérnök jegyesek Budapestén.

Rákos József bórkereskedő eljegyezte *Gelb Ignác* budapesti kereskedő leányát, *Katizát*.

— **Nászajándékok.** jegygyűrűk legelőnyösebben *Polgár Kálmán* művész ékszerterelepén, Budapest, VII., Erzsébet-körút 29., I. em. szerezhetők be. Nagy képes album-árjegyzék bérmentve küldetik.

— **Meggyilkolt bíró.** Szörnyű módon gyilkolták meg, mint Karánsebesről érkezett távirat közli, *Kornaváron* a bírót, *Bosnyák Miklóst*. Eddig ismeretlen tettesek agyonverték és holttestét darabokra vagdalták. A tetteseknek eddig nyomuk sincs.

— **A Budapesti Sakk-Kör** (Akadémia-kávéház) e hónap 30-án, szombaton este hat órakor tartja évi rendes és tisztújító közgyűlést.

— **Mikszáth Kálmán betegsége.** Mikszáth Kálmán állapotában vasárnap örvendős fordulat következett el. Kezelőorvosa, dr. Farkas László, udvari tanácsos, egyetemi tanár azt a reményét fejezte ki, hogy a beteg néhány nap múlva elhagyhatja ágyát, ha a betegség rendszeres lefolyását komplikációk nem zavarják.

— **Rablók a vasúti állomáson.** Az óbudai vasúti állomás épülete ellen ma éjszaka rablótámadás történt. Kétszáz tizenegy óra előtt **Dávid Ferencz** vasúti tisztviselő, aki éppen éjszakai ezolgálatot teljesített, egymástán két revolverlövést hallott. Nem tulajdonított a dolognak semmi fontosságot, de azért odaszólt **Szalay József** éjjeli őrnök:

— Nézzen csak ki, mi történt. Lövést hallottam.

Az éjjeli őr kinyitotta az ajtót és a sötétben három álarozos alakot vett észre. Az egyik közülük feléje ugrott, egy másik pedig rásütötte a revolvert, de szerencsére nem találta. **Szalay József** erre rémülten rohant vissza az irodába és bezárta az ajtót. Éppen idejében, mert a következő perczben az álarozos rablók már ott dörömböltek az ajtón és lövöldözni kezdtek. **Dávid Ferencz** az éjjeli őrral folszaladt az épület első emeletére és az ablakon keresztül vizionozták a lövöldözést. Amikor látták, hogy a helyzet milyen veszedelmes, a tisztviselő a telefonhoz sietett és segítséget kért az angyalföldi állomástól. Onnan aztán telefonoztak rendőrökért az óbudai kapitánysághoz. A rablók azonban, úgy látszik, neszét vették a dolognak és eliramodtak. Amire megjött a rendőri segítség, már nem volt ott senki. **Schmidt Ede** rendőrfelügyelő vezetésével a rendőrök átkutatták az egész környéket, de nem tudták a rablók nyomára jutni. Ma délelőtt helyszíni szemlét tartottak az állomáson és a rendőrség kihallgatta az összes állomási alkalmazottakat. Olyan fölvilágosítást azonban, amely esetleg nyomra vezethetne, egyik sem tudott adni.

— **Letartóztatott betörők.** A Damjanich-utca 36. szám alatt óriási ribillió volt tegnap délelőtt. A rendőrség egy veszedelmes régi bünszövetkezetet akart leleplezni és valóságos harc fejlődött ki a házkutatás alkalmával a viczeházmester lakása előtt. A detektívek megtudták szombaton, hogy a leghírhedtebb betörők egyike tanyázik a Damjanich-utca 36. száma alatt **Kulik Ferencz** személyében. A derek viczeházmesteri familia búséges segítőfarsa volt **Kuliknak** s jellemző, hogy a vicze ösztendős leánya is kést fogott a rendőrökre, amikor kötelességükkel teljesíteni akarták. A banda főmérdek betörést követelt el — többek közt öt évvel ezelőtt **Gaszner Béla** közjegyző **Bálvány-utca** lakásán is, ahonnan pár ezer koronányi arany- és ezüstműt vittek el. Szombaton zálogba tettek egy aranygyűrűt az állami zálogházak terézvárosi fiókhelyiségében s arról megállapították, hogy a **Gaszner-féle** betöréshöz való. Ezen a nyomon haladva, jutottak el a Damjanich-utca 36. száma alá. Az egyik szekrényben — szép rendben — száznál több zálogjegyet találtak. A viczeék azonban nem akartak parirozni, bármennyi bizonyíték is akadt ellenük. Hosszu ideig tartott, amíg — néhány lakó segítségével — rendet tudtak teremteni a detektívek s a tetteseket összekötözve a főkapitányságra szállították. **Kulikot** egyelőre átvitték a rabkórházba, mert azt állítja, hogy tudóvész, alighanem elpusztul s a rendőrorvos kijelentette, hogy valóban ápolásra szorul.

— **Felozlatott szakszervezet.** Gróf **Andrássy Gyula** belügyminiszter ma táviratilag utasította a marosvásárhelyi rendőrkapitányságot, hogy a fidesz fém munkások szakszervezetét oszlassa fel és azok vagyonát vegye zár alá. Oroskovits városi rendőrkapitány ma délben megjelent a szakszervezet helyiségében s ott az iratokat lefoglalta és a miniszteri rendelet kihirdetése után a helyiséget lezáratta. A pénztárban egy fillért sem talált.

— **Elgázolta a vonat.** Ma reggel hét órakor a veszprémi városi pályaudvaron hibás váltoállítás következtében elgázolta a vonat a pályatesten foglalatokoskodó **Farkas János** kalauzt, akit haldokolva szállítottak a veszprémi kórházba.

— **A perdita gyilkosai.** A kassai rendőrség még mindig nem tudta kinyomozni a Kassán e hó 12-én meggyilkolt perdita gyilkosait. A rendőrség — mint **Kassáról** jelentik — kétszáz korona jutalmat tűzött ki az ismeretlen gyilkos fejére. A nyomozás eddig csak annyit derített ki, hogy **Hajnal Lidia** gyilkosa valószínűleg azonos azzal a szintén ismeretlen emberrel, aki a gyilkosság előtt való napon este hét és nyolc óra között a leány lakásán volt. Ez az ember fekete tisztizubbonyt és fekete tisztizubbonyt viselt. Termete magas, testalkata vékony, haja fekete. Nem lehetett megállapítani róla, vajjon tisztirangot, vagy altisztizubbonyt viselt-e.

— **Bélyegkiállítás.** A Hungária magyar bélyeggyűjtők köre most ünnepi ünnepet tart. 7-éves évfordulóját mely alszomból gróf **Mailáth Géza** országgyűlési képviselő védnöksége alatt Budapesten, az Iparművészeti Múzeum üvegudvarában (Üllői-ut 33—35.) 1909. márczius 7-től 14-ig országos bélyegkiállítást, hazánkban az első ilyenműt, rendez. A kiállítás jüryjét gróf **Dessewffy Miklós** főrendiházi tag elnöksége alatt elismert szaktekintélyű magyar bélyeggyűjtők választják el. A nagyszabásúnak ígérkező kiállításon részt vesz a posta- és távirada és az állományomda is és a kiállítás tartama alatt külön postahivatal fog a közönség rendelkezésére állni, ahol az ott feladott postaküldeményeket külön a kiállítás idejére készített betűzővel fogják lebélyegezni. Érdeklődőknek a részletes tájékoztatót ifj. **Schmidt József** rendező bizottsági elnök (Budapest, VIII., **Baross-utca** 126.) szívesen küldi meg.

— **Gyilkosság Plevljében.** Plevljében ismeretlen merénylők meggyilkoltak egy szerb embert. A lakosság emiatt nagyon nyugtalan s a hatóságok zavargástól félnek.

— **Farkasok a munkás kunyhójában.** Rettenetes esemény hírt hozza a fáviró **Beregszászról**. A borkuti határban van **Voloscsuk Nikla** kunyhója, ahonnan a legközelebbi szomszéd öt kilométernyire lakik. Szerdán **Voloscsuk** feleségével a faluban járt és két gyermekére rázárta a kunyhóajtót. Mikor a szülők visszatértek, lakásukat nyitva találták, de gyermekeik nem voltak sehol, csak a padlón láttak véryomokat. **Voloscsuk** fáklával indult gyermekei keresésére és megtalálta csontjaikat szétszórva. A farkasok betörték a kunyhóba, és a két gyermeket megették.

— **Letartóztatott szélhámosok.** A makói rendőrség ma egy családbanda két tagját tartóztatta le. A szélhámosok több budapesti és bécsi kereskedőtől rendelték árut. Olyan levélpapírost használtak, melynek élén hangzatos cím hirdette, hogy a társaságának girószámlája van az osztrák-magyar banknál és a makói takarékpénztárnál. A beérkezett árut poton áron elvesztegették. A rendőrség a két szélhámos özégtársat, **Krausz Márkot** és **Kálmár Jenőt** letartóztatta.

— **Öngyilkos nyomdatulajdonos.** **Máriási József** fővárosi nyomdatulajdonos tegnap revolverrel a szájába lött és haldokolt, amikor a **Dembinszky-utca** 48. száma alatt levő házából a **Rókus-kórházba** vitték. A harminczhároméves ember állítólag anyagi bajai miatt kereste a halált. Szerint ott expedició alakult, mely a **Csendes-**

— **Kincskereső expedíció.** **Newyorki** híradás tengeren levő **Cocos-sziget**re indul, hogy ott kincsek után kutasson, amelyet állítólag tengeri rablók rejtettek el a szigeten. A kincskeresőket egy társaság finanszírozza, amelynek állítólag egy millió dollár áll rendelkezésére e célra és amelynek tagjai szilárdan meg vannak győződve arról, hogy az expedíció útja eredményes fog járni. A kutatásra vonatkozó jogi okmányok **L. H. Andrews** ügyvéd kezei között vannak. A vállalat élén **Davenann Rodger** áll, aki már volt **Cocos** szigeten és két évig dolgozott a terven, amelynek alapján az elrejtett kincseket meg lehet találni. **Mr. Andrews** szerint **Mr. Rodger** már megszerezte a kutatási engedélyt a costa-ricai kormánytól, amelynek fenhatósága alá a **Cocos-sziget** tartozik és az expedíció azonnal elindul, amint az esős évszaknak vége lesz. A szigeten levő elrejtett kincseket már többször keresték, de eredménytelenül. Két angol hadihajó is meglátogatta már e szigetet e célból. A kincsek egy részét 1802-ben egy kalózhajóvá lett angol shooner legénysége rejtette el a szigeten, míg 1835-ben egy bárka legénysége választotta a szigetet a kincsek rejtékhelyül. Mindezeig még senkinek sem sikerült a szigeten valamit találni.

— **Automobil-összeütközés.** Turinban ma délután egy automobil összeütközött a közúti vasúttal egyik kocsijával. Az automobil utasai közül kettő életét veszítette, egy súlyosan és egy könnyebben sebesült meg. Az összeütközés oka az, hogy az automobil a csuszamlós talajon lecsuszott és teljes erővel nekivágódott a közúti vasut kocsijának.

— **Rémes gyilkosság.** A Mikolában lakó **Özvegy Szabó Mihályné** jómódu gazdálkodónő istállójában meggyilkolva találták. Lakásából körülbelül kétezer korona készpénz hiányzik. A vizsgálat megállapította, hogy **Szabó Mihályné** előbb késsel szurkálták össze és azután baltsákkal ütötték agyon. A tettesek a gyanu elkerülése végett az áldozatot az istállóba hurcolták s ott a tehén alá dobták. A gyanu **Szabó Mihályné** közeli rokonára hárul, aki tudta, hogy az özvegyasszony hol tartotta pénzét. A csendőrség erősen nyomoz.

— **Véres vasárnapi éjszaka.** Vasárnap éjszaka magint egész sereg véres verekedés történt, amelyeknek négy halottja is van. Többnyire részeg fővel követtek és a véres tettestek és a merénylők, egy kivételével, már le is tartóztatta a rendőrség. **Eigner Gyula** hentesmester az éjszaka harmadmagával mulatott egy **Endre-utcai** kocsmában. Éjfél után vígan, dölölva ment hazafelé, amikor szembetalálkozott egy négy tagu, ugyancsak beborozott társasággal. Senki sem akart a másiknak kitérni és a vége az lett, hogy valaki kést rántott és beledöfte **Eigner** nyakába. A szerencsétlen ember holtan rogyott össze, a gyilkos pedig elmeneült. — **Körcsmai** mulatozás közben tüzött össze **Nagy Zsigmond** gyári munkás **Skripák Rezső** napszámmal. Csakhamar dulakodás támadt közöttük, mire **Skripák** előrántotta revolverét és rásütötte a barátjára. A golyó szíven találta a boldogtalan embert és nyomban megölt. — A **Sziv-utczában** kettős gyilkosságot követett el **Kovács József** napszámos. Egész este ivott és amikor teljesen berüggött, verekedni kezdett **Domján József** asztalossal és **Petneházy György** hivataloszával. **Kovács** egyserre csak előkapta a revolverét és először **Domjánra**, majd **Petneházra** sütötte. **Domjánt** szíven találta a golyó és szörnyet halt, **Petneházyt** pedig haldokló állapotban szállították a **Rókus-kórházba**. — Részegen követett el gyilkos merényletet, majd öngyilkosságot **Zakay András** lakatossegéd is. Éjfél után együtt ment hazafelé **Melikán János** üvegcsiszolóval. A **Szabolcs-utczában** **Zakay** kezében elszült a revolver, amelylyel tréfálkozott és a golyó megsebeszte **Melikánt**, úgy, hogy összeesett. Amikor **Zakay** ezt látta, megijedt, hazarohant a lakásába és agyonlőtte magát. Ezenkívül volt még egy sereg verekedés, amelyek áldozatait a mentők részösítették az első segélyben.

— **Halálozás.** **Górf Zichy Paulai Ferencz** főrendiházi tag, id. gróf **Zichy Nep. János** testvérencse, életének nyolczvanhetedik évében a pozsonymegyei **Cziffer** községben meghalt. **Zichy Paulai Ferencz** szül. 1822. év október 27-én, a család oroszvári főágazatából. A konzervatív eszmék híve s azok harcosza az 1861-iki országgyűléstől fogva mind a mai napig. A polgári házaság és a főrendiházi reform ellen a főrendiházban állást foglalt. Alapító tagja a Magyar Földhitelintézetnek.

Scholtz Győző evang. lelkész, **Scholtz Gusztáv** püspök öcsese és **Baltik** balassagarmati püspök veje, ma **Békés-Csabán** elhunyt.

Vasárnap délután temették el **Molnár Károly** államvasúti hivatalnokot, aki 35 éves korában elhunyt.

Özv. tatarosi **Tatrossy Sándorné**, szül. csikpálfi **Szabó Karolina** életének 71-ik évében meghalt.

Özvegy **László Mártonné**, szül. **Temesvári Mária** 77 éves korában **Brassóban** meghalt.

Dr. Pálfi Gyula, Aranyosvármegye főorvosa, 47 éves korában **Tordán** meghalt.

Gajzágó Vilmosné, szül. **Veith Irma** Oltáregyesületi alelnök stb. e hó 16-án **Szegesvárt** életének 43-ik évében rövid szenvedés után meghalt.

x **Fővárosi Orfeum.** Kedden, e hó 19-én fél-4 órakor **Neumann Arminné** udvari tanácsosné urnó védnöksége alatt a VI. ker. közjótékonyági egyesület javára jótékonyági előadást tartanak. Az előadás helyére a jótékony célra való tekintettel, az esti rendezés árak. **Péter**, a csodamajom természetesen részt vesz az előadáson.

x **Kötények** legezelszerübb ajándék, 10 ezrelék engedménnyel **Röslernél**, **Budapest, V., Harminczad-utca** és **József-tér** sarkán.

x **Bob-hashajtó a legkellemebb, 10 fillér.**

x **Fodor-féle vívóterem** a **Koronsherezeg-utca** 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobb felszerelt torna- és vívóterme. Különös gond fordítanak a gyermekek torna és vívásra.

SZINHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

(*) **Wagner-hangverseny.** Nem szeretem Wagner-t a hangversenyteremben. Nem a hangversenyteremnek írta zenedrámaát a bayreuthi mester, hanem a színháznak, még pedig nem is a közönséges színháznak, hanem annak az eszményi színháznak, amelyet a bayreuthi „Festspielhaus“-ban valósított meg. Azért nem is tudom élvezni Lohengrint vagy Szigfridet, ha frakkban, fehér kraváttal lép előm, kiragadva abból a poétikus, misztikus környezetből, amelybe a mester szánta és odaállítva a prózai, reális valóság közepébe: a pápaszemés muzikusok közé, annak a zenekarnak az élére, amelynek Wagner intenciói szerint láthatatlannak kellene lennie. Hova lesz a hangversenyteremben az illúzió? Hova lesz a kellő hangulat? Wagner dalművei csak a színpadon és a maguk egészében előadva tehetik meg a kellő hatást. Egyes énekes részeknek a hangversenyteremben való előadása mindig azt a benyomást teszi reám, mintha szép festményekből kitépett egyes darabkákat vagy egy megcsonkított szoborműnek töredékeit nézném magam előtt. Legyen az ilyen előadás bármilyen tökéletes, az mégis csak csonka töredéket nyújt és azért művészi és esztétikai érzésünket nem elégítheti ki.

Knote bajor kir. karénekes, aki ma este a fővárosi vígadó nagytremében Operánk zenekarnak közreműködésével Wagner-hangversenyt rendezett, nagyon előkelő művész. Tenoristául ugyan nem oly lágy és nem oly meleg, mint például Burriáné. Alakja sem egészen felel meg Wagner főszerepeinek és tekintetben a bajor művész nem mérkőzhetik meg Anthessel. De ének-tudása elsőrendű, pompásan tud bánni tisztá csengésű és minden modulációra alkalmas hangjával; előadása pedig kiváló intelligenciáról, előkelő izlésről és a Wagner-stílusban való teljes otthonosságról tesz tanúságot. De azért még sem bírtam igazán fölmelegedni énekén. A fényesen kivilágított terem, a józan, rideg háttér, a folyton mozgásban levő zenészek, a fel s alá rángatót nyirettük, az énekes feje fölött hadonászó karmester egészen kizökkentek abból a hangulából, amely Wagner zenéjének zavartalan élvezéséhez szükséges. A műsor összeállítása sem volt szerencsés. A „Mesterdalmok“ nyitánya és Stolzingeri Walternek az első felvonásból való énekszámát követő Lohengrin elbeszélése a Grálról, ezután pedig a tavaszi dal a „Walkür“-ből. Majd ismét a zenekar eljátszotta „Parsifal“-ból a „Nagy-pénteki varázs“-t, ezt követte a kovács-dal „Szigfrid“-ből, befejezésül pedig a „Mesterdalmok“-ból a versenydal. A Kerner István vezényelte operai zenekar művészi hírnevéhez méltóan oldotta meg feladatát. A termet, a magas helyiárok daczára — vagy talán éppen ezért — egészen megtöltötte a fővárosi előkelő közönsége. József főherceggel és Augustia főhercegnőszonnyal az élén. Knote a közönség nagyon lelkesen ünnepelte. Különösen a „tavaszi dal“ és a „kovácsdal“ olyan tapsvihart kellett, hogy a művész mind a kettőt megismételte.

a. k.

(*) **Az Operaházban holnap, kedden** Puccini Manon Lescaut című dalműve kerül színre a következő szereposztással: Manon — M. Szoyer I. énekes — Váradi M., Lescaut — Mihályi, Desgrieux — Arányi, Géronte — Kornai, Edmund — Pichler, koresmáros Ney B., tánczmester — Hegedüs, őrmester — Kárpát, lámpagyújtó — Dévi, hajóparancsnok — Venczell, fodrász — Zolnai L., vezénylő karmester Márkus Dezső, rendező Alszeghy K. főrendező. (Évi bérlés 12. sz.)

(*) **A Zeneakadémia tanári karából és végzett növendékeiből** alakult zenekar tartotta ma este harmadik hangversenyét Popper Dávid vezetés alatt. Sok zökkenést és technikai okokból való értelmetlenséget mutatott ez a mai hangverseny. Igen zavarólag hatott ez, hogy az orgonát lehelyezték ismét a zefekarba, mert az a nagy fizikai munka, amit az orgonajátszó a közönség szemelátára kifejt, nagymértékben lerontja az illúziót. Föltétlenül megrovást érdemel az az erőszakos hangulatfejlesztés, hogy mialatt a zongora szólott, az egész termet elsőtétítették és csak az orgonát világitották meg. Olyan valami volt ez, mint mikor egy magyar festőművésznek egy nagy Krisztusképét kiállították és az előcsarnokot bevonták fekete posztóval, a kép mögött pedig orgonát játszott halk grászdulót. Ezek nem eszközei a komoly művészetnek. Mendelssohn „Hebridák“ nyitányával kezdték a hangversenyt. Utána Bach ó-moll fantáziáját játszotta orgonán Antalffy-Zsiross Dezső. A fiatal orgonista, bár tehetséges, de még sem áll ezon a magaslaton, melyre őt a zeneakadémia helyezni gyekszik. Felfogása egyáltalában nem kiforrott, regisztrálása mindig zökkenéssel jár. Egy igen gerinczelen moroton saját szerzeményű Intermezzóját játszotta még. Ezt Beethoven nyolczadik (F-dur) Szimfóniája követte. Nem így képzeljük egy Beethoven-szimfóniának az ideális előadását. A zökkenések főként az erélytelen vezetésben látjuk. Legvégül Guilmant orgonára és zenekarra írt szimfóniáját játszották. Ujdonságnak hirdették, bár éppen a Zeneakadémiában játszotta tavaly dr. Schwindt György vezetésével a Mübarátok zenekara. Ennek a műnek az előadása sem növelte semmivel sem a mai hangverseny nívóját.

(o. d.)

(*) **Művészestély a Fészekben.** A művészek klubjában, a Fészekben vasárnap volt ebben az évadban az első estély, amely a hagyományokhoz híven minden tekintetben sikerült. Az estélyre a klub palotájának gyönyörű helyiségei teljesen megteltek előkelő társasággal, amely bohémas jókedvvel fesztelenül mulatott egész reggelig. Az estély hangversenyyel kezdődött, melyet Sarkadi Aladár, a Vigszínház művésze nyitott meg egy hatóságos monologgal. Utána Wajditsch Sári játszotta el hárfán Schumann egyik fantáziáját s a sok tapsra a bájós művész számát még megtoldotta egy briliáns mazurkával. Váradi Aranka, a Nemzeti Színház kitűnő fiatal tagja Váradi Antalnak egyik szép költeményét mondta el bájosan, majd Hegedüs Ferenc, az Opera tagja énekelte el a Két gránátos-t és egy vidám dalt s főleg az előbbivel aratot igen nagy elismerést. Petőfi nagy tolmácsolója, Jászai Mari egész sereg gyöngyét adta a halhatatlan költő alkotásainak, amelyek mindenike után valóságos tapsvihart zúgott végig a koncerttermen. Ugyanígy nagy hatást kellett Környey Béla, az Operaház fiatal tenoristája, aki a Bajazzo dalával, meg egy bortalával még inkább meghódította művészetének csodálóit. Végül Somogyi Mór zongoraművész adott elő, őt is megtapsolták, valamint kijutott az elismerésből az énekszámok művész kísérőjének, Stefanidesz Károly karmesternek és Tolnay Ákos háznagynak, a koncert rendezőjének is. A hangverseny után tánc volt.

(*) **Kamarai zene.** A Grünfeld—Novacek oly népszerű kvartett-társaság vasárnap rendezte ötödik népszerű hangversenyét ebben az évadban. Előadásra került Szendy Árpád érdekes G-moll vonónégyese, amelyet a Grünwald-társaság művészi lendülettel játszott el, a közönség pedig élénk tetszéssel fogadott, továbbá Naprawnik Ede kevésbé érdekes zongora-triója, amelynek zongoraszólamát Rothmüllerné-Hersl Klótild érett felfogással és jeles technikai készséggel játszotta. A

közönség zajos tapsal adózott a művésznek, aki ezt egy ráadással hálálta meg. Közreműködött a hangversenyben Freistaedt Fanni bécsi dalénekesnő is, aki jól iskolázott, kellemes hanggal, izléselesen énekelte Haydn szerenádját és Mihalovich két dalát. Közkívánatra ő is kénytelen volt ráadást adni.

(*) **A Vigszínházban** az „Izrael“ sikerét a tegnapi előadás is megerősítette. A jegyeket az első pénztári órában elkapkodták és sok százan voltak, akiknek már nem jutott jegy. A nézőtér zsufofólásig megtelt. Az udvari páholyban József főherceg és Augustia főhercegnő foglaltak helyet, akik már a nyitány előtt megjelentek és mindvégig figyelemmel hallgatták Bernstein Henry művét.

(*) **Hangverseny Budán.** A Budai Zenekör szépen sikerült hangversenyt rendezett az I. kerületi polgári leányiskola tornatermében Eisvogel Ferenc egyesületi karnagy vezetés alatt. Zsamboki Miklós, az országos magyar királyi zeneakadémia növendéke, gordonkán előadta Bach-ot, Pürceit és Poppert nagy tetszést aratva stílusos játékával. Nagyon tetszett Deákly Flóra, aki Mendelssohn zongoraversenyével minden próbát álló intelligenciájának és technikai készségének adta tanujelét. A tetszésből bőven kijutott még Kurz Antalké, Szenger Anna énekesnek s a vonózenekarnak is, mely Kienzl több művét adta elő. A „Budai Zenekör“-nek ez volt az ötvenkettedik hangversenye, melyre nagy és lelkes közönség jött el.

(*) **Pálmai Ilka vendégszereplése.** Pálmai Ilka kolozsvári zajos sikere után a többi nagy városok közönsége is gyönyörködni óhajt művésztében. Egymásután két igazgató sietett vendégszereplésre megnyerni. E hónap 19., 20. és 23. napján Székesszékújvárott, 25-én, 27-én pedig Szegeden fog játszani és az érdeklődés mindkét városban olyan nagy, hogy a jobb jegyek az összes előadásokra máris elkeltek.

(*) **Kainz a berlini Lessing-színházban.** Brahm berlini színigazgató és Kainz József hírneves színész között szerződés jött létre, amely Kainzt a jövő szezomban öt hónapi vendégszereplésre kötelezi a Lessing-színházban. Brahm ugyanis elvesztette Bassermann Albertet s ennek helyére szerződtette vendégül Kainzt, akinek kedvéért egész sereg ujdonságot vett föl műsorába a Lessing-színház.

(*) **Magyar színművész sikere Bécsben.** A bécsi Johann Strauss Theaterben a Treumann-ügy nagy zavart okozott. Ismeretes, hogy a kedvelt színészt szerződészegés miatt letartóztatták. A „Bub oder Maedel“ című nagy pénztári sikerű operette sorozatos előadásait veszély fenyegette. Ki tudja mi történik, ha Pázmán Ferenc, a színház fiatal tagja — kinek népszínházi kitűnő alakításai még élénk emlékezetünkben vannak — nem vállalkozik a „beugrásra.“ A fiatal művész egyetlen próba után olyan fényes sikerrel játszotta végig a nehéz és nagy szerepet, hogy ugy a bécsi sajtó, mint a Johann Strauss Theater közönsége a legmelegebb elismerésben részesíti és minden oldalról hízegő szerződési ajánlatokkal ostromolják.

(*) **Miskolci színészet.** Érdekes bemutató-estje volt a miskolci közönségnek. Színre került Salten Félix „Tulsó partról“ című harmas darabja, melyet a Magyar Színház kitűnő előadásából ismer a fővárosi közönség. Salten három egyfelvonásos Miskolcon is nagyon tetszett. Az elsőben és másodikban különösen Palágyi Lajos mutatott művészi alakítást, a harmadikban pedig a közönségnek Vecsey Ilonát volt alkalma ünnepegni. A kiváló művész az egyszerű polgárszóny szerepében a legapróbb részletekig kidolgozott, jellemzete, finom játékokat produkált és derekasan rázólgált a tomboló tetszésnyilvánításokra.

(*) **Hangverseny a Lipótvárosi Kaszinóban.** Az idei farsangi évad első nagy hangversenyét e hónap 23-án, szombaton este tartják meg a Lipótvárosi Kaszinóban. A műsoron csupa előkelő művészi nevek fognak szerepelni.

SZÉN,

koks, briket, antracit
összes gazdasági, ipari és házi célokra.

Telefon: Detail 26-27. 75-26. Engros 164.

27701

RADNAY KÁROLY
BUDAPEST, VÁCI-KÖRUT 78.

Sürgőnyozim:

ANTRACIT

BUDAPEST.

(*) A Magyar Tudományos Akadémia III. osztálya ma este *Eutz Géza* elnöklésével felolvasó ülést tartott. Elsőnek *Zemplén Győző*, múlt évben megválasztott új levelezőtárg tartotta székfoglaló értekezését „Vizsgálatok a gázok belső surlódásáról” czímen. A tetszéssel fogadott székfoglaló után *Krenner József* rendes tag értekezett egy új magyarországi ásványról, melyet dr. *Wartha Vincze* híres khémikusunk tiszteletére „warthait”-nak nevezett. Ugyancsak ő ismertette dr. *Mauritz Bélának* nagyobb dolgozatát a „Mátrahegység eruptív közeitei”-ről, amelyet a szerző az Akadémia megbízásából készített. Végül *Rados Gusztáv* bemutatta dr. *Dienes Pál* főgimnáziumi tanárnak függvénytanulmányát, amely az analitikus függvények szinguláris helyeiken tanúsított viselkedéséről való ismereteinket néhány becses adattal gyarapítja.

(*) *Poe* születésének századik évfordulója. A „Holló” hányatott életű, halhatatlan költőjének emlékét, születésének századik évfordulója alkalmából, felidézik a feledés homályából. Edgar Allan Poe a múlt század romantikus iskolájának legérdekesebb, majdnem meszeszerű képviselői közé tartozott.

Született 1809 január 19-én Bostonban (Massachusetts), meghalt 1849 okt. 7-én Baltimoreban (Maryland), ahol 1875-ben díszes emlékszobrot emeltek neki, amely méltán vetekszik Washington 55 méter magas szobrával. Korán árvaságra jutván, nagybátyja, J. Allan richmond (Virginia) kereskedő házába jut, annak nevelt fia lesz, tőle veszi át az Allan nevet. Nagybátyja a charlottevillei egyetemre küldi, de féltelen egyénisége nem fér meg az iskola szűk látókörű rendszabályai között. Ekkor ismerkedik meg legnagyobb szerelmével, *Helene Stannarddal*, egy osztálytársának anyjával, aki csakhamar meghalt és akinek emléke egész életére kihatással volt. A holt asszony emléke folyton kísérti s róla írja legszebb költeményeit: *To Helen, The Sleeper, Paean*, melyet később átdolgozott s *Lenora* címet adott neki és mindenkifelett a világhírű *The Raven*, amelyet az egész művelt világ minden nyelvre lefordítottak. *Ingram* 1883-ban, Newyorkban kiadott egy könyvet, melyben nyolcz nyelvre van lefordítva e költemény. Bűszkék lehetünk rá, közte van *Szász Károly* gyönyörű fordítása is. Otthagya az egyetemet, Londonba megy, melynek egyik külvárosában, *Stoke Newingtonban* él 1815-től 1820-ig. Szentpétervári és konstantinápolyi bolyongása nem felel meg a valóságnak. Visszatér nagybátyjához, 1827-ben katonára lesz, őrmesterig viszi. 1830 júliustól a westpoint-i katonai iskola növendéke. Három évvel előbb adta ki költeményeinek első kötetét: *Tamerlan and other Poems. Boston, 1832*. Verseiért sokat gúnyolták társai. A katonaságot otthagya, Newyorkba megy. Költeményeinek második kiadását (1829) és harmadik kiadását (1831) rendezi. Sok nyomorral küzd. Majd hírlapíró lesz és megőrül. Feleségül veszi *Clamm Virginiét*, kihez őszinte szerelem fűzi, mit költeményei közül a bájos *Annabel Lee, For Annie* és különösen a misztikus *Ulambe*, a világhíradalom sötétfényű gyönyörűsége, bizonyítanak. 1845-ben IV. kiadást érték költeményei. Ez volt hányatott életének delői pontja. Két évre rá neje meghal és 1848 nyarán újabb szerelemre gyulad *Helen Withman* költőnő iránt, nőül is veszi, de még ugyanazon év decemberében meghasonlanak és elválnak. Ennyi csapás után lelke egysúlyát veszti és alkalmat ad hátralevő életével *Griswoldnak* és társainak, hogy emléket meggyalazzák. Prózája: Rejtélyes történetek, *Az Usher-ház vége* a népszerű angol író, *Conan Doylet* inspirálták a jól ismert detektív-történetek megírására.

(*) *Heyermans-est Kolozvárt*. Két izgató eseményű *Heyermans-darabot* mutatott be dr. *Janovics Jenő* művész-gárdája. Az egyik „A szabadulás”, a másik „A gújtogató”. Mind a kettő nagyon érdekelte a közönséget. Az utóbbinak különösen az az újsmeni különlegessége volt nagy hatással, hogy a darab kilencz szerepe közül hetet egy színész — *Kürthy György* — játszotta. A fiatal művész teljes sikerrel oldotta meg feladatát. Az egymástól merőben különböző hét alakot maskábar tartásban, hangban annyi finom árnyalással tette jellegzetessé, hogy a közönség bámulva tapasztalt *Fregolira* emlékeztető átváltozó tehetségének. *Kürthy György* a „Szabadulás”-ban is nagy tetszésben részesült. A többi szereplő: *Sebestyén, Kardos, Hüdégyi, Dezséri* és *Laczkó Aranka* is megérdemelt zajos tetszést aratott.

(*) A nemzetközi téli tárlat tegnap zárult be a városligeti Műcsarnokban s azt az utolsó napon is rengeteg nagyszámú önség nézte meg.

FŐVÁROS.

(*) A főváros pénzügyi és gazdasági bizottságából. Ma délelőtt dr. *Vaszilievits* alpolgármester elnöklése mellett ülést tartott a főváros pénzügyi és gazdasági bizottsága amelyen dr. *Berczel Jenő* tanácsjegyző volt az előadó. Az ülésen több bérleti tárgyat intéztek el, azonkívül több kisajátítási ügygel is foglalkoztak. Az utóbbiak során dr. *Felék Béla* rámutatott a kisajátítási törvény hiányaira, amelyeknek köszönhető, hogy a peres ügyekben a fővárost sokszor óriási és nagy költségek terhelik. Élénkebb vitát provokált a Budapest—Ujpest és Rákospalotai villamos vasut r. t.-től bevezetett részesedési összegben az Ujpest városát megillető hányad kifizetésének ügye. Az ügyosztály azt javasolja, hogy a részesedést 40 százalékban most fizessék meg és majd a végleges leszámolás után hozzák teljesen rendbe ezt a kérdést, amely évek hosszú sora óta még rendezés nincsen, mert magát a szerződést sem hagyta jóvá még a miniszter. Bár *Herzog Péter*, dr. *Bódy Tivadar* tanácsos, dr. *Felék Béla* és *Heltai Ferenc* hozzászólásai után a pénzügyi bizottság hozzájárult a 40 százalékos kifizetéséhez és utasítsa a tanácsot, hogy ebben az ügyben sürgős tárgyalást kezdeményezzen.

(*) *Lóvásár és sporttelep*. A *Tattersall* szerződése az idén lejár s az egyesület szerződésének tíz évre való meghosszabbítását kérte. A földművelésügyi miniszter gazdasági és tenyésztéstudományi osztályára nyelvezve holdnyi területet, a budapesti ügytőverseny-egyesület huszonhat holdat kér, a millenáris versenyútja hét holdat foglal le. Fölmerült az a terv, nem lehetne-e egy területet berendezni a különböző lóvásárokat, ügytőversenyeket s az atlétikai sportot. *Melly Béla* tanácsos szombaton értekezletre hívta össze az érdekelteket egyesületek vezetőit. Az értekezleten megállapították, hogy a vásárt, ügytő-versenyt és sportot egy helyen csoportosíthatják. *Devecis Ferenc* műszaki tanácsos erre a célra a Keitpesi-ut, Fehér-ut, az államvasutak felső állomása és ceglédi vonala által határolt körülbelül hetven holdas területet jölkölte ki. A területet az érdekeltek alkalmasságnak találták. *Melly Béla* tanácsos arra kérte az érdekelteket, igyekezzenek egymás között megállapodásra jutni s kérjék meg a földművelésügyi minisztert is, hogy a megállapodásban vegyen részt.

(*) A szocialisták a tanácshoz. A magyarországi szocialdemokrata párt szakszervezeti tanácsa beadványt intézett a főváros tanácsához, amelyben a január 12-én tartott gyűlés határozatahoz képest a munkanélküli és szervezett munkások kívánságait terjeszti a tanács elé. Arra kéri a tanácsot, hogy a legközelebbi közgyűlés elé a következő indítványt terjeszse elő: 1. Budapest székesfőváros törvényhatósága tiltakozik a belügyminiszter ama intézkedései ellen, melyek a munkások egyesületi jogának elkobzását célozzák és követelik, hogy az egyesületi szabadság mielőbb törvényhatóságilag biztosíttassék. 2. A főváros építéssel sürgősen munkaházakat. 3. A főváros ezübenvenzionálja mindazokat az egyesületeket, amelyek munkanélküli tagjaiknak segélyt nyújtanak.

(*) A fogaskerekű téli közlekedése. A tanács tudvaleg az a javaslatot tette, hogy a fogaskerekű vasuton a téli forgalmat is rendezzék be, még pedig nyolcz nap alatt s a deficitet, körülbelül huszezer koronát, a főváros fizesse. A közlekedőbizottság mai ülésén hosszabb vita után elfogadta a tanács javaslatát. Később a pénzügyi bizottság tartott ülést, ahol *Heltai Ferenc*, *Rózsavölgyi Manó*, báró *Herzog Péter* és *Melha Kálmán* élesen elítélték a javaslatot, mert az idej télen már nem segít semmin, a jövő évben pedig a közúti vasutársaságnak villamos vasutat kell építenie a Svábhegyre. Akkor pedig a fogaskerekű nem ér semmit. A tanács terve pedig körülbelül egymillióval megdrágítaná a megváltási árat. *Rényi Dezső* tanácsos, *Bródy Samu* és *Platthy György* a tanács javaslatát mellett érveltek, de a bizottság *Vásonyi Vilmos* és *Felék Béla* felszólalása alapján a fedezet kimutatását megtagadta, de felhívta a tanácsot, tanulmányozza, hogyan lehetne a budai hegyvidéket a téli hónapokban is hozzáférhetővé tenni.

(*) A beraktározók ellen. A Magyar Butorkészítők Országos Egyesülete ma dr. *Schulcz Albert* egyesületi jogtanácsos vezetésével tisztelegett dr. *Bárczy István* polgármesternél és az ugynevezett hizományi beraktározók üzelmeire hívta föl a polgármester figyelmét. A szónok azt vitatta, hogy a beraktározók a legszegényebb osztályt károsítják meg és hogy veszedelmes és uszoraszerű ügyeket követtek. A polgármester megígérte, hogy tanulmányozni fogja

EGYESÜLETEK.

(—) Az Izraelita Magyar Irodalmi Társaság tegnap délelőtt *Hatvany-Deutsch József* elnökle mellett tartotta választó közgyűlését a pesti izr. hitközség síp-utcai üléstermében. Az elnök megnyitván az ülést, szép szavakban emlékezett meg a társaság működéséről és céljáról. A jelentést zajos tetszéssel fogadták. Ezután a választásokra került a sor. Elnök lett: *Hatvany-Deutsch József*, társelnök: dr. *Bacher Vilmos*, számvizsgálók: *Adler Lajos*, *Breitner Zsigmond*, *Deutsch Sámuel*, nagyszácsi Szirmai Oszkár, újpesti *Wolfner József*, választmányi tagok alapító tagsági jogon: dr. *Freund István*, báró *Guttman Vilmos*, *Hatvany-Deutsch József*, *Herzmann Bertalan*, *Sváb Károly*, dr. *Székely Ferenc*, *Weinmann Fülöp*, *Winterberg Gyula*. Ezután megalakították a budapesti és a vidéki választmányt 60—60 taggal. A választmány megválasztotta az igazgatóságot, amelynek tiszviselőtagjai lettek: Titkár: dr. *Bánóczy József*, pénztáros: *Székely Ferenc*, ellenőr: *Beck Dénes*, ügyész: dr. *Halász Frigyes*. Rendes tagokká: dr. *Ágai Adolf*, dr. *Alexander Bernát*, dr. *Kohner Adolf*, dr. *Marozali Henrik*, dr. *Mezey Ferenc*, dr. *Réthy Mór*, dr. *Simon József*, dr. *Stiller Mór* választották meg. Az elnök rövid zárószavaival az ülés véget ért.

(—) A gümökör nemzetgazdasági jelentőségéről s a rá hajlamosító tényezőkről tartott demonstratív előadást dr. *Okolicsányi-Kuthy Dezső* egyetemi magántanár a Magyarországi Négyesületek Szövetségének felkérésére a Társadalmi Múzeum helyiségében vasárnap délelőtt tizenegy órakor. Fejtette az előadó a tuberkulózis óriási kártetését a közvagyonban, melyet az a nagyszámu munkáskéz időnek előtte való lehanyatlásában, a sok befektetett tőke elvesztése utján okoz. Kifejtette, hogy a tüdővész csak ritkán öröklődik, az iránta való fogékonyság (hajlam) is inkább szerzett, mint veleszületett. A következő előadás csütörtökön, 21-én este hat órakor lesz a Társadalmi Múzeum helyiségében (*Mária Valéria-utca 12. II. em.*) s a fertőzés jelentőségét fogja ismertetni a gümökör terjedésében és a bántalom gyógyulékonyosságáról fog szólni.

(—) Az új mérnöki díjszabás. A Magyar Mérnök- és Építész-Egylet ut-, vasut- és hidépítési szakosztálya legutóbb tartott ülésében foglalkozott az új mérnöki díjszabás tervezetével. Dr. *Zielinsky Szilárd* ismertette azokat a főbb elveket, amelyeket a díjszabás tervezetének elkészítésére kiküldött bizottság munkálatába felelt. Ezek: 1. A mérnök kötelességei irassanak precíze körül, hogy így a tervezet a nagyközönség előtt is rokonszenves legyen. 2. A megbízatás ezentul meghatalmazás formájában történjék. 3. A régi díjszabásban megállapított sorrend is változtassék meg. A szakosztály elhatározta, hogy a részletes tárgyalást egyik legközelebbi ülésén fogja megkezdeni.

(—) Az Országos Gépész Szövetség a IX. kerületi *Pelgári Kör* Bakács-téri helyiségében vasárnap délután közgyűlést tartott. A gyűlés elnöke *Mihalovits Antal* indítványára *P. Pfeiffer Ignác* műgyetemi tanárt választották, aki, miután az érte menesztett hat tagú küldöttség élén a közgyűlésen megjelent, hazafias megnyitó beszédet mondott s főtörekvése gyanánt az összes vas- és fémmunkásoknak a szövetségbe való bevonását jölkölte meg. *Usákány Zsigmond* titkári jelentése szerint az elmúlt évben a szövetség tagjainak száma 404 új taggal 1400-ra szaporodott. A szövetség munkaközvetítő osztálya az elmúlt évben 103 tagot helyezett el. Főlemlíti a jelentés végül, hogy dr. *Bonta Károly* memorandumot dolgozott ki a serelemekről, amely a gépészeket az ipartörvény tervezetében érik. Az alapszabályok módosítása után elhatározták, hogy a hivatalos lap címét „Magyar Gépípar”-ról „Országos Gépész Szövetség Lapja”-ra változtatják. A jövő évi költségvetés 10.100 korona bevételben és 7818 korona kiadásban állapították meg. A választásokkal a közgyűlés véget ért.

(—) A Magyar Keresztény Munkások Országos Egyesülete vasárnap a Szent István-Társulat Szentkirály-utcai házában díszteremben ünnepet rendezett. *Geöcze Sarolta* állami tanítónő-képző intézeti igazgató, az egyesület elnöke nyitotta meg az ünnepet s megnyitó beszédében köszönetet mondott *Kossuth Ferenc* kereskedelemügyi miniszternek, amiért a vasutállomásokról kiltotta a pornográfiát. A megnyitó beszéd után *Gyöngyössy Alicze* és *Benkő Etelka*, a tanítónő-képző-intézet növendékei a *Rákóczi-induló*t játszották zongorán, majd *Kolofont Etelka* és *Bellus Mária* növendékek hazafias költeményeket szavaltak. A tárgysorozat utolsó pontjaképpen *Geöcze Sarolta* „Istenítélet és az emberi érzés” czímen érdekes szabad előadást tartott. Előadása keretében felhívta a munkásokot, hogy a délolaszországi földrendés által sújtottak felszámolására rendezzenek gyűjtést.

Mulatságok.

* A Bölcsöde-bál iránt oly érdeklődés mutatkozik, hogy meghívókat már csak korlátozott számban ad ki a rendező-bizottság. Karzatjegy és páholyok legnagyobb része már előjegyezve van. A bálon megjelenő József főherceget és Augustia főhercegnőt a bálanyak özv. Almásy Dénesné, Károlyi Ella grófnő vezetésével fogadják. A bálanyai tisztet eddig a következő urhölgyek fogadták el: gróf Almásy Dénesné, Károlyi Ella grófnő elnök. *Lady patronessok:* Gróf Almásy Györgyné, gróf Apponyi Albertné, gróf Apponyi Lajosné, gróf Apponyi Sándorné, gróf Attems Gyuláné, Bíró Arminné, Boronkay Jenőné, báró Born Frigyesné, Cseh Ervinné, báró Dániel Ernőné, ifj. Dietrich Emilné, Dreher Jenőné, gróf Eszterházy Lászlóné, Fabinyi Gyuláné, Hagemmacher Árpádné, özv. Heinrich Károlyné, Hohhalt Károlyné, Jovánovits Istvánné, Lányi Leoné, ifj. Lónyay Sándorné, báró Orczy Serafinné, báró Orczy Andorné, báró Onocsy Pülöpné, Payer Imréné, báró Révay Simonné, Bajnai Vojnits Sándorné, gróf Wenckheim Frigyesné, gróf Zselenszky Róbertné, Beck Lajosné, füleki Stephani Ervinné, ráczalmási Pajzs Gyuláné, Jankovich Jánosné, Bánóczy Véges Gyuláné, gróf Hadik Barkóczy Endréné, gróf Kornis Miklósné, báró Piret de Bihain Lajosné. Minden a bált érdeklő küldemény VIII., Sándor-u. 19. vagy Trefort-u. 4. sz. alá küldendő. A bálroda január 31-én és február 1-én egész nap nyitva lesz a Hungária-szállóban.

* A Czéllövők mulatsága. A Budapesti Polgári Lovászegyesület hangversenyyel és táncszal egybekötött mulatságot rendezett.

* A katolikus-bál Frigyes főherceg, Izabella főhercegnő, József főherceg, Augustia főhercegnő és Lichtenstein Alajosné hercegné, Erzsébet Amália főhercegnő fődíszesei alatt február hónap 5-én, pénteken lesz a Royal termekben.

TÖRVÉNYSZÉK.

§ **Bírósági kinevezések és áthelyezések.** A király *Günther* Antal igazságügyi miniszter előterjesztésére dr. *Gajary* Bélát, a szegedi ítélőtábla elnöki titkárát a pécsi ítélőtáblához bírónak kinevezte. Ugyancsak az igazságügyi miniszter előterjesztésére a király kinevezte *Részeg* József kovásznai járásbírói jegyzőt a szentgotthárdi, *Szabó* József nyitrai törvényszéki jegyzőt a báni, dr. *Somogyi* János zombori törvényszéki jegyzőt a zombori járásbírói albirádként. A király folyó évi január hó 15-én kelt legfelső elhatározásával *Gál* Lajos bazsai kir. járásbírónak a szabadkai kir. járásbíróihoz, valamint *Hlia* Kálmán alsójárú kir. járásbírónak törvényszéki bírói minőségben a gyulafehérvári kir. törvényszékhez saját kérelmükre leendő áthelyezését megengedte.

§ **Az Ügyvédi Kamara az adójavaslatok ellen.** A Budapesti Ügyvédi Kamara választmánya szombat este az adójavaslatok ügyében értekezletet tartott. Az értekezleten Szivák Imre, a kamara elnöke elnökölt. Dr. Österreicher előadó és többek felszólalása után az értekezlet elhatározta, hogy e hónap 24-ére, vasárnapra országos kamarai értekezletet hívnak össze Budapestre táviratilag, felkérte továbbá Szivák Imre elnököt és országgyűlési képviselőt, hogy hívja össze az országgyűlésnek összes ügyvédtagjait konferenciára, mert az adóreform nem pártkérdés, nem is mint ilyen akarják tárgyalni, de mint a szabadfoglalkozást üzőknél egzisztenciális kérdés. E határozathoz képest a következő sürgőnyt menesztették az összes vidéki kamarákhoz: „Az adójavaslatok létérdekeinket fenyegetvén, módosításuk iránt legerősebb akcióba lépett. Jövő vasárnap, január 24-én délelőtt 10 órakor helyiségünkben országos kamarai értekezletet tartunk, kérjük abban részvételét, küldöttjeinek választmányilag, szükség esetén elnökileg leendő haladéktalan kirendelését és neveiknek hozzánk távirati bejelentését. Kívánatos, hogy a kebeléhez tartozó országgyűlési képviselő kartársakat külön is meghívja sürgőnyileg akciónkhoz való csatlakozásra. Szivák elnök, Pap titkár.” A budapesti ügyvédi kamara kiküldte az értekezletre egész választmányát és egyúttal meghívja az összes kartársakat. Tekintettel az idő rövidségére, külön meghívók nem fognak közzétettni. Oly nagy az érdeklődés ezen megindult akció iránt, hogy bár még 24 óra sem telt a sürgönyök elküldése óta, máris több vidéki kamara sürgőnyileg jelentette be az akciónak való csatlakozását és kijelölte küldöttjeit.

§ **A Magyar Jogászegylet** legutóbb dr. Beck Hugó kuriai tanácselnök elnöklésével nagy számú jogászközönség jelenlétében folytatta az ipartörvény tervezetének megvitatását. Az első felszólaló dr. Szladits Károly törvényszéki bíró, egyetemi magántanár volt. Az eddigi felszólalókkal szemben inkább azt vizsgálja, mennyire alkalmazhatók a mai jogelvek a „munkarendi szerződések” szabályozására és azon eredményre jut, hogy magánjogunk is módot nyújt a szerződések lebonyolítására, azonban helyesebb törvényhozási intézkedéssel áthidalni az egyedi és munkarendi szerződések között tátonyó úrt. Helyteleníti a tervezet kiindulási pontját, amely a két szervezet által kötött munkarendi szerződést veszi a szabályozásnál alapul, holott a legegyszerűbb típusból, a munkásszervezet és egy vagy több különálló munkaadó szerződéséből kellene kiindulnia. Dr. Pap Dezső a tervezet gondolatmenetét követve az előtte szólók bírálatára teszi meg észrevételeit. A felszólalók sora ezzel kimerül, Beck Hugó elnök berekeszti a vitát és a felszólalóknak tartalmaz és szakzerű előadásaiért az egyesület köszönetét tolmácsolja.

§ **Egy esküdt mentességi kérelme.** A budapesti büntetőtörvényszék esküdtbírósága Zsitvay Leó elnöke alatt ma tárgyalta *Klobucsár* Lőrincnek szándékos emberölés kísérleti bűnügyét. A tárgyaláson az esküdtök kisorsolásánál érdekes incidens játszódott le. Az egyik esküdt, *Ungár* Adolf bejelentette, hogy családjában gyász történt, az anyósa halt meg szombaton: s ezért mentességet kért. Zsitvay elnök a mai napra készséggel megadta a mentességet, de mikor az esküdt azt a kérelmet terjesztette elő hogy az elnök mentesítse őt az ülészak egész tartamára, mert ő mint vallásos ember, a vallási szertartásait meg akarja tartani s gyászt akar ülni halottjairól. Zsitvay elnök erre kijelentette, hogy ő ilyen vallási szertartást nem ismer, de ha létezik is ilyen, ez tekintetbe nem jöhet, mert tlenkezik a polgári jogok teljesítésével. Ezen incidens után *Ungár* Adolf esküdtet az elnök esküdt a mai napra mentesítette bírói tiszte alól. A vádlót felolvasása után az elnök a vádlottat hallgatta ki, aki elmondta, hogy a leány őt ravasz fufanggal kerítette hálójába. Mivel el nem vehette, eltölte, hogy a leánnyal együtt öngyilkossá lesz. Ezen tervért közölte a leánnyal is, aki hajlandó volt őt a halálba követni. Ig azán kölcsönös meggyezéssel követték el a végzetes tettet. A leány tagadta, hogy *Klobucsár* velle előzetesen közölte volna a leány öngyilkosság tervét. A bíróság ezután több tanút hallgatott ki, akik elmondták, hogy *Klobucsár* hosszabb időn át szerelmi viszonyt folytatott a leánnyal s ezt pénzzel is segítette. A perbeszéd után az esküdtök bűnösnek mondták ki *Klobucsár* Lőrincet a súlyos testisértés bűntetteiben s két évi börtönrre ítélte s kötelezte, hogy a leánynak 600 korona kártérítést fizessen.

§ **A levelesláda titka.** A „Pesti Futár” egyik januári számában azt írta, hogy *Siebert* Gyula, *Lányi* Bertalan volt igazságügyminiszter titkára elárulta *Biró* Aladár újságírónak, hogy egykori gazdája a koalíciót kompromittáló iratokat őriz ládájában. *Biró* viszont elmondta a titkot *Garai* Manónak, a „Korbács” című zuglap tulajdonosának s kiesinyben mult, hogy az indiszkréció nem értékesíthették. A cikk szerint a kérdéses iratok között ott volt *Ugron* Gábornak egy névjegye, melyet *Vörös* László volt miniszter juttatott el annak idején *Lányinak*. Ezen a névjegyben *Ugron* kéri, hogy a székelly takarékpénztár dolgában más ügyéért küldjenek ki s hogy ne hamis bukásért, hanem csak vétkes bukásért emeljenek vádat.

A közleményért *Siebert* Gyula, a cikk szerzője, *Jób* Dániel ellen sajtópört indított, melyet ma tárgyal a büntető-törvényszék *Füesséry* bíró elnöklésével. A vádlott kérésére a bíróság megengedte a vádlóság bizonyítását, s több tanút hallgatott ki, azokat is, akikre *Siebert* hivatkozott, hogy önzetlen eljárását igazolja velük.

Először *Lányi* Bertalan hallgatták ki. A volt igazságügyminiszter elmondta, hogy *Siebert*et bizonyos munka elvégzésére szerződtette, s mint ilyet honorálta.

— Valahol megtudta *Siebert*h, folytatja a tanu, hogy bizonyos irataim vannak s egyszer azzal a kéréssel fordult hozzám, hogy engedjem át neki *Ugron* Gábor névjegyet, melyet fölhasználás végett *Lengyel* Zoltánnak akar rendelkezésére bocsátani. Én a kérését visszautasítottam. Pár nap múlva újra kérte a névjegyet, mondván, hogy valami becsületbeli ügyben szüksége van rá. Ekkor megszakítottam vele minden további érintkezést, s meg-

írtam neki, hogy nem reflektálok többé a munkájára.

Loránd Dezső azt vallotta, hogy *Lányi* egy alkalommal panaszkodott neki, hogy *Siebert*h a bizalmával visszaélt.

Hoitsy Pál országgyűlési képviselőre maga a panaszos hivatkozott. Azt akarta vele bizonyítani, hogy eljárása önzetlen volt. *Hoitsy* azt vallotta, hogy *Siebert*h először az ő közbenjárását kérte arra, hogy szóljon a dologról *Ugronnak*, de ő azt felelte neki, hogy legjobb lesz, ha maguk közt intézik el a dolgot.

Csajthay Ferencz, a Budapesti Hírlap felelős szerkesztője azt mondta, hogy *Siebert*h neki is elmondotta, hogy van egy *Ugron* kompromittáló névjegye, s a tanácsát kérte, hogy mitévő legyen vele. *Csajthay* azt felelte neki, hogy ne keverje magát botrányba.

Lengyel Zoltán országgyűlési képviselő vallja, hogy *Siebert*h kintálta neki a névjegyet, s elmondta annak tartalmát. A tanu ismerte már előbb ezt a névjegyet, s kijelentette *Siebert*hnek, hogy nincs semmi szüksége rá, de ha mégis elhozza, a többi írásaihoz fogja tenni.

A bizonyítási eljárás ezzel véget ér, a törvényszék fölmentette a vádlottat azzal a megokolással, hogy bebizonyította, hogy amit írt, a valóságnak megfelel.

SPORT.

() **A magyar hockey-csapat győzelme.** A pénteken kezdődő nemzetközi hockey mérkőzéseknek erőpróbája volt ránk nézve a vasárnap délelőtt megtartott mérkőzés, melyen a magyar csapatnak egy bécsi válogatott csapat volt az ellenfele. A mi csapatunk eléggé változatos játék után 10:0 eredményrel győzött. A csatársorban *Lauber* és *Herményi* dolgoztak szépen, míg a védelemben *Ságoty* és *Lator* lekapcsolták az osztrákok összes támadásait.

() **Közgyűlés.** A Typographia Sport Club vasárnap tartotta évi rendes közgyűlését *Krammer* Lipót elnöklésével. A *Schwartz* Mór és *Neumann* Lipót által előterjesztett évi jelentések tudomásulvétele után a választásokat ejtették meg. Az elnöki és az első alelnöki állást betöltetlenül hagyták. Második alelnök *Ráday* Iván, titkár *Fried* József, pénztáros *Neumann* Lipót, jegyző *Kállay* Jenő, gazda *Rozner* Géza, ellenőr *Rezső* Sándor lett. A választmány tagjaivá megválasztottak: *Schwartz* Ignác, *Weisz* Géza, *Fekete* Lipót, *Braun* István, *Lederer* Oszkár, *Schwartz* Mór, *Jeszzenszky* Károly, *Büchler* Béla, *Rosenberg* Aladár és *Paxian* Péter.

() **Nugommorv veresége Nizzában.** Nizzában tegnap délután került dűlőre Európa második legjobban díjazott akadályversenye, a 100.000 frankos Grand Prix de la Ville de Nice akadályverseny. A 4400 méteres futásban. A starthoz állott *Nugommorv* is. A gazdag díj holtversenyyel végződött *Chanoine* és *Wild Aster* között s az utóbbi istállótársa *Idaho* csak háromnegyed hosszra maradt le harmadiknak. *Nugommorv* helyzetlen, mert a hatalmas állat nem tudta akceptálni a francia lovának kezdettől fogva igen erős paczejét. Itt adjuk a versenyjelentést:

Grand Prix de la Ville de Nice 100.000 frank 4400 méter. Elsők: *Mme Ricotti* 56 *Chanoine*-ja (lov. *R. Sauval*) és *P. Woodland* id. *Wild Aster*-je, (lov. *P. Woodland*), harmadik: *P. Woodland* 56. *Idaho*-ja (lov. *Duffy*). Futottak még: *Roi du monde*, *Nugommorv*, *Journaliste*, *Étincelle* II., *Flamette*, *Manne*, *Fine Mauche* és *Caripette*. Holtverseny, háromnegyed hosszal harmadik. Tot. 10:20 és 16. Helyre: I. 10:19, II. 22 és III. 34.

() **Jubileumi vívóverseny.** A Fővárosi Vívó Clubnak jubileumi versenye tegnap este végződött be. A pesti *Lloyd* kaszinójának fényes termében tartották meg a döntő mérkőzéseket nagy és előkelő közönség előtt, melynek sorában ott láttuk *Jekelfalussy* Lajos honvédelmi minisztert, dr. *Bárczy* István polgármestert és a társaság sok ismert tagjait. A kardverseny győztese a rendező egyesület kiváló vívója, dr. *Földes* Dezső lett és győzelmének értékét nagyon emeli az a körülmény, hogy oly ellenfelekkel szemben került az első helyre, mint *Halász*, *Krencsey* és *Mészáros*. *Földes* Dezső nagy technikai készsége és verseny-routinja a jubiláló egyesület derék és ambíciózus

Reggelizés előtt fél pohár
SCHMIDTHAUER-féle
használata valódi áldás gyomorbetegségeknél és székesorulásban szenvedőknek

Igmándi keserűvíz

az elrontott gyomrot
2-3 óra alatt teljesen rendbe hozza.
Kis üveg 40 fillér,
nagy üveg 1.00 fillér.

mesterének, *Torricelli* Angelának az érdeme. A kar versenyben második *Krencsey Géza* (MAC.) ki-tünő vívónk lett, aki csak egy tussal maradt Földes mögött. Harmadik az ugyancsak szépen dolgozó *Scheuker Zoltán* (Szegedi VE.), a negyedik és ötödik helyre *Halász Gyula* (MAC.) és *Mészáros Ervin* (MAC.) holtversenyben kerültek. Mészáros munkáján észrevehető volt, hogy állandóan vidéken trenirozott. Hatodik *Garay János* (Nemzeti VE.) fiatal vívónk lett, akinek további szereplésétől még szép sikereket várunk.

○ A gyorskoresolyázás világbajnoka nálunk *Mathiesen Oscar*, a tavalyi gyorskoresolyázó világbajnok, aki az idén is nyert már *Christiániában* versenyt, még pedig két rekord megdöntésével, a *Budapesti Koresolyázó Egylet* 23. és 24-iki nemzetközi koresolyázó versenyén Európa bajnoká-gáért részt fog venni. Vele együtt érkezik és szintén indul a versenyen fivére, *Mathiesen Sigurd* is. A kiváló két koresolyázó a napokban érkezik Budapestre.

○ A bécsi versenyt elhalasztották. A jégsporthéves hívei csakugy jártak a koresolyázó-versenyükkel, mint mi, ugyanis a hirtelen beállott enyhe időjárás miatt ők is kénytelenek voltak elhalasztani versenyüket, még pedig bizonytalan időre.

○ A „Magyar Vadász” című, fényesen kiállított és illusztrált szaklap második száma ma jelent meg rendkívül érdekes tartalommal. Főnag *József* írt az igaz vadászról, *Glück István* egy bájos tárczát írt a „Kereső mentén” címen, *Hanvay Zoltán* (a hanvai remete) nyílt levelet írt *Bárony Istvánhoz*, melyben a sportot a szó nemesebb értelemben fejtegeti rendkívül érdekes módon; végül ismertette a *Wienben 1910. éven* rendezendő nemzetközi vadászati kiállítást. Az illusztrációk a kiskisjenői és pusztaszeri vadászatok mutatják be és *Nagy Zsiga* festőművész két sikerült karikatúráját. A lapot szerkeszti és kiadja: *Huszár János* m. kir. államrendőrségi fogalmazó. Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI., *Podmaniczky-utca 57.* Telefon 46—31. Előfizetési ára egész évre 24 korona, félévre 12 korona.

Nyilttér.

Dr. KÁLLAY ZOLTÁN jogi szemináriuma

Budapest, IV., Magyar-utca 3.

Kiváló sikerrel s alaposan készít elő az alapvizsgáktól az ügyvédi vizsgáig bármely jogi vizsgára. — Nem tevéstendő össze hasonló intézetekkel. —

A „Vasárnapi Ujság”-ban most folyik *Mikszáth Kálmán*

„A fekete város”

című regénye. Most belépő előfizetők (ha fél évre fizetnek elő) a regénynek eddig megjelent részét és a

„Karácsony”

című értékes diszalbumot ingyen kapják. Előfizetési ár negyedévre 4.— kor. félévre 8.— kor. Mutatványszámokat szívesen küld a kiadóhivatal. BUDAPEST, IV., Egyetem-utca 4. szám.

Herczeg Ferencz

A királyné futárja című regényének a közlését most kezdi meg az *Uj Idők*. Évnegyedre 4.— korona. Mutatványszámot küld az *Uj Idők* kiadóhivatala Budapest, *Andrássy-ut 10. szám.*

Az „Egyetértés Vasárnapjában”

megjelent clichek mérsékelt áron kaphatók az **Egyetértés kiadóhivatalában** Budapest, VI., *Eötvös-utca 32. szám.*

KÖZGAZDASÁG.

Malomiparunk bajai.

Budapest, január 18.

A egykor oly hatalmas és az egész világon elsőnek elismert magyar malomipar évek óta válsággal küzd. Az üzembeszüntetések napirenden vannak s ma már veszedelmesen közeledik az az idő, midőn elmondhatjuk majd, hogy sokkal többet pihennek a gépek, mint amennyit dolgoznak. A baj már annyira szemmel látható, hogy végre a földművelésügyi és kereskedelemügyi miniszterek is belátták, hogy tenni kell valamit lisztiparunk érdekében. E teendők megbeszélésére holnapra, január 20-ára ankétot hívtak össze a kereskedelemi minisztériumba. Liszt kivitelünknek az egyre jobban izmosodó külföldi gyártással kell nehéz csatát vívnia, melyet még nehezebbé tesz a helytelen közlekedési politikánk. Magyarországnak 1882-ben 2,891,875 q volt a liszt- és 6,020,112 q a buza-kivitele, 1907-ben pedig 7,323,668 q a liszt- és 5,683,900 q a buza-kivitele. A tizenöt esztendő alatt — írja a *Hitel* — tehát a külföldre (Ausztriát is beleértve) való buza- és liszt kivitel számai alaposan felcserelődtek és ma már a liszt kivitel jelentősen nagyobb, mint a buza kivitel. Csak hogy a liszt kivitel alakulásában lényeges változás állott be 1901 óta, amikor tudvalevőleg az örlési forgalmat megszüntették, amelynek megszüntetése tényleg erős csapást mért a fővárosi malomiparra. Az örlési forgalom a malmoknak lehetővé tette, hogy a vámkülföldről behozott buzáért fizetett vámot, még pedig a szerb buzáért a régi vámtarifa mellett 75 aranykrajczárt (90 krt papírban), egyéb buzáért 150 aranykrajczárt (1 frt 80 krt papírban) q-kint, visszakapják, ha a behozott buzának megfelelő lisztet a behozataltól számított 6 hónap alatt a vámkülföldre kiviszik. Az ily módon exportált lisztért kapott 1 frt 80 kr., illetőleg 90 kr. fedezte a 0-ás liszt belföldi és vámkülföldi ára közt fennálló különbség egy részét.

Minél jobban érvényesült nálunk a felemelt buza váma, annál nehezebb volt természetesen ezt a különbséget áthidalni. A 80-as években már most a liszt kivitel fele, vagy a harmadánál több a vámkülföldre jutott, míg a 900-as években a vámkülföldre való kivitel állandóan szűk határok között maradt. Míg maga az Angliába való export előbb 8—20%-a volt az összkivitelnek, 1900 óta csak 4—5% és még nagyobb a visszaesés a Németországba, Francia- és Olaszországba, Svájcba és Braziliába való kivitelnél, viszont a kivitel túlnyomó része ma Ausztriába irányul. Az örlési forgalom megszüntetése kizárólag a fővárosi malomipart érte és híven visszatükröződik e hatalmas vállalatok üzleti eredményeiben. A kereskedelemi minisztérium hivatalos összeállításai szerint a budapesti malmoknak

Évek	nyeresége	osztalék-átlag
1881—1885-ben	átlagos nyeresége 15.1%	10.5%
1886—1890. években	nyeresége 10.3%	6.9%
1896—1900.	„ „ 4.8%	5.4%
1901—1905.	„ „ 5 %	5.3%

tehát az örlési forgalomnak 1896-ban bekövetkezett megszüntetése óta jelentősen hanyatlott. Ha ehhez hozzávesszük, hogy a két év előtti rossz termés óta az Ausztriába való kivitel is hanyatlott, hogy Ausztriában a legváltozatosabb fegyverekkel küzdenek a magyar liszt kivitel ellen és e küzdelem hatása a vasutállamosítások óta a tarifapolitika terén folytonosan érezhetőbbé válik, sőt a napokban olvashattunk róla, hogy ez az agitáció már egyik igen régi piacunkra, Galiciára is áttért, akkor tényleg az összes tényezők adva vannak, amelyek a liszt kivitel ügyének komoly megfontolását szükségessé teszik. Ebből a szempontból, a liszt kivitel szem-

pontjából kell nézni az egész kérdést, mert a finom liszt fajták belföldi fogyasztását alig lesz lehetséges jelentősen növelni.

Harcz a Közuti Vasut körül. Ismételtlen megemlékeztünk már arról a harczról, mely a Közuti Villamos Vasut körül folyt s amelynek eredményeképpen a *Szapáry* grófok vezérlete alatt álló csoport került tulsúlyba. E csoport hét emberét akarja (az osztalék fölemelésén kívül) elhelyezni az igazgatóságba. Ez sikerül is, mert a döntő ütközet előtt a két csoport — amint értesülünk — meg-egyezett. Az igazgatósági tagok számát tízenegyre felemelik s új igazgatósági tagok lesznek: gróf *Szapáry László*, gróf *Szapáry Pál*, *Ullmann Adolf*, a *Hitelbank* vezérigazgató-helyettese, *Bevk Marcell*, a *Leszámitoló Bank* igazgatója, *Sándor Pál*, *Pauer* és *Hatvani Deutsch Károly*. A régi igazgatósági tagok közül — hír szerint — a következők válnak ki az igazgatóságból: *Popper István*, dr. *Schreyer Jakab*, *Hódossy Imre*. Így tehát biztosítva van a Közuti ideai közgyűlésének nyugodt lefolyása is. Ez ügyben ma a következő kommu-nikét adták ki:

Ismeretes, hogy gróf *Szapáry László* v. b. t. t. és *Sándor Pál* országgyűlési képviselő vezetése alatt álló részvényesek mozgalmat indítottak aziránt, hogy a Közuti vasut-társaság ügyeinek vezetésére közvetlen befolyást biztosítsanak maguknak. Az érdekelt összes tényezők ezirányban barátságos meggyezésre jutottak, mely szerint a társaság érdemes elnöke vezérigazgatója, *Jellinek Henrik* állásának érintetlensége mellett az igazgatósági tagok száma tízenegyre emeltetik és e tízenegyre tagból álló igazgatóságba a legközelebbi rendes közgyűlésen az említett részvényes csoport hat jelöltjén kívül az összes érdekelt kivánságára a *Magyar Általános Hitelbank* egy igazgatója is be fog választatni. A közuti vaspálya társaság bankár- és pénzügyi ügyeinek lebonyolításában a *Pesti Magyar Kereskedelmi Bankon* kívül — amely intézet közkivánatra tovább is főtartja összeköttetését a társulattal — az új alakulás folytán a *Magyar Általános Hitelbank* is részt fog venni.

Az állami pénztári jegyek kibocsátása. Megírtuk már, hogy az eredetileg 200 millióra tervezett kincstári utalványok összegét a postatakarék-pénztár 15 milliós jegyzésével 215 millió koronára emelték fel. A műveletet általában kedvezően fogadta a piac itthon és remény van arra, hogy hasonló fogadtatás vár rá külföldön is. Ugyanis *Ullmann Adolf*, a *Hitelbank* igazgatója, a *Rothschild*-csoporthoz tartozó bécsi intézetek képviselőivel is értekezett már a kincstári utalványok kibocsátása tárgyában. Ez értekezet során állapították meg az aláírásra való felhívás szövegét, valamint a nyilvános aláírás hatánapját, január 26-át. A nyilvános aláírásra ajánlott kincstári utalványok ára nincs még megállapítva, valószínű azonban, hogy ez közel lesz a 99% százalékhöz. A kincstári utalványok nagy része külföldön kerül elhelyezésre. Ezért akarják megvárni az új orosz kölcsön jegyzésének határidejét, mert ennek elmultával, különösen a francia pénzügyintézeteknél elhelyezett nagy összegű óvadékok szabadulnak fel s az ekképpen beállott pénzbőség a magyar kincstári utalványoknak is hasznára lesz. Azáltal, hogy az új címleteknek a külföldön is keresnek elhelyezést, a hazai pénzpiacot az eddiginél is szorosabb összeköttetésbe hozzák a külföldi pénz- és befektetési piacokkal s így ezeknek kedvező helyzetéből kialakult hatás a hazai pénzpiacra könnyebben és nagyobb mértékben válik majd érezhetővé.

A parcellázások kérdése az *O. M. G. E.-ben*. Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület közgazdasági szakosztályának ülésén gróf *Zselénszky Róbert* elnök jelzi, hogy a telepítéssel és az azzal kapcsolatos kérdésekkel *Darányi* miniszter kezdesse egy értekezetet foglalkozott, amikor ő már hangsúlyozta, hogy a telepítéssel és a parcellázással való

Angol készpénzrendszerü

országosan ismert első-rangú ural szabó-termek, szállít mérték szerint, kifogástalan kelméből, többszöri próbával prima munka.

Téli kabátot . . 35 frtért
Smoking-öltönyt 35 .
Frakk-öltönyt . 46 .
Prima-öltönyt . 30 .

IV., *Belváros*,
Magyar-u. 8.
I. emelet,
Kossuth Lajos-u. mellett

foglalkozást nem tartja az állam feladatának. A radikális forrásból szított telepítési és parcellázási mozgalom egyenesen veszedelmes. Rámutat a könnyelmű telepítésből folyó veszedelmre. Ma is az a nézet, hogy a parcellázásokra és telepítésekre nagy összegeket számít a földművelésügyi miniszter, mert ezt felforgatja a birtokviszonyokat, desonálja a társadalmat. Megnyitva az ülést, átadja a szót Buday Barna előadónak, aki tartalmass megokolás után határozati javaslatot terjesztet elő, amelyet már ismertettünk. Buday Barna nagy figyelemmel hallgatott előadása után gróf Zselénszky Róbert elnök mond köszönetet, mire a szakosztály általánosságban vitatta meg a határozati javaslatot. A részletes tárgyalást későbbre halasztották.

Az értéktőzsdéről. Mindennemű buzdítás híján tartózkodó irányzattal folyt le a mai tőzsde. A spekuláció nem bocsátkozott újabb vásárlásokba, sem pedig okot nem talált arra, hogy kötelezettségeitől szabadulni igyekezzék. Az árfolyamok sem a bankrészvényeknél, sem pedig az egyéb nemzetközi értékekénél nem változtak. Egvedül a Közuti vasut-részvényekben volt nagyobb lánghullás észrevehető, miután az a csoport, amely hónapokon át vásárolta a Közuti vasuti részvényeket, még a közgyűlés előtt elérte a célját, t. i. meg egyezett az igazgatósággal. A közuti részvényekben megszünt spekulatív vásárlások miatt egész 479 koronáig estek vissza ezen értékek. A helyi piacon az Egyesült Budapesti Fővárosi Takarékpénztár, az Erzsébet-malom és a hazai sorsjegyekben volt üzlet. A járadékpiac valamivel olcsóbb.

Fizetési képtelenségek. A bécsi hitelezői védőrejt a következő fizetési képtelenségeket közli: Reich Mór kereskedő Nagymihály; Kéllanovics G. M. be nem jegyzett cég Zengg.

Kitiltás a tőzsdéről. A tőzsdetanács törekvése régtől fogva arra irányul, hogy lehetetlenné tegye az illetéktelen elemeknek a tőzsdén való üzletkötést. Ez a törekvés többé-kevésbé eredményesül is jár és még eredményesebb lenne, ha a tőzsdetanács minden esetben, amely tudomására jut, olyan szigorral járna el, mint azt a napokban hozott határozatával tette. Ugyanis Goitein József tőzsdetárgy kiderült, hogy olyan személyekkel kötött tőzsdéügyleteket, akiknek rendes üzletkötőre nem esik össze ilyen ügylettel, akiknek vagyoni viszonyai az ügylet terjedelme feltűnő aránytalanságban áll. Goitein ellen megindították a fegyelmi eljárást, amelynek befejeztével a tőzsdetanács három hónapra kitiltotta a tőzsdéről Goiteint.

A mezőgazdasági helyzet. A földművelésügyi miniszterhez január 15-én érkezett jelentések alapján a minisztérium hivatalos jelentése a vetések állásáról és a mezőgazdasági helyzetről a következőképpen festi: Deczember hó folyamán és különösen deczember hó második felében többnyire hideg időjárás uralkodott, gyakori havazásokkal, aminek következtében a gazdasági munkálatok, amint ez már a múltkorai jelentésben is jelezve volt, igen szűk térre szorítottak. Az éke korán kiszorult a földbe és természetesen a félbenmaradt munkálatok már csak a tavaszi időny bekövetkeztével lesznek folytathatók. Az ország nagyobb részében még most is hó borítja a vetéseket, illetve az elvetett magvakat, néhol azonban és különösen az Alföld nagyobb részében, és a nyugati vármegyékben is több helyütt az újabb beállott enyhébb és esős időjárás következtében ismét hótakaró nélkül állanak a vetések. Amint a beérkezett jelentésekből kivethető, a hótakaró sokat használt a zenge és különösen korai érőteljesebb vetéseknek, amelyek felüdültek, sőt meg is erősödtek. Ennek ellenére azonban a panaszok, főleg a késői vetéseket illetőleg, most is nagyon sok helyről hallatszanak. A késői vetéseknek csak egy része kelt, illetve csirázott ki a hótakaró alatt. Az enyhe és esős időjárás következtében, minthogy a hó a sikon nagyobb részében elment, újabbantól is lehet tartani, hogy az esetleg újra beálló fagy tetemes károkat fog okozni. A mezőgazdasági helyzet tehát epenséggel nem mondható megnyugtatónak, annál kevésbé pedig, mert a legutóbb beérkezett jelentésekből kitűnik az is, hogy az őszi búzával bevetett terület egy a kisebb, mint a nagyobb gazdaságokban az időjárásokozta munka, fennakadás folytán, országos átlagban kiterjedésben csökkent. A gazdasági munkálatok közül itt-ott a délvideken a szántás, országszerte pedig a fagyás, fahordás, nádvagás, jégbordás, dohányásimítás és csomózás; a füzesekben a fűzfagyás, a háziiparral való foglalkozás, különösen a kosárfonás, szövés, fafaragás, stb., már szép fejlődést mutat, végül a kisebb gazdasági munkálatokon kívül az ország-

szerte általánossá vált trágyakiherdés és tárgyateregetés van folyamatban. A szőlőkben sok szőlő takaratlanul maradt az idén, minék következtében elfagyások is fordultak elő, a földrigelőzési munkálatok is folynak, bár néhol az erős fagy megakadályozta a munkálatokat. A gyümölcsfák és fák tisztítása szintén élénkebben folyik, mint a múlt évben. A jőszág állapota kielégítő, noha a takarmányozás okozta nehézségek sok helyütt már is fokozódtak, a gazdák igen sok erőtakarmányt, illetve szemes gabonát használnak fel az idén, hogy ezzel mintegy biztosítsák a jőszág megfelelő kitelelését.

A hűség jutalma. Szép és lélekemelő ünnepély színtere volt vasárnap délelőtt a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara palotájának díszterme. Ekkor osztotta ki ugyanis a kamara elnöksége azokat a jutalmakat, amelyeket Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter engedélyezett azoknak a munkásoknak, akik hosszú ideig kitartottak hűségesen munkaadóik mellett. Akkor, midőn a nemzetköziség igazgatási jóformán teljesen szétrombolták azokat az erkölcsi köteleket, melyek hajdan oly szépen összefűzték a magyar munkásokat és munkaadókat, igen nagy jelentősége van a hűség jutalmak jutalmazásának. Minden elismerés és ünneplésre méltók azok a derék munkások, akik megtudták övni magukat a mai laza elvtárs-erkölcsötől, melyek a külsős megértés helyett a munkaadók ellen való örökös harcot hirdetik. A kereskedelemügyi miniszter ezáltal 15 oly munkást tüntetett ki egy-egy diplomával és egyenként 100 korona jutalommal, akik hosszabb ideig egyazon munkaadónál szolgáltak. A miniszter felkérte a budapesti ipar és kereskedelmi kamarát, hogy egy díszülés keretében ossza ki a kitüntetések. A kamara szívesen fogadta a megbízást és a mai napra meghívta a jutalmazott munkásokat, azok munkaadóit és a kitüntettek munkástársait. A kamara díszterme színlükt megelt az alkalomra községgel; az elnöki asztalnál Thék Endre kamarai alelnök, lovag Falk Zsigmond, Czettel Gyula és Vágó József titkár foglaltak helyet. Thék Endre alelnök lendületes szavakban méltatta azokat a példaadó érdemeket, amelyeket a kitüntettek derék és kiváló munkások tevékenységükkel és tartós, egyhelyt való működésükkel a magyar iparnak tettek. Örömmel nyújtja át a kitüntetések ezeket az egyszerű munkásoknak, akik kimutatták, hogy lelkek épp oly feakölt, mint a legnagyobbaknak. Ezután Váro titkár felolvasta a kitüntettek neveit. Ezek: Weisz Ferenc könyvkötősegéd (51 évig dolgozik egyazon munkaadónál), Csomortányi Károly könyvkötősegéd (43 év), Khim Pál ruhaszabász (37 év), Rottler Antal hangszerkészítő (36 év), Bányay János timársegéd (36 év), Koller János lakatossegéd (34 év), Nagy Lajos segédmolnár (Kecskemét 34 év), Sztravcovszky József lakatossegéd (34 év), Belényi János cipészsegéd (33 év), Hamschik Ferenc bogyári munkás (33 év), Lussi István asztalossegéd (33 év), Deutsch Lipót szabósegéd (33 év), Friedl Károly porcellángyári munkás (30 év), Sonnenuirth Chaim spirítuszgyári munkás (29 év) és Vida Antal molnár (27 év). A kitüntettek egyenként vették át a szép diplomát és a pénzjutalmat és hálásan köszönték meg a miniszter megemlékezését. A szép ünnep az elnöklő zárószavával ért véget.

A értbank állása. Az Osztrák-Magyar Bank ma tette közzé január 15-éről szóló kimutatását. Ez a következő: Bankjegyforgalom 1.897.800.000 (— 91.579.000) korona. Érezkéslet 1.545.603.000 (+ 7.712.000) korona. Leszámitolási tőzeza 528.146.000 (— 79.052.000) korona. Lombardkölcsönök 76.728.000 (— 13.226.000) korona. Adómentes bankjegytartalék 47.802.000 korona.

A sepsiszentgyörgyi szövőgyár kibővítése. A sepsiszentgyörgyi szövőgyárban nagy változtatásokat terveznek. Ugyanis, — tekintettel a megnövekedett forgalomra, — jelentékenyen kibővítik az üzemet és a jelenleginek majdnem háromszorosára emelik. A most működő 70 szövőszék helyett már februártól kezdve 200 lesz működésben, mert a gyárat 130 új szövőszékkel látták el.

Nemzetközi tejjgazdasági kongresszus Budapest. Junius 6-ától 11-ig lesz megtartva Budapestben a IV. Nemzetközi tejjgazdasági kongresszus, melynek tárgysorozatát és szabályzatát most küldte szét a rendező-bizottság. A kongresszus a három következő szakcsoportban fog működni: 1.

törvényhozás és kormányzati intézkedések; 2. közegészségügy és állategészségügy; 3. tejgazdasági ipar.

Francia tőkepénzesek Budapesten. Párisban az elmúlt őszszel „Sindicat d' études financières et industrielles“ néven egyesület alakult, amely külföldi ipari finanziaális és kereskedelmi viszonyokat tanulmányoz és ilyen külföldi vállalatok létesítésére a francia érdekeltség körében pénzcsoportokat szervez. A szindikátus alapítója és elnöke Moyses L. C., ezidő szerint a magyar gazdasági viszonyok tanulmányozása végett Budapesten időzik. Hogy a magyar gazdasági ágak vezető férfiival való eszmecserére alkalmat nyújtson, dr. Bollai Lajos a tavalyi párisi hűtőipari kongresszus magyar bizottságának elnöke a Lipótvárosi Kaszinó ma dejeuner adott Moyses tiszteletére. A dejeunerre hivatalosak voltak Szerényi József, nemeskéri Kiss Pál és Attilik Iván államtitkárok, Ludvig Gyula Máv. elnökgazgatója, gróf Szápáry László, Lánzy Leó főrendiházi tag, gróf Fontenay francia főkonzul, gróf Szápáry Pál, a Waggonliets-társaság igazgatója, Uhlmann Adolf a Magyar Általános Hitelbank igazgatója, Hatvan-Deutsch József, Rubincz Gyula az Omge igazgatója, Szűry János, Lers Vilmos miniszteri tanácsosok, Kotányi Zsigmond, Szőbely Kálmán Máv. igazgatók, Pulszky Garibáldi vasuti és hajózási főfelügyelő, Tavy Gusztáv, báró Podmaniczky, Szomjas Lajos és Ary Pál miniszteri osztálytanácsosok, Lásár Pál országgyűlési képviselő és Schimanek Lajos műegyetemi tanár, Fodor István vezérigazgató, udvari tanácsos, Gelléri Mór kir. tan., Kúszler Henrik vezérigazgató, Wahl Oszkár lovag és Gerbeaud Emil gyárigazgató, dr. Tormay Géza miniszteri titkár és dr. Pally Sándor Máv. titkár. A francziák részéről Moyses L. C. elnökön kívül Gerillon gyáros és Duverdiér tanár voltak jelen. A jenuen alatt tüzetesen megbeszéltek a francia szindikátus terveit. A szindikátus részéről üdvözlő sürgöny érkezett Párisból, amelyben üdvözlő Kossuth Ferenc kereskedelemügyi minisztert és Szerényi államtitkárt és sikert kívánnak a tervezett francia-magyar gazdasági kapcsolatnak.

Kisipari kiállítás. Ipari kiállítások iránt talán még sohasem nyilvánult meg a nagyközönség körében olyan érdeklődés, mint a kisipari és szerző-kisipari kiállítás iránt, amely most a technológiai iparmúzeum összes kiállítási és géptermeit foglalja le magának. Tegnep, vasárnap majdnem kétféle ember látogatta meg a kiállítást, amelynek élénk látogatása mellett bizonyít az a körülmény, hogy a kiállítás katalógusának első kiadása már teljesen elfogyott. A második kiadás már sajtó alatt van. A kiállított gépek és szerszámok, különösen a háztartási és háziipari eszközök jó része már el is kelt és sokféle tárgyból nagyobb mennyiségű megrendelést is eszközöltek. A kiállítás erkölcsi és anyagi haszna ilyenformán egyaránt mutatkozik és a múzeum igazgatósága elhatározta több ilyen kiállítás rendezését.

Lesz-e új kamatlábemelés Londonban? Az angol bank múlt heti kamatlábemelését az ottani city körökben azzal fogadták, hogy a felemelt banktétel előreláthatólag rövid ideig fog érvényben maradni. A helyzet azonban váratlanul másképp alakult, mert a londoni piacról párisi számú lara folyton aranyat vásárolnak. A folytonos aranyvonások megakadályozását a bank igazgató-tanácsa csak kamatlábemeléssel eszközölheti. Ezért a bankkamatlábának további felemelése valószínű. A magánkamatláb Londonban 2% százalékos.

Tanfolyam az elektromotorok kezeléséről. A magy. kir. Technológiai Iparmúzeum február 1-től kezdve több hatnapos tanfolyamot rendez az elektromotorok kezeléséről, a galvanizálási eljárásokról és az autogéngáz és elektromos hegesztésről, amelyeken résztvehetnek a kellő előképzettséggel bíró fémiparosok. A budapesti kereskedelmi és iparkamara felhívja az érdekelteket, hogy részvételi szándékukat minél előbb jeleítsék be a kamara irodájában (V. Szemere-utca 6), ahol a szükséges részletes felvilágosításokat megkaphatják.

Feljelős szerkesztő:

PURJESZ LAJOS.

Kiadó-tulajdonos:

A Magyar Ujságkiadó Részvénytársaság.

Igazgató: ERDŐS ARMAND.

TŐZSDÉK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE

Gabonátőzsde.

Budapest, január 18.

A készáru piacon ma szilárd volt az irányzat. Igen csekély kínálattal szemben a malmok jó vételkedvet mutattak, jobb árakat is szívesen fizettek, az eladók azonban nagyon tartózkodók voltak és így mindössze csak 14000 q buza került forgalomba a szombatiaknál 10-20 fillérrel drágább áron. A legdrágább eladási ár 26.40 korona volt 80 kilós tiszavidéki búzáért, a legolcsóbb pedig 24.70 korona, 76 kilós boszniai, tiszközi búzáért. Egyéb gabonaművek közül rozsz és zab ártartó, tengeri és árpa változatlan. Forgalomba került: 700 q rozsz 19.50-19.65 koronás áron és 300 q zab 16.30-17.40 koronás áron. A határidőpiacon a mai üzlet mindjárt megnyitáskor szilárdan és a tegnapielőtti zárlatnál némileg magasabb jegyzésekkel indul meg, a forgalom folyamán egyre fokozódó véleményes vásárlásokra és fedezésekre meglehetősen emelkedtek az árfolyamok. A szombati zárlathoz viszonyítva, végeredményképen ma az áprilisi buza harmincz fillérrel, az októberi buza nyolcz fillérrel, az áprilisi rozsz tizenkét fillérrel, az októberi rozsz tíz fillérrel, az áprilisi zab négy fillérrel, a májusi tengeri szintén négy fillérrel emelkedett.

A készáru jegyzése a mai tőzsdén a következő volt:

Table with columns: Buza, kilós, Ára 100 kg., and rows for various types of wheat and rye like Tiszavidéki új, Fejérmegyei új, Pestvidéki új, Bácskai új, Rozs I. rendű új, Árpa takarmány I. rendű, Kőles.

Table with columns: Zabl. rendű, II. rendű, Tengeri belföldi új, Repce: Káposztarepce and corresponding prices.

A készáru piacon elkelt:

Buza: Tiszavidéki: 100 q 80 k 26.40 K, 400 q 80 k, 100 q 80 k 26.30 K, 100 q 79 k 26.20 K, 100 q 79 k felső, 200 q 79 k 26 K, 300 q 78 k 26 K, 100 q 76 k 25.70 K. Felsőmagyarországi: 200 q 26 K Budára, 400 q 76 k 25.50 K, 100 q 76 k 25.60 K. Erdélyi: 800 q 77.5 k 25.60 K. Boszniai: 1000 q 74.5 k 25 K, 3100 q 73 k, 2850 q 76 k 24.70 K tiszközi. Tolna: 300 q 78 k 25.70 K Budára. Raktár: 850 q 77 k 25.90 K. Rozs: 200 q 19.60 K kpf par., 250 q 19.65 K kpf par. 100 q 19.60 K kpf par., 200 q 19.50 K kpf par. Zab: 100 q 17.40 K kpf, 100 q 16.40 K dohos, 100 q 16.30 K dohos.

A határidőpiacon köttetett:

Table with columns: Dél előtt, Előforduló kötések (50 kg.-kint) 1909-re: Buza áprilisra, Buza októberre, Rozs áprilisra, Rozs októberre, Zab áprilisra, Tengeri májusra.

1 óra 30 perczkor zárulnak:

Table with columns: 1909. áprilisi buza, 1909. októbert buza, 1909. áprilisi rozsz, 1909. októberi rozsz, 1909. áprilisi zab, 1909. májusi tengeri.

Budapesti gabonaforgalom.

1909. január 15-től 1909. január 17-ig.

Table with columns: Erkezett, Elszállított, méter m a z s a, Buza, Rozs, Árpa, Zab, Tengeri, Liszt, Korpa.

GYÓGYITHATÓ A SÉRV?

E kérdéssel foglalkozó tanulmány most hagyta el a sajtót. Bárkinék díjtalanul zárt borítékban megküldi. POLLITZER SÉRVAMBULATORIUM speciális orvosi rendelő-intézet Budapest, Kossuth Lajos-utca 8., félem. Egész nap orvosi ingyenes rendelés.

Ertéktőzsde.

Ösztönzés hiányában nyugodt volt a hangulat a mai előtőzsdén. A forgalom csak egyes értékekre terjedt ki, melyek közül az Osztrák-magyar államvasuti részvényben volt élenkebb kereslet a bécsi abitrázs vásárlásai nyomán, mely 1-2 koronával javította a nevezett értékek árfolyamát. A helyi piacon a Közuti vasut részvényei a nagyobb kínálat folytán a mult hét zárlatához viszonyítva 4-5 koronával hanyatlottak. Délben a helyzet, mivel Berlinből változatlan jelentés érkezett, nem változott. A forgalomba került értékek árfolyamai csekély ingadozások után tartott irányzattal zártak.

A készáru piacon kötés volt néhány pénzintézet és az Erzsébet gőzmalom részvényeiben változatlan árfolyamok mellett. A járadékpiac gyengült.

Előtőzsde csendes.

Előfordult kötések: Osztrák hitelrészvény 630-629.50. Osztrák-magyar államvasut 678.75-679.75. Közuti vaspálya 583-579 K.

Déli tőzsde változatlan.

Előfordult kötések: Osztrák hitelrészvény 629.50-630. Magyar hitelrészvény 726-727. Osztrák-magyar államvasut 679. Rimamurányi vasmű 523.50-525. Magyar leszámítolóbank 476.50-477. Jelzálogbank 412-413. Közuti vaspálya 579-581.50. Magyar koronajáradék 91.10-91.15. Hazai sorsjegy 104-104.50. 4 százalékos jelzálog-sorsjegy 116.50 K.

Forgalomba került továbbá: Kereskedelmi részv. társ. 576. Egyesült fővárosi takarékpénztár 2210. Országos közp. takarékpénztár 1635. Erzsébet-malom 300 korona.

A petroleumüzletben díjbiztosításokért fizettek: Osztrák hitelrészvényekért holnapra 4-5 korona, 8 napra 8-10 korona, 1909. január hó végére 18-20 korona.

Az utőtőzsde üzletlen volt. Kötés csak Osztrák hitelrészvényben fordult elő 629.50 korona árfolyamon.

BÉCSI GABONATŐZSDE:

Bécs, január 18. (Saját tudósítónktól.) A terménytőzsde ma üzletlen volt s az eladók buza és rozsz árát 5 fillérrel emelték, de a konzum egyáltalán nem jelentkezett és még árpában sem fordult elő kötés.

Jegyzetelt buza: tiszavidéki 13.42-13.85, márosi és bánati 13.15-13.45, mosoni 12.55-12.95, többfelvidéki 12.40-12.95, déliavasuti 12.50-12.95, marchfeldi 12.25-12.60.

Large table titled 'Budapesti értéktőzsde.' containing multiple columns for various financial instruments, exchange rates, and company shares, including 'Allamadósság', 'Záloglevelek, elsőbbségek', 'Bankok', 'Takarékpénztárak', 'Biztosító társaságok', 'Gőzmalomok', 'Iparvállalatok', 'Sornjegyek', and 'Pénzmenek és váltók'.

Rors: tótfelvidéki 10.15—10.35, csepeli 10.10—10.25, pestmegyei 10.20—10.35, déliavasúti 10.10—10.30, különféle magyar 10.10—10.30, osztrák 10.10.20.

Árpa: morvaországi 9.20—10.55, marchfeldi 8.40—9. bécsvidéki 9—9.30, tótfelvidéki 8.10—9.80, csepeli 7.80—8.40, közpudnai állomások 8.20—8.80, déliavasúti 8.40—9.40, északmagyarországi 7.60—9.10, tiszavidéki 7.60—8.50.

Magyar tengeri 7.35—7.60, Cinquantin 8.85—9.40. Magyar zab 8.80—9.30, válogatott 9.30—9.70, cseh-morvaországi és alsó-ausztriai 8.90—9.

BÉCSI ÉRTÉKTŐZSDE.

Bécs, január 18. A nemzetközi helyzet kedvező megítélése általánosan barátságos irányzatot idézett elő a mai előtőzsdén és különösen bank-egyesületi, Angol-osztrák bank, Uniobank, Magyar leszámítolóbank, Államvasuti- és fegyvergyári részvények élénkebb keresletnek örvendtek. A többi értékekben esendes volt a forgalom. Az árfolyamok megtartották színvonalukat és csak az alpesi bányarészvények irányzata gyengült. A hangulat az előtőzsdé zárlatáig barátságos maradt. Magyar koronajáradék kissé javult. A déli tőzsde barátságos hangulattal indult. Hitelrészvények kissé élénkultek. A forgalom további folyamán a vezető értékek nyugodt forgalomnál árfolyamukat megtartották.

11 órákor zárultak:

Osztrák hitel 629.50, Bankegyesület 516, Laenderbank 434, Államvasut 697, Déliavasut 101.50, Alpesi 632.50, Fegyvergyár 610.50, Skoda 727, Török sorsjegy 184 K.

1 órákor jegyezték:

Osztrák hitel 639.—, Magyar hitel 729, Anglo 293, Union 534, Laenderbank 435.25, Bankegyesület 518, Államvasut 697.50, Déliavasut 102, Alpesi 63, májusi járadék 94.20, Osztrák aranyjáradék 114.70, Osztrák aranyjáradék 114.70, Osztrák koronajáradék 94.35, Magyar aranyjáradék 110, Magyar koronajáradék 91.05, Török sorsjegy 184, Márka 117.13, Skoda 270, Galicizai Kárpát-petroleum 574, Orosz járadék 96.35 K.

Bécs, január 18. (Magyar értékek zárlata) 4 százalékos aranyjáradék 110.05, Tiszai és szeg. köcs. sorsjegy 142.75, Magyar hitelbank részvény 728.50, Magyar leszámítoló és váltó részvény —, Rima-murányi 523.50, Magyar csukoripar 1835.—, Adria hajózási részvénytársaság 387.—, Magyar koronajáradék 91.10, 4 százalékos magyar földteherm. kötv. —, Magyar nyer.-k. sorsjegy 187.50, Kassa-Oderbergi Vasut részvény —, Magyar Jelzálogbank —, Magyar keresk. bank —.

A KITAGADOTT

— REGÉNY. —

Írta: RICHARD DALLAS.

Winters meghalt, de friss arcán most a boldogság és béke kifejezése sugárzott és Littelnek meg volt adya az a kegy, hogy ezt láthatta.

Elfordultam, nekem már semmi teendőm nem volt itt többé. Littelét magára hagytam a halottal és gondolataival. Amint Miles mellett elhaladtam, az utóbbi megállított.

— Mi tenni valóm van most már fogalmazó ur? — kérdezte.

— Semmi — feleltem én. — Most már hagyja őt reám. — Miles újból habozott, de csak megkérdezte:

— Meg akarja neki mondani?

— Igen — feleltem én.

— Mikor? — kérdezte tovább.

— Azonnal — feleltem — de önre nincs szükségem. Miles kalapot emelt és eltávozott. Körülnéztem, Littel még ott állt az ágy mellett.

— A kocsin megyünk és a klubba hatatunk — szoltam én — ha elkészült.

A szinte parancsoló hangon mondotakra Littel büszkén felemelte a fejét.

— Szolgálatára állok — felelte hideg hangon és erős léptekkel követett engem le a kocsizoz.

Amint megérkeztünk a klubhoz, én mentem előre és kiválasztottam egy üres szobát s oda készítettem őt is. Anélkül, hogy megfordult vagy bármilyen csodálkozást is elárult volna, az asztalhoz lépett, a pinczérnek csengetett és egy székre roskadt. Rendes szokása volt ez is mindig. Igazán semmi változást nem tudtam észrevenni rajta.

Bécs, január 18. (Osztrák értékek zárlata) 4,2 százalékos papírjáradék 94.30, 4 százalékos osztrák aranyjáradék 114.70, 1860-as sorsjegy 156.—, Osztrák hitel-sorsjegy 480.—, Angol-osztrák bankrészvény 293.50, Bécsi Bankverein 517.80, Osztrák-magyar bank 1745, Déli vasut 101.50, Dunagőzhajózási társ. 935.—, Dohány részv. 335.—, Cs. k. arany (vert) 11.35, Német bankv. 117.03, Osztr. Lloyd 418.—, 4,2 szaz. ezüst jár. 94.25—97.70, Osztr. koronajáradék 94.40, 1864-es sorsj. 265.—, Osztrák hitelintézeti részvény 629.50, Union-Bank 534.50, Osztrák Länderbank 436.75, Osztrák-magyar államvasut 678.—, Elbevölgyi vasut 448.—, Alpesi részvény 632.90, 20 frankos 19.11, Londoni váltóár 239.75, Lipótkohó 416.50, Töröksorsjegy 184.25.

KÜLFÖLDI ÉRTÉKTŐZSDE.

Berlin, január 18. Az új hét barátságos hangulatban indult. Az árfolyamingadozás egyenetlen volt, tulnyomórészt azonban esőkkenésben nyilvánult. A newyorki tőzsdéről érkezett jobb jelentéseket ellensúlyozta a tegnapielőtti párisi tőzsde lágyulása, az angol bank további kamatemelésének lehetősége és a német szénpiacról érkezett kedvezőtlen jelenség. Ugy módon kohó- és bányarészvények közül vezető értékek 3%-ig terjedőleg alacsonyabban indultak, míg amerikai vasutak 1%-kal emelkedtek. Bankok, habár mérsékelten, szintén estek. Vasuti részvények közül, melyek általában el voltak hanyagolva, Meridional-vasuti részvények el voltak hanyagolva. A járadékpiacra a 3%-os birodalmi 0.19 százalékos és az 1902. évi oroszok 0.20%-ot vesztettek. Villamossági részvények is gyöngyben jegyeztek, míg gőzhajó-részvények tartották. További folyamatban 1902. évi oroszok Londonra szombattal szemben 0.40%-kal emelkedtek, míg bányarészvények egyenetlenek voltak. A többi piacon névleges árfolyamok mellett, amennyiben egyáltalán jegyzések történtek, egyáltalán üzletelenség uralkodott. A készpénzpiac ipari értékei meglehetősen szilárdak. Magánleszámítolási kamattal 2 1/2 százalék, napi pénz 2 százalék.

Zárlathor jegyeztetik: 4,2 százalékos papírjáradék —, 4 százalékos osztrák aranyjáradék 98.—, osztrák hitelrészvény 198.70, Déli vasut 17.80, orosz bankjegyek 214.55, 4 százalékos új orosz köcsön 76.60, Disconto Commandit 181.10, Dinamitruszt 157.—, Harpeni 194.70, Unifikált török járadék 94.—, 4,2 százalékos ezüstjáradék —, 4 százalékos magyar aranyjáradék 93.—, Magyar koronajáradék 91.60, Osztrák-magyar államvasut 145.40, Bécsi váltóár 85.40, Olasz

járadék 104.70, Alt. villamossági Edison 221.70, Gelsenkircheni 190.30, Laurakohó 201.80, Szilárd.

Frankfurt, (Zárlat) január 18. 4,2 százalékos papírjáradék —, 4 százalékos osztrák aranyjáradék 98.15, Osztrák hitelintézeti részvény 198.80, Osztrák-magyar államvasut 145.35, Északnyugati vasut —, Bustiehradi vasut —, Londoni váltóár 204.77, Bécsi Bankverein 130.60, Villamos részvény —, 3 százalékos magy. aranyköcsön —, 4,2 százalékos ezüstjáradék —, Osztrák koronajáradék 94.65, Magyar koronajáradék 91.50, Osztrák-magyar bank 125.70, Déli vasut részvény 17.75, Elbevölgyi vasut —, Bécsi váltóár 853.50, Párisi váltóár 815.60, Union bankrészvény —, Alpesi bányarészvény —, Szilárd.

Hamburg, (Zárlat) január 18. 4,2 százalékos ezüstjáradék 97.50, 1860. sorsjegy 154.—, Déli vasut 17.80, 4 százalékos aranyjáradék 97.70, Osztrák hitelrészvény 198.86, Osztrák-magyar államvasut 145.25, Olasz járadék 104.20, 4 százalékos Magyar aranyjáradék 92.75, Nyugot.

London, január 18. Angol consol 83 1/16.

Páris, (Zárlat) január 18. 3 százalékos Francia járadék 96.47, Osztr. aranyjáradék 98.50, Magyar aranyjáradék 92.80, 3 százalékos Olasz járadék —, Déli vasut elsőbbségi kötv. 276.—, 5 százalékos marokkói járadék 573.—, 4 százalékos spanyol járadék —, 4 százalékos unifikált török jár. 94.10, Török sorsjegy 174.75, Török dohányrészvény 357.—, Osztrák földhitelintézet 1122.—, Osztr. Länderbank 480.—, Magyar jelzálogbank 440.—, Banque de Paris 1529, Banque Ottomane 709.—, Osztr. magyar államvasut —, Déli vasut —, Hartmann gépgyár 502.—, Urikányi kőszén 154, Váltó Amsterdamra (rövid) 208.—, Váltó német piacokra (rövid) 122.50, Váltó Bécsre (rövid) 104.68, Váltó Belgiumra (rövid) 1/2, Olasz aranyváltó (rövid) 1/4, Váltó Svájcra (rövid) 3/8, Csek Londonra 251.10, Magánkamattal 2 1/2. Tartott.

WIKUS TÁTRA TEJCSOKOLÁDÉ

ÜZLETI TUDOSÍTÁSOK

Kőbányai sertéspiac.

Január 18-án. Fialat nehéz (páronként 320 kilogrammon felüli súlyban) 118—120 fillér. Fialat közép (páronként 231—320 kilogrammig terjedő súlyban) 120—121 fillér. Könnyű (páronként 200 kilogramm) 121—122 fillér. Közép (páronként 240—280 kgr.) 119—120 fillér. Könnyű (páronként 240 kgr.) 120—120 fillér. Serteslétszám: 1908. évi január hó 15. napján volt készlet 22517 drb. — 1908. január hó 15-én elszállított 563 drb. — 1908. január hó 15-én elszállított

— Szeretnék valamit enni — szolt hozzám, velem tart?

— Nem — válaszoltam röviden.

— Amint önnek tetszik — felelte s az időközben megjelent pinczérnél egy cognacot rendelt.

Mialatt várt az italra, hanyagul az asztalon dobolt. Én a kandallóhoz támaszkodtam és igyekeztem higgadságomat megőrizni. Rekonszenvem, szimpátiám meghalt Littel iránt és kemény, hajlíthatatlan férfi állt vele szemben, aki az alkalmas pillanatot várta, hogy megszólaljon.

Mikor elhozták a cognacot, Littel megtöltött egy poharat, azután gondosan betette az ajtót a pinczér mögött, hogy zavartalanul beszélhessünk. Majd az ajtónak támaszkodott és egymásra pillantottunk erős nézéssel. Megértettük egymást.

— Mi mondani valója van? — kérdezte végül.

Nem látszott meg rajta, hogy ki akarna térni a felvilágosítás elől. Egészen közel mentem hozzá:

— Azt akarem mondani, hogy meggyilkolta Withe Arturt — feleltem én.

— Elment az esze! — kiáltotta.

— Az igazat mondtam — feleltem szigorú hangon — és ezt ön is nagyon jól tudja.

— A bizonyítékait! — szolt.

— Itt vannak — feleltem — és odanyújtottam neki Miles tudósítását — megkaphatja ezen írásokat; be fogja látni, hogy mines mentség a számára.

Gondolkozni látszott, azután lassan, habozva kinyújtotta a kezét, mint aki nehéz elhatározást küzd le és elfogadta az iratot; eközben érintkeztek a kezünk, az arcát hirtelen pir berította el, én pedig sápadt lettem és reszkettem.

Egyszerre odanyújtotta felém a kezét és én megfogtam.

— Minden jól van, Dick — szolt aztán; én azonban lehajtott fejjel álltam és nem feleltem, amikor felpillantottam, már elment.

Nem láttam őt többé, de a másnapi postán a következő levelet kaptam:

— Önnek igaza van; az ön végzetes kintartása végre elérte célját és az én végemet sietette — milyen célból? Withe meghalt, Winters meghalt, és néhány óra múlva én is belettem leszek. A tragédia önmagától fejlődött be. Nem mondhatom, hogy a függöny legördülését nagyon sajnálnám. Nem is teszek önnek szemrehányást, amiért szerepet vállalt ebben a darabban. Még elhettem volna néhány évet, de igazán nem tudom, vajjon boldoggá tett volna-e ez engem. Az életem hatvan esztendőig tartott és nem volt annyira gondtalan, hogy érdemes volna nagyon busulni, azért mert néhány esztendőt elvesztettem belőle. A világ nem tartozik nekem köszönettel, én még kevésbé neki; váljunk el tehát még addig, amíg félig-meddig jó viszonyban állunk egymással.

Nagyon szeretném, ha meg tudja tenni és összeegyeztetni a lelkiismeretességével, hogy a barátaim előtt az emlékemet úgy óvja meg, amint az most van, mint kellemes, szeretetreméltó, szives ember emlékéit. Nem lépnék nagyon erre; de mindaz, amit elvisek magammal vagy visszahagyok — egy pár ember jó indulata és szeretete — csak azt nem szeretném, ha ezek mind ilyen borzalmas csalódást szenvednének.

Az ön szemében gyilkos vagyok; nagyon rossz szó, ha az ember saját magára kell hogy vegye; de mindannak dacára mégis ez az igazság. Nem voltam mindig ugyanazon a véleményem, mint mások és az én esetemben szintén így van. De tudem, hogy szóina az ítélet és ezért távozom.

(Folyt. köv.)

523 drb. — 1908. január hó 16. napjára maradt készletben 22557 drb. A hízott sertésüzlet irányzata: kellemesebb.

Sertéskonsumvásári jelentés.

(A székesfővárosi állatvásár és községvidéki igazgatósága.) Jan. 18-án Előző napi eladatlan maradvány 944 drb sertés. Mai felhajtás 1249 drb sertés, 96 drb süldő, összesen 2223 drb sertés, 96 drb süldő. Eladatott 1944 darab sertés, 22 darab süldő. Mai maradvány 269 drb sertés, 74 drb süldő. Következő árak jegyzették: Zsirsertés: Öreg I. rendű 350 kilogrammon felüli élet-súlyban 92—98 fillér, II-odrendű 280—350 kilogrammig 87—92 fillér, fiatal nehéz 300 kilogrammon felül élet-súlylevonással 108—110 fillérig, fiatal közep élet-súlylevonással 108—120 fillérig, fiatal könnyű 110—118 kilogrammig levonással 114—120 fillérig. Hussertés, bel-földi süldő 92—100 fillérig. Árak minden levonás nélküli kilogrammonként, élet-súlyban értendők. A vásár irányzata élénk. Az árak változatlanok.

Budapesti juhvásár.

Január 18. Felhajtott 495 drb juh. Árjegyzék: Elsőrendű ürü 44—47 fillérig, kivételesen 48 fillér kilo-grammonként, vagy 36—45 korona páronként. Közép-minőségű ürü 40—42 fillérig, vagy 30—32 K. Anyajuhok 32—40 fillérig, vagy 22—38 K. Kcsok 40 K páron-ként. Az irányzat lanyha volt, az árak változatlanok maradtak.

Bécsi vágómarhavásár.

Január 18. A st. marxi központi vásárcsarnokban ma megtartott marhavásáron felhajtott 2731 drb magyar, 969 drb galicziai, 1367 drb németországi. Jegyzék kilogrammonként élet-súlyban: Magyar hizókbőr I-ső minőségi 72—80 fillér, II. minőségű 64—70 fillér, III. min. 44—62 fillér, galicziai hizókbőr I-ső minőségű 78—82 fillér, II. min. 72—76 fillér, III. min. 60—68 fillér, német hizókbőr I. min. 86—93 fillér, II. min. 72—84 fillér, III. minőségű 62—70 fillér, legelőkbőr 46—56 fillér, bika 48—66 korona, tehén 48—70 korona, bivaly 30—49 korona, 100 kilogrammonként, a fogyasztási adóval együtt.

Kivonat a hivatalos lapból.

Kinevezések. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Pratscher Gyula okleveles tanítót a bavanistét (volt határvidéki) közégi elemi iskolához rendes tanítóvá; a pénzügyminisztérium vezetésével megbízott miniszterelnök az ipolysági adóhivatalhoz Szmolenszky Vilmos ipolysági adóhivatali segédet adóhivatali ellenőrré, Cserny József Vilmos dévai díjtalan pénzügyi számgyakornokot ideiglenes minőségű segélydíjas pénzügyi számgyakornokká állomáshelyén való megbírással; az igazságügyminiszter Zsidók Gyula váci országos fegyintézeti díjnokot, egyelőre ideiglenes minőségben, tisztitörvénnyel a soproni országos fegyintézetbe; a kereskedelmiügyi miniszter Ribics István szabadalmi hivatali szolgát szertári altiszté; a győri ítéltábla elnöke dr Gáyer Gyula ügyvédjelöltet és dr. Sült József díjtalan joggyakornokot a győri ítéltábla kerületébe díjas joggyakornokká, míg Göbel Károly ügyvédjelöltet díjtalan joggyakornokká; a győri pénzügyigazgatóság Gallov Gyula magyarországi adóhivatali díjnokot a nezsideri adóhivatalhoz díjas gyakornokká; a szegedi főügyész Bilkeián György gyulai törvényszéki címzetes fogházrörmestert a szegedi törvényszéki fogházhoz valóságos fogházrörmesterré és Ispánovich Miklós nagy-beckerkerki törvényszéki fogházrörmestert a nagybeckerkerki ügyészséghez hivataloszólvá; a nagyváradai pénzügyigazgatóság a nagyváradai adóhivatalnál üresedésben levő hivataloszólvai állásra Horváth Gergely nagyváradai lakos, ugyanottani kisegítő szolgát nevezte ki.

Áthelyezések. Az igazságügyminiszter Kun-falvy János nagymihályi és Kozma Jenő rozsnói járás-bírói tevékenységüket különösen áthelyezte.

Névmagyarástások. A belügyminiszter Schmid Károly budapesti lakos, valamint Schmidt Károly, Béla és Géza nevű kiskoru gyermekei Szemerére, kiskoru Wolsz Mór budapesti lakos Vajdára, Baumgarten Ar-min balasagymartati lakos Bórré, kiskoru Krisztian Mária hercegfalvi lakos Sudára, kiskoru Gemeiner Miksa budapesti lakos Gerőre, Tischler Ferencz sepsi-kővárosi lakos, valamint István, György, Mária, Jenő, Erzsébet és Ferencz nevű kiskoru gyermekei Asz-talosra, Kohn Doli Adolf budapesti lakos Kissre és Fischer István budapesti lakos családi nevének Tótra kért átváltoztatását megengedte.

Pályázatok Visóva pályaműveire mesteri, Székelypálfalván (Udvarhelymegye) postai ügynöki állásra január hó 29-ig, az alsóvezetési járásbírósnál járásbírói, a fehértompomi törvényszék-nél és a szászabányai járásbírósnál albirói, a kolozsvári fővármihatalnál vámgyakornoki, a vajdahunyadi adóhivatalnál díjas, a siklósi adóhivatalnál pedig díjtalan adóhivatali gyakornoki állásra 2 hét alatt lehet beadni a pályázati kérvényeket.

VIZÁLLÁS.

		Jan. 18 Jan. 16			Jan. 18 Jan. 16
		m e t e r			m e t e r
Inn Duna	Schärding	0.48 0.10	Tisza	M.-Sziget	0.12 0.10
	Passau	1.24 0.99		Tekchháza	0.02 0.02
	Linz	1.49 1.93		V.-Nemény	0.24 0.56
	Bécs	1.68 1.98		Tolaj	0.54 0.20
	Pozsony	0.10 0.05		Tiszafüred	0.20 0.46
	Komárom	0.68 0.52		Szolnok	0.44 0.04
	Budapest	0.20 0.20		Csongrád	0.94 0.91
	Paks	1.04 0.55		Szeged	0.81 0.88
	Mohács	0.77 1.43		T.-Becse	1.20 1.18
	Gombos	0.02 0.50		Titel	0.50 0.46
Ujvidék	0.72 1.31		Óndova	Hóór	0.88 0.85
Panosova	0.55 0.75		Tapoly	Bártfa	0.20 0.29
Orsova	0.20 0.08		Bodrog	Lahtmócza	0.44 0.46
Morva Vág	Morvafalu	0.39 0.24	Sajó	Zsolca	1.26 1.57
	Zsolna	0.08 0.23	Hernád	H.-Nemeti	0.22 0.19
	Tranosén	0.02 0.03	Berettyó	Margitta	0.45 0.17
	Szered	0.24 0.45		B.-Újfalu	0.11 0.14
Rába	Szt.-Góthárd	0.60 0.50	Körös	Cauca	0. — 0.23
	Sárvár	0.14 0.14		N.-Várad	0.08 0.24
	Győr	1.18 1.17		Belényes	0.40 0.50
Dráva	Varasd	0.84 0. —		Tenke	0.14 0.34
	Zákány	1.17 1.19		Gurabona	0.31 0.31
	Barcs	0.20 0. —		Borosjenő	0.44 0.50
	Eszék	0.16 0.14		Békés	0.02 0.18
Mura	M.-Szerdab.	0.03 0.06	Maros	Gy.-Fehérvár	0. — 0.06
Száva	Záráb	0.10 0.04		Branyscska	0.04 0.15
	Szizök	0.04 0.70		Soborsiu	0. — 0.23
	Mitrovicza	1.86 1.10		Arad	1.20 1.56
Szamos	Deés	0.38 0.23		Makó	0.45 0.25
	Szatmár	0.35 0.38		K.-Kostély	0.20 0.69
Kraszna	N.-Majtény	0.90 0.80	Temes	Kiszető	0.16 0.02
Latorczna	Munkács	0.10 0.12	Béga	Temesvár	0.85 0.84
Luboroz	Homonna	0.05 0. —		Beckerkerk	0.38 2.10
Uns	Perecseny	0. — 0. —			

EGYETÉRTÉS

politikai napilap.

Kiadóhivatali igazgató; PAJOR MÁTYÁS.

MESE
AJÁNDÉKOT AD
A BAZÁR
A DIVATLAPOK KIRÁLYA
KERJEN EGY MUTATVÁNYT
A KIADÓBÓL
BUDAPEST, DOHÁNY U 16

Nagyon sok vizet fizetek!
Megtűnik minden háziurnak ez a panasz, ha a vízgyasztást házában
vizmérő
ntán fizeti és vízgyasztását szakértői ellenőrnk által hetenként leolvastatja. Az ellenőrzés díja **15 koronától fejjebb**. A heti ellenőrzés nyomban fölfedi a hálózat vagy a felszerelési hibát és elejét veszi minden túlfogyasztásnak.
Budapesti Vizmérő Betéti Társaság Kunz F.
vizmérők szakgyára. Saját gyártelep.
Vízgyasztás ellenőrzési osztály: I., Bors-utca 14. szám.
Telefon: II-06.

Elsőrendűvadásatuj
Singer női varrógép
27 forintért karika-hajó 40 forintért, centralbo-bint 45 forintért, iparogépeket igen olcsón s évi jótállással szállítok, vidékre árjegyzék in-gyen. **Krausz Henrik** varrógépgyári raklatai Budapest, IV., Veress Pálnó-u. 40. Húsz 5. Viszonteladóknek árengedm

MAGYAR LÁNYOK
Képes hetilap fiatal leányok számára.
Szerkeszti: **TUTSEK ANNA.**
Fiatal uri leányok, ifjú kisasszonyok egyet-len hetilapja ez a képes heti újság. Javna mag-yar írók, jeles tollu pedagógusok szólnak meg itten frissen írt munkáikkal, hogy egyfelől szór-a-koztassák a magyar leányközönséget, másfelől az otthon falai közt átvegyék az iskolanevelő szere-pét. Minden évfolyam két új regény kezdő-dik. A „Magyar Lányok“ előfizetési ára negyed-évenként 3 korona. Január elsejével új évfolyam indul meg. A „Magyar Lányok“ kiadóhivatala szí-vesen küld mutatványszámot. Előfizetni bármely könyvkereskedésben lehet vagy közvetlenül a kiadóknál **SINGER ÉS WOLFERNÉL**, Buda-pest, Andrássy-ut 10.

BUTOR
izléses és szép kivitel-ben teljes lakberendezé-sek készpénz vagy rész-letre kapható
Sárkány I.
butoriparosnál, Budapest, VII., Erzsébet-körút 26. sz. műhely és raktár.

Heti műsor:

1909. január hó	H. kir. Operaház	Nemzeti Színház	Varszinház	Vigszinház	Magyar Színház	Király-Színház	Urania	Hangversenyek
20 Szerda	Troubadour Táncszíndarabok	A falusi verebek	—	Israel	A szerencse fia	Tánczos huszárok	A szírenek hazája	Royal: Culp Julia Katólikus kör: Petőfi-est
21 Csütörtök	Hoffmann meséi	A titok	Lucretia Borgia	A király	La Sorciere	Tánczos huszárok	Bohémia	Vigadó: K. Belik Jan
22 Péntek	Charmen	Elnémült harangok	—	Israel	L'Aiglon	Tánczos huszárok	Bohémia	Royal: Hubay-Popper trió
23 Szombat	d. u. este Istenek alkonya	Antonius és Cleopatra	—	A dolovai nabob leánya	La Dame Aux Camellias	Tánczos huszárok	Az Országos Szin-társulat Akadémia előadása	—
24 Vasárnap	d. u. este Rigoletto Táncgyűjtemény	A falusi verebek	—	A tanító	A császár katonái	Mary-Ann	—	Vigadó: Földes hangverseny
		Stuart Mária	—	Israel	Fordalmi nász	Tánczos huszárok	—	

SZÍNHÁZAK.

Kedd, 1909. január 19-én.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Cyrano de Bergerac

Drama 3 felvonásban. Írták: Rostand Ed. Fordította: Abrányi Emil.

Személyek:

Cyrano de Bergerac	Pethes
De Neuville	Garamszeghy
Guiche gróf	Iványi
Le Bret	Mihályi
Carbon, kapitány	Szacsavay
Lignière	Páris
Vaivert vicomte	Léso
Cuigy	Bartos
Eriseille	Mészáros
Ragueneau	Rózsahégyi
Montfleury	Horváth I.
Bellerose	Thuránszky
Jodelet	Kovács
1-ső marquis	Horváth
2-ik marquis	Faludi
Egy gárdista	Körösmész
Folgar	Latabár
A líra	Tómpa
Egy testőr	Körösmezői
Más testőr	Narcisz
Kapus	Magyar
Tolvaj	Matrai
Egy kapucinus	Gabányi
Spanyol tiszt	Abonyi
Karmester	Deák
Egy írő	Várdi
Roxán	Lenkey H.
Liza	Vizvári M.

Kezdeté 7 órákor.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Forradalmi nász.

Színkép három felvonásban. Írták: Sophus Michaëlis. — Fordította: Homonnai Albert.

Személyek:

Montaloup	Vásó
Davout ezredes	Papp
Marc-Aron	Csontos
Jean Lasque	Körmendy
Tréssailles	Tarvai
Du Burtas	László
Jeromos	Réthey
Prosper	Rátkai
Copin abbé	Fenyvesi
Alaine de l'Estolle	Forgács R.
Leonine	Forrai R.

Kezdeté 7 órákor.

URÁNIA SZÍNHÁZ.

A szírenek hazája.

Kezdeté 7 órákor.

APOLLÓ-PROJEKTOGRÁF

Népszínház-utca 1-3. szám. Telefon 63-39.

Ujabb felvétel a Messinai földrengésről.

Ceylon szigete. — A jó huzatu kályha. — Ugy mint a mama. — Bátor gyermekek. —

Antonius és Kleopatra

— Okos szamar. — Kedélyes ház. — Szerengetalimán. — Kezdeté 7 órákor, vasár- és ünnepeken 8 órákor.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Manon Lescaut.

Dalmú 3 felvonásban. Zsánójt szerzett: Giacomo Puccini. Szövegét fordította: Radó Antal.

Személyek:

Manon Lescaut	M. Szeyer I.
Lescaut, bátyja	Mihályi
René de Grieux	Arányi
Géronte de Rivoir	Kornai
Edmund, diák	Pichler
Koresmár	Ney B.
Tanmester	Hegedűs
Egy enokés	Várdi M.
Liasz örmester	Kárpát
Lampagyújtató	Déri
Hajóparancsnok	Venczel
Fodrász	Zolnai

Kezdeté 7 órákor.

VIGSZÍNHÁZ.

A király.

Vígjáték 3 felvonásban. Írták: Caillavet és Aréne.

Személyek:

A király	Hegedűs
Cbamaranda	Fenyvesi
Boudier	Cóth
Martho	Varsányi I.
Blond	Szerényi
Sernin Chamaranda	Tanay
Thérèse	Góthné
Lolorrain	Tibanyi
Corneau	Vendrei
Cruchet	Balassa
Gabriel	Győző
Rivolt	Sarkadi
A püspök	Karaliczky
A szentatus elnöke	Harsányi
Riportér	Bárdi
Suzette	Komlóssy I.
Francina	Varga A.
Georgette	Dallos I.
Inas	Kassay

Kezdeté 7 órákor.

KIRÁLY SZÍNHÁZ.

Táncos huszárok.

Operett három felvonásban. Írták: Hajna Ferenc. Zsánójt Szép Ernő verseire szerette: Szirmai Albert.

Személyek:

Hubert Egon herceg	Gábor
Von Flüggen	Szirmai
Von Saarburg	Csiszár
Von Dennenritz	Sárosi
Von Stackelberg	Margittay
Hellbrück	Simai
Ganisius Wolf	Papir
Herma, neje	Erdei B.
Thea, leánya	Petrás S.
Proksch Libor	Nemeth
Ede, a fia	Ottó G.
Dürenstein	Sárány
Dürensteinné	Nváralás
Hartha, leányuk	C. Harmath I.
Dr. Frolocher	Rusko

Kezdeté 7 órákor.

VÁRSZÍNHÁZ.

Nincs előadás.

Fővárosi Orfeum

VI., Nagymező-utca 17. WALDMANN IMRE, Igazgató.

Ma kedden, január 19-én d. u. 1/2 4 órákor:

Jótekonysági előadás

a VI. ker. Közijótekonysági egyesület rendezésében esti helyarakkal, Péter felléptével. Esti 8 órától kezdve:

a fényes januári műsor!

! PÉTER !

az eleven világszövege felléptével.

Előzetes jelentés: csütörtökön 21-én, szombaton 23-an, vasárnap 24-én Peter-matinék mérs. helyarakkal. Kezdeté d. u. 4 órákor. — Jegyek 10—1, 3—6-ig a nappali pénztárnál.

Budapesti Cabaret BONBONNIÉRE.

VI., Teréz-körút 28. — Telefon 52—83.

Minden este 9 1/2 órákor

a teljesen új januári műsor.

Orfeum a kabarében. (Nagy variété-paródia.)

30 attrakció. — Nemzetközi artista-szemle.

Nagy Péter, a majomkirály. (A csimpánz, mint perfekt gentleman.) Turhányi Olga. — Szegedi Erzsé. — Dr. Szalay. — Virágh stb. Jan. 12-től: Byron Nelly, a Centraltheater volt tagja. Jegyek: 6, 5, 4 és 3 koronáért az összes jegyárú helyeken. Bővebbet a plakátok.

STEINHARDT MULATO

Rákóczi-ut 63. sz. Telefon 54—23.

Kezdeté 8 órákor. Ma és mindennap Ujdonsg.

Szerelmi fészek. Bohózat 1 felv. Írták: Glünger és Taussig. Ford.: Steinhardt.

Ezt megelőzi:

Zsiga nem akar! Családi idill 1 felvonásban. Írták: Glünger és Taussig. Fordította: Steinhardt.

Továbbá Steinhardt, Gyárfás, Nédos Natália és Papay, teljesen új magánzámokkal, valamint: Flora, lübbig quartett, W. Collin's, bijouterie moderne felléptek. Jegyek: 9—12-ig és 3—6-ig Rákóczi-ut 63. szám és egy. Kontiné dohánykülönlegességi áruháznál. Andrassy-ut 29. sz. A remek téli kertben reggelizni zené és tánc. Kétféle attrakciók. Belépődíj nincs. Vasárnap délután mezei helyaru előadás fél négy órai kezdettel. STEINHARDT felléptek.

Kalap-Király

A legegységesebb öszl ujdonságok megérkeztek s a nagyérdemű közönség figyelmét felhívjuk saját gyártmányu 4, 5 és 6 kor. kalapjainkra. Nálunk vásárolt kalapok ingyen vasaltatnak. Különös gondot fordítunk Beszes partifogásért esedezünk műhelyünkben Hársfa-u. 33. nál kalapok átalakítására.

Szigoruan szabott árak! Eskü-ut 6. (Klotild-palota.)

„VALUTA“ erszény

egy darab bőrből készítve, ára

1 korona kizárólag

„Székely“ VII. 9. Rákóczi-ut 4.

Árjegyzék ingyen.

Szőnyeg-ujdonság!

200—300 nagyságban nyírott lacquard szőnyeg, tartós minőségben 6 ftr 80 kr-ért.

Rosenberg és Qitt

nál dívt, szőnyeg- és vászonárny nagy áruház

Budapest, VI., Király-u. 32. saroküzlet

Alapítva 1865

CIMBALMOK,

legújabb szabadelmizott acél belső szerkezettel, melynek hangja, hangtartása rendkívül jónak bizonyult, részletzetese is legmesszebbmenő jótállással kaphatók. Fonográfok, gramofonok, hegedűk, fuvolák, cit rak, ckarinak stb. olcsón legjobbak. Kétféle díszített jó munkáért.

Árjegyzékét ingyen küld

Mogyoróssy Gyula

m. kir. szabadelm. hangszergyára

Epost, VIII., Rákóczi-ut 71.

Telefon 58—20.

ROYAL ORFEUM

ERZSÉBET-KÖRÚT 31 TELEFON 110-22

Ma este 8 órákor

a fényes sikerű új műsor!

Az öngyilkosok klubja = A BIKAI-SZÁLLÓ

Berlin szenzációja.

A VÖRÖS LÁMPA = A HARISNYAKÖTŐ

Az ágy két képe: Az ágy alatt, Nászéjszaka.

Sok móka, szatira, tréfa, paródia.

A téli kert tükörmében Royal-Cabaret (Conférencier: Báltaszék) és tánc attrakciók reggeli 5 óráig.

Jegyek elővétel díj nélkül válthatók a hét összes előadásaira.

A délutáni előadásra mezei árakon.

EDISON

Mozgófénykép Vállalat

VI., Nagymező-utca 21.

Első előadás hétköznap d. u. 5 órákor.

Vasár- és ünnepeken d. u. 3 órákor.

Utolsó előadás kezdete 11 órákor.

Szenzációs ujdonság!

Műsoron kívül: páratlan hatású énekes és zenés mozgófénykép a világ legelsőrangú művészei közreműködésével.

Minden órában változó műsor.

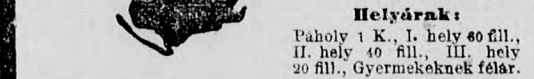
Helyárak:

Pályó 1 K., I. hely 60 fill., II. hely 40 fill., III. hely 20 fill., Gyermeknek félár.

Mozgófénykép-vállalat tulajdonosok figyelmébe

Megjelent 150.000 méter ujdonságot tartalmazó legújabb kép- (film) árjegyzékünk. Kívánatára ingyen és bérmentve. Telefon 64—20.

Telefon 64—20.

CZIMBALMOT

ne vegyen, míg

REMÉNYI MIHÁLY

legújabb czimbalom árjegyzékét át nem olvasta, melyet Reményi czimbalom osztálya küld ingyen és bérmentve,

Budapestről

KIRÁLY-UTCZA 58.

Telefon 87—84.

Hang mint a zongoráé. Kivitel a legújabb stylusokban.

10 évi kezesség!

OLCSÓ ÁRAK.

Telefon 87—84.

Telefon 87—84.

Telefon 87—84.

Telefon 87—84.

Telefon 87—84.

Telefon 87—84.

Telefon 87—84.

Telefon 87—84.

Telefon 87—84.

Telefon 87—84.

Telefon 87—84.

Telefon 87—84.

Telefon 87—84.

Telefon 87—84.

Telefon 87—84.

Telefon 87—84.

Telefon 87—84.

Telefon 87—84.

Telefon 87—84.

Telefon 87—84.

Telefon 87—84.

Telefon 87—84.

Telefon 87—84.

Telefon 87—84.

Telefon 87—84.

Telefon 87—84.

Telefon 87—84.

Telefon 87—84.

Telefon 87—84.

Telefon 87—84.

Telefon 87—84.

Telefon 87—84.

Telefon 87—84.

Telefon 87—84.

Telefon 87—84.

Telefon 87—84.

Telefon 87—84.

Telefon 87—84.

Telefon 87—84.

Telefon 87—84.

Telefon 87—84.

Telefon 87—84.

Telefon 87—84.

Telefon 87—84.

Meghívó
a Sziráci Takarékpénztár Részv.-társ.
 1909-ik évi január 29-én délelőtt 10 órakor Szirákon az intézet helyiségében tartandó
XII-ik évi
rendes közgyűlésére

Tárgyak:

1. Az 1908-ik évi zárszámadás megvizsgálása és a mérleg megállapítása.
 2. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentésének és az azokban foglalt indítványoknak tárgyalása s a felmentvény megadása.
 3. Az osztalék megállapítása.
 4. 1 helyettes igazgató, 6 igazgatósági tag, 1 jogtanácsosi, 14 választmányi tag, 4 felügyelő-bizottsági rendes és 2 póttag választása.
- Kelt Szirákon 1909. évi január hó 13-án.
 Gróf Degenfeld Lajos,
 elnök-igazgató.

Az eredeti mérleg az intézet saját helyiségében 1909. évi január hó 14-től a közgyűlés napjáig délelőtt 9—12-ig megtekinthető.

A közgyűlésen csak részvényesek s mások helyett csupán írásbeli meghatalmazással ellátva szavazhatnak.

Mérleg-számla.

Vagyon: Pénztárszámla főintézetnél K 37870.28. Pénztárszámla főintézetnél K 5232.89. Váltószámla főintézetnél K 700704.94. Váltószámla főintézetnél K 190685. Jelzálogszámla főintézetnél K 355053.—. Jelzálogszámla főintézetnél K 7355.—. Felszerelés-számla főintézetnél K 1268.—. Felszerelés-számla főintézetnél K 1468.—. Értékpapír-számla főintézetnél K 295516.—. Értékpapír-jövedelem számla főintézetnél K 12200.—. Pótyoszámlák értékpapír fedezetű főintézetnél K 355516.44. Ingatlan számla főintézetnél K 84302.21. Perköltés és óvás számla főintézetnél K 940.30. Visszelszámítási kamatszámla főintézetnél K 2343.22. Házberészsámla főintézetnél K 145.—. Átmeneti kamatszámla K —.—. Hátralékos kamatokért főintézetnél K 2192.32. Összesen: K 2,058,247.40.

Teljesítés: Alapítókészlet K 120000.—. Tartalékalkapszámla K 61059.19. Árfolyam különbséget alap számla K 1191.20. Betétszámla főintézetnél K 1,326,138.59. Betétszámla főintézetnél K 120679.44. Betét kamatadó számla főintézetnél K 2993.77. Betét kamatadó számla főintézetnél K 285.04. Visszelszámítási számla főintézetnél K 284041.—. Jótékonyozás számla főintézetnél K 53.18. Osztalékszámla főintézetnél K 425.—. Betétszámla főintézetnél K 732.44. Folyószámla főintézetnél K 76244.36. Átmeneti kamatszámla: Előre beszédett kamatokért főintézetnél K 11135.77. Előre beszédett kamatokért főintézetnél K 2461.51.—. **Nyereség:** Átmozgat 1907. évről K 1399.10. 1908. évi nyereség főintézetnél K 22062.56. 1908. évi nyereség főintézetnél K 2213.34. Összesen: K 2,058,287.40.

Veszteség- és nyereségszámla.

Tartozik: Felszerelés számla főintézetnél K 141.—. Felszerelés számla főintézetnél K 153.42. Betét kamat számla főintézetnél K 62103.82. Betét kamat számla főintézetnél K 6420.71. Betét kamatadó számla főintézetnél K 6210.32. Betét kamatadó számla főintézetnél K 642.08. Tiszti fizetés és lakbérszámla főintézetnél K 5820.—. Tiszti fizetés és lakbérszámla főintézetnél K 2296.—. Tartalék-alap számla kamatokért főintézetnél K 2372.15. Visszelszámítási kamat számla főintézetnél K 17381.90. Folyószámlai kamat számla főintézetnél K 4212.12. Házberészsámla főintézetnél K 360.—. Postaköltség számla főintézetnél K 434.88. Könyv- és nyomtatvány számla főintézetnél K 746.76. Adószámla főintézetnél K 2921.08. Leírások számlája főintézetnél K 4082.23. Különféle kiadások számlája főintézetnél K 3595.79. Különféle kiadások számlája főintézetnél K 651.60.—. **Nyereség:** Átmozgat 1907. évről K 1399.10. 1908. évi nyereség főintézetnél K 22062.56. 1908. évi nyereség főintézetnél K 2213.34. Összesen K 148211.58.

Követeli: Jelzálog és váltókamat számla főintézetnél K 86693.79. Jelzálog és váltókamat számla főintézetnél K 10659.34. Készenléti kamat számla főintézetnél K 1167.22. Folyószámla kamat számla főintézetnél K 17262.71. Ingatlan jövedelem számla főintézetnél K 8179.64. Értékpapír jövedelem számla főintézetnél K 14200.—. „Adria” jutalék számla főintézetnél K 340.78. **Nyereség** áthozat az 1907. évről K 1399.10. Összesen K 140211.58.

Szirák, 1908. évi december hó 31-én.
 Ifj. Prónay Péter s. k., pénztáros. Gróf Degenfeld Lajos sk. elnök-igazgató. Horváth Miklós s. k., h. igazgató. Rakitszky Mihály s. k., könyvelő. Vladár Miksa s. k. Szilassy Béla s. k. Révay János s. k. Faludi István s. k. Wiener Nándor s. k. Solyom József s. k. Okolicsányi József s. k. Thuróczy Mihály s. k. Kuzmányi György s. k. Bozó István s. k.

Ezen veszteség- és nyereség-számlát a kereskedelmi törvény és alapszabályok szerint helyesnek találtuk.
 Szirák, 1909. évi január hó 13-án.
 Maróthy Emil s. k., fel. biz. elnök. Veky Ferenc s. k., fel. biz. tag. Schön Gedeon s. k., fel. biz. tag. Mihalovics Samu s. k., fel. biz. jegyző.

! Olvassa el !
! mindenki !

aki valamely nemi betegségben szenved, dr. Garai országos hírű szakorvos könyvét, a **Népszerű Utmutatót**, mely közel 200 oldalon tárgyalja a tudomány legújabb vívmányai fölkarolásával az összes férfi és női betegségek alapos leírását és legújabb, észszerű gyógykezelésmódját, a következő tartalommal: A nemző részek leírása. Az ifjúkori kihágások által okozott idegbajok. Az elgyengült férfierő és a női magtalanlás. A bujakór (syphilis) és kőve kezmenyes bántalmái. A lány fekély. A fehérfo yás stb. — A könyv elolvasása folytán már sok ezer ember nyerto vissza megcsontított egészségét. A könyv, melynek az ára 2 frt 50 kr. volt, ajándékképpen bárkinek

teljesen ingyen zárt borítékban küldetik meg, csak postaköltség fejében kell egy 20 filléres bélyegyet beküldeni. Czim: **Dr. GARAI, Budapest, Andrassy-ut 24.** rendel a folsorolt betegségek ellen naponta d. e. 10—4-ig és 7—8-ig este.

Ezen szab. dalmazott ágy tömör rúdszékkel, réz díszszel, erős acélsodronnybetéttel 32 kor.
 Réz függönyrudak, teljes készlet 4.50 K.
 Réz ágy sodronnybetéttel 80 K.
 Réz ágy-ecsiszolás és javítás 17 K.
 Vaskeretes ágybetét, erős minőségű 11.50 K.
 Fakeretettel 7.50 K.
 Kárpitozott matraczok minden kivitelben.
Vas- és rézbutorokat legolcsóbban szállít:

PROHÁSZKA JÁNOS gyáros
 VI., Gróf Zichy Jenő-u. 46.
 (Volt Új-utca.)

Meghívó.
A hajduböszörményi részv.-társ. takarékpénztár
XXVIII-ik évi rendes közgyűlését

1909. évi február hó 7-én d. e. 10 órakor Hajduböszörményben a volt kerületi házában levő üzlethelyiségben tartja meg, melyre a t. részvényesek ezennel meghívattak.

Akkor ezen közgyűlésen személyesen megjelenni, vagy magukat meghatalmazott által képviselhetni akadják az alapszabályok 25. §-ának rendelkezéséhez képest részvényüket az alább megjelölt helyek egyikén letétbe helyezni tartoznak, még pedig az intézetnél a közgyűlést megelőzőleg 1 órával, más helyeken pedig a közgyűlést megelőzőleg 1 nappal előbb.

Tanácskozás tárgyai:

1. Közgyűlési elnök választása.
 2. Igazgatóság és felügyelő-bizottság jelenlése az elmúlt üzletévről, n értekezési jelentése és a felmentvény megadása.
 3. Osztalék fizetési határidejének megállapítása.
 4. A időközökben üresedésbe jött 2 igazgatósági tag szág betöltése.
 5. Stengel Géza intézeti pénztárnok nyugdíjaztatása iránti kérvénye: ezzel kapcsolatban nyugdíjának a megállapítása.
 6. A pénztárnoki állás betöltése.
 7. Javaslataink intézeti főkönyvelő fizetésének felemelésére vonatkozólag.
 8. A közgyűlési jegyzőkönyv hitelesítésére 3 részvényes választása.
- Hajduböszörmény, 1909. január hó 13-án.

Az igazgatóság.

Részvények letehetőik:
 Bőszörményben: az intézeti pénztárnál. Hajdunánáson: az intézet főkönyvelő. Budapest: a Pesti magyar kereskedelmi banknál, a Magyar pénztártervezet központi hitelbankjánál. Debreczenben: a Magyar általános hitelbank főintézeténél, és a Debreczeni első takarékpénztárnál.

JEGYZET. A megvizsgált mérleg a közgyűlést megelőzőleg 8 napon keresztül az intézet helyiségében ki leendő tevé, ahol a részvényesek megtekinthetik.

„AZ ANKER“
élet- és járadék-biztosító társaság.

Magyarországi igazgatósága:
== BUDAPEST. ==

Az „Anker-palota” építkezésének befejeztéig
V., ERZSÉBET-TÉR 13. SZ.

Vagyon 174 millió korona. Biztosítási állomány 538 millió korona. Kifizetések 338 millió korona. A társaság eszközei: Mindennemű tőkebiztosításokat halál-, életre, kiházásitási és agkori el-látási biztosításokat, továbbá gyermekbiztosításokat nevelési járadékkal és a nélkül, melyeknél a díjfizetés a szerződő korábbi elhalálozásával megszűnik, életjáradék-biztosításokat, meghatározott és olesó díjak mellett. A társaság vagyonából Magyarországon 1907. év végén 27 millió korona van elhelyezve. Mindennemű felvilágosítást készségesen nyújtanak az „Anker” képviselői.

RÓZSATEJ
 kitűnő teint-ápolószert 2.— kor. hatálos udességét köle-önöz a bőrnek, balzsamszáppan hozzá 60 fillér.

OSAN
 kitűnő fog-ápoló szájviz 1 kor. 70 fill. Fogpor ss fill.

TANNINGENE
 leg. hajfästőszert 6 korona. Hetekig megmarad, és nem engedí festéket. Sötétszőkőre, barnára és feketőre.

ANTON J. CZERNY, Wien, XVIII., Carl Ludwigstr. 6. I., Wallfischg. 5. Raktár: gyógyszerárakban, parfümeriákban stb.

Meghívó.
A Csabrendeki Takarékpénztár R.-T.
 1909. február hó 2-ik napján délelőtt 10 órakor hivatalos helyiségében tartja
XXXVI. évi rendes közgyűlését

melyre a t. részvényesek tisztelettel meghívattak.

Tárgysorozat:

1. A jegyzőkönyv hitelesítésére 2 részvényes megválasztása.
 2. Az igazgatóság jelentése a lefolyt 1908. üzletévről.
 3. Az 1908. évi mérlegnek, valamint a felügyelő-bizottsági jelentésnek előterjesztése s a mérleg megállapítása.
 4. A tiszta nyereség hovatfordítása iránti határozat.
 5. Az igazgatóság s felügyelő-bizottságnak adandó felmentvény iránti határozat.
 6. Az igazgatóságnak 3 évre leendő megválasztása.
 7. Netáni indítványok.
- Csabrendek, 1909. január hó 6-ik napján.
 Löb Ignác s. k. Bercza László s. k.
 titkár, elnök.

Mérleg-számla.

Tartozik. Vagyon: Pénzkészlet 1908. decz. 31-én K 17085.96. Váltak sz. K 832839.58. Jelzálog számlán K 306900.57. Folyó számlák fődőzettel K 139074.60. Ingatlanok K 20753.—. Forgalmány sz. K 543.30. Értékpapírok K 18436.20. Összesen K 1335033.21.

Követeli. Tcher: Részvénytőke K 120000.—. Tartalék-tőke K 103800.—. Rendkívüli tartalék K 10000. Nyugdíjalap K 23045.—. Bercza Sándor alap K 19000. Jótékonyozás alap K 3200.—. Betétek K 626343.75. Jótékonyozás alap K 490.—. Fízetendő betétkamat adó K 2821.63. Letétszámla K 212.67. Nyereményegyenleg K 21669.72. Összesen K 1335033.21.

Nyereség- és veszteség-számla.

Veszteség: Betétek után fizetett kamat K 28216.32. Betét kamat adó K 2821.63. Visszl. váltók kamatai K 22248.29. Igazgatósági fizetés K 980.—. Tiszti és szolga fizetés K 5928.—. Kezelési költségek K 1486.96. Napidíjak K 513.—. Bercza alap kamatai K 440.—. Nyugdíj-alap kamatai K 1370.—. Bélyegilleték K 541.60. Iparkamarai illeték K 71.37. Állami adó K 7321.31. Községi adó K 1150.—. Nyerményegyenleg K 21669.72. Összesen K 94759.22.

Nyereség: Mult évi nyereség áthozat K 4200.—. Befolyt váltó és kötvény kamat K 80630.21. Folyó számlák kamatai K 5917.68. Ingatlanok jövedelme K 3254.73. Értékpapír szelvények K 756.00. Összesen K 94759.22.

Bercza László s. k. elnök, vezérigazgató. Dr. Tarányi Ferenc s. k. alelnök. Köhn Ignác s. k. h. igazgató. Löb Ignác s. k. könyvelő. Rabinek Sámuel s. k. pénztáros.

Jelen eredmény-számlát megvizsgáltuk s úgy a fő-, mint a mellékönyvekkel összehasonlítottuk s mindenben megegyezőnek találtuk.

Csabrendeken, 1909. január hó 10-ik napján.
 A felügyelő-bizottság:
 Dr. Seily Ferenc s. k. elnök. Dr. Winkler Sándor s. k. Schraimer Dénes s. k. Weiss Salamon s. k.

Inhalatorium,
 pneumatikus kamara,
 pöstyéni iszapkura,
 villamos szénsavas
 forrolégtürdők

Dr. PAJOR új vizgyógyintézete
 és sanatoriumában
Budapest, VIII., Vas-utca 17.
 Bejárók és benlakóknak.

Cs. kir. szab. Déli vaspályatársaság.
 35/R sz.
HIRDETMEY.

A kézbesíthetetlen és számfeltes küldemények f. hó 25-én a talált tárgyak f. hó 26-án d. e. 9 órakor Budapest állomásunk teheráruraktárában, az idevágó határozományok alapján elárvereztetnek, mihez a venni szándékozók ezennel meghívattak.
 Budapest, 1909. január hó.
 Az üzletigazgatóság.

